

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПЛАН ЗА
РАЗВИТИЕ НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО
И СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
(2023-2027)

Стратегически план
2023-2027 г.

Европейски съюз

Европейски фонд за гарантиране на земеделието
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони

PCP 02-6/19.11.25г.

ОДОБРИЛ:
Д-Р ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА
ЗАМЕСТИНИК-МИНИСТЪР
НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
И РЪКОВОДИТЕЛ НА
УО НА СПРЗСР (2023-2027)

X

д-р Лозана Василева
заместник-министър на земеделието и храните
Signed by: Lozana Ilieva Vasileva

„ВЯРНО С ЕЛЕКТРОННО
ПОДПИСАНИЯ ОРИГИНАЛ“

6

СЕДМО РЕДОВНО ЗАСЕДАНИЕ

на

Комитета по наблюдение
на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони в Република
България (СПРЗСР)
за периода 2023-2027 г.

3 - 4 септември 2025 г.

гр. Пловдив, Radisson Hotel Plovdiv

Първият ден на заседанието започна в 13.10 часа и беше открито от д-р Лозана Василева – заместник-министър на земеделието и храните и ръководител на Управляващия орган на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023-2027 г.

**Първи ден от заседанието на Комитета за наблюдение
03.09.2025 г. (сряда)**

11:00 - 13:00	Пристигане, настаняване, регистрация на участниците и обяд
13:00 – 13:15	т. 1. Проверка за наличие на кворум и откриване на заседанието на Комитета по наблюдение на Стратегическия план 2023-2027 г. Приемане на Дневния ред. <i>д-р Лозана Василева – заместник-министър на земеделието и храните и председател на КН на Стратегическия план 2023-2027 г.</i> За одобрение
13:15 – 14:00	т. 2. Напредък в изпълнението на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 г. <i>Докладва: ДФ „Земеделие“</i> За сведение
14:00 – 15:30	т. 3. Предложение на Управляващия орган (УО) на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 г. за Четвърто изменение на СПРЗСР и даване на мандат на УО да представи и договори окончателния му вариант с Европейската комисия, а именно: 3.1. Изменения на интервенции в областта на директни плащания; 3.2. Изменения на интервенции в сектор „Пчеларство“; 3.3. Изменения на интервенции в областта на развитие на селските райони. <i>Докладва: Управляващ орган на СПРЗСР 2023-2027 г.,</i> За одобрение
15:30 – 15:45	Кафе пауза
15:45 – 18:30	т. 4. Предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за критерии за подбор по следните интервенции от Стратегическия план 2023-2027 г.: 4.1. Интервенция II.Г.1 - Инвестиции в земеделските стопанства; 4.2. Интервенция II.Г.1.1. - Инвестиции в земеделските стопанства, насочени към опазване на компонентите на околната среда; 4.3. Интервенция II.Г.2 - Инвестиции за преработка на селскостопански продукти; 4.4. Интервенция II.Г.2.1 - Инвестиции за преработка на селскостопански продукти, насочени към опазване на компонентите на околната среда. <i>Докладва: Управляващ Орган на СПРЗСР 2023-2027 г.</i> За одобрение
18:30 -	Край на първи ден от заседанието

**Втори ден от заседанието на Комитета за наблюдение
04.09.2025 г.
(четвъртък)**

09:00 – 9:30	Регистрация на участниците, проверка за наличие на кворум
---------------------	--

9:30 – 10:30	<p>т. 5. Предложението на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за критерии за подбор по следните интервенции от Стратегическия план 2023-2027 г.: 5.1. Интервенция П.Ж.1 – Подкрепа за оперативни групи в рамките на ЕПИ; 5.2. Интервенция П.Ж.2 – Сътрудничество за къси вериги на доставки; Докладва: Управляващ Орган на СПРЗСР 2023-2027 г. За одобрение</p>
10:30- 11:30	<p>т. 6. Индикативен годишен график за планираните приеми по интервенциите за развитие на селските райони от СПРЗСР: 6.1. Предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за изменение на ИГГ за планирани приеми по интервенциите за развитие на селските райони от СПРЗСР за 2025 г. 6.2. Предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за ИГГ за планирани приеми по интервенциите за развитие на селските райони от СПРЗСР за 2026 г. Докладва: Управляващ Орган на СПРЗСР 2023-2027 г. За одобрение</p>
11:30 -	Край на втори ден от заседанието

Списъкът на участниците в Седмото заседание на Комитета по наблюдение на СПРЗСР (2023-2027) е посочен в Приложение 1 към настоящия протокол.

Напредъкът в изпълнението на СПРЗСР 2023-2027 г. е посочен в Приложение 2 към настоящия протокол.

Напредъкът в изпълнението на ПРСР 2014-2020 г. е посочен в Приложение 2 към настоящия протокол.

Предложението на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за Четвърто изменение на Стратегическия план за изменения в директни плащания е посочено в Приложение 3 към настоящия протокол.

Предложението на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за Четвърто изменение на Стратегическия план в областта на сектор „Пчеларство“ е посочено в Приложение 4 към настоящия протокол.

Предложението на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за изменения на интервенции в областта на развитие на селските райони е посочено в Приложение 5 към настоящия протокол.

Предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за критерии за подбор на заявления за подпомагане по интервенции П.Г.1. - Инвестиции в земеделските стопанства към настоящия протокол, П.Г.1.1. - Инвестиции в земеделските стопанства насочени към опазване на компонентите на околната среда, П.Г.2. - Инвестиции за преработка на селскостопански продукти и П.Г.2.1. - Инвестиции за преработка на селскостопански

продукти, насочени към опазване на компонентите на околната среда са посочени в Приложение 6 към настоящият протокол.

Предложението на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за критерии за подбор на заявления за подпомагане по интервенция II.Ж.2. - Сътрудничество за къси вериги на доставка е посочено Приложение 7 към настоящия протокол.

Предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за критерии за подбор на заявления за подпомагане по интервенция II.Ж.1. - Подкрепа за оперативни групи в рамките на ЕПИ за проекти във втора стъпка е посочено в Приложение 8 към настоящия протокол.

Предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за изменение на Индикативния годишен график за планираните приеми за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за 2025 г. е посочено в Приложение 9 към настоящия протокол.

Предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за Индикативния годишен график за планираните приеми за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за 2026 г. е посочено в Приложение 9 към настоящия протокол.

Списъкът с култури и животни, попадащи в чувствителните сектори - сектор "Плодове и зеленчуци", сектор "Етеричномаслени и медицински култури" и сектор "Животновъдство" е посочен в Приложение 10 към настоящия протокол.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА поздрави всички и обяви, че заседанието е с нужния кворум от 56 членове с право на глас. Благодарни са всички за участието, за отделеното време и ангажираността в този важен процес на мониторинг и подобряване на стратегическите цели на УО. Тя обясни, че от последното заседание на КН са настъпили редица промени в оперативната среда, които изискват адекватен отговор и адаптация на Стратегическия план. Динамичният характер на предизвикателствата, пред които се изправя секторът, налага гъвкав подход и готовност за корекции в посока на по-ефективното постигане на заложените цели. Обяви представянето на Четвъртото изменение на Стратегическия план, като обърна внимание, че преди два дни УО официално получава одобрението от Европейската комисия на Третото изменение на Стратегическия план.

Четвъртото изменение е плод на детайлен преглед на изпълнението на стратегическите приоритети, консултации със заинтересованите страни, анализ на променящите се условия и фактори на въздействие, както и препоръките от експертни работни групи, които се проведоха в Министерството на земеделието и храните. Предложеното изменение цели да подобри ефективността на действията на УО, да оптимизира разпределението на ресурсите и да гарантира, че стратегическите цели остават актуални и постижими.

Тя изрази своето очакване за конструктивен диалог, благодарни са за вниманието и обяви Седмото заседание на Комитета по наблюдение за официално открито.

Предостави думата на колегите от Главна дирекция „Земеделие“ към Европейската комисия - госпожа Елица Живкова и госпожа Здравка Димитрова.

ЕЛИЦА ЖИВКОВА приветства всички от името на Главна дирекция „Земеделие и развитие на селските райони“. Тя сподели, че летните месеци са били период на усилена работа и оживени дискусии, за да се стигне до подготовката на днешната среща и без да отнема повече време, пожела успешна работа.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА отбеляза, че по време на заседанията на Комитета дискусиите се превръщат в дълги спорове, което забавя процеса по вземане на решения и съответно преминаването по Дневния ред. Затова тя обърна внимание, че съгласно чл. 11 от Вътрешните

правила за работа на Комитета регламентираното време за изказване е 3 минути, като призова да се спазва в тези два дни.

Премина се към разглеждане на Дневния ред.

Напредък по изпълнението на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 г.

Предложението на Управляващия орган на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 г. за Четвърто изменение на СПРЗСР.

Предложението на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за критерии за подбор за следните интервенции:

Интервенция II.Г.1 - Инвестиции в земеделските стопанства;

Интервенция II.Г.1.1. - Инвестиции в земеделските стопанства, насочени към опазване на компонентите на околната среда;

Интервенция II.Г.2 - Инвестиции за преработка на селскостопански продукти;

Интервенция II.Г.2.1 - Инвестиции за преработка на селскостопански продукти, насочени към опазване на компонентите на околната среда.

Интервенция II.Ж.1 – Подкрепа за оперативни групи в рамките на ЕПН;

Интервенция II.Ж.2 – Сътрудничество за къси вериги на доставки;

Актуализация на ИГГ 2025 година

ИГГ за 2026 година.

Тя съобщи, че са получени 27 становища, три извън срока, като последното е от сутринта преди заседанието. По процедура становища извън срока не се разглеждат. Предвид ограниченото време и тежкия Дневен ред тя не изчете всички 27 становища, но изключително много благодаря за указаното внимание, мотиви и предложения.

Тя обяви, че е постъпило предложение във връзка с Дневния ред от колегите от Европейската комисия за включване на информация за напредъка в изпълнението на Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020 г. Управляващият орган прие предложението и предложи Напредъка по Програмата за развитие на селските райони да бъде разгледано в точка 2. Напредък в изпълнението на Стратегическия план. Уточни за всички членове на Комитета, че гласуват само членовете с право на глас - основният член или неговият заместник по заповед. Премина се към гласуване на одобрението на Дневния ред на заседанието с така направеното предложение от Европейската комисия.

Гласуване:

- „За“ – 56.
- „Против“ – Няма.
- „Въздържали се“ – Няма.

Решение по т. 1:

Комитетът за наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г. одобри Дневния ред на Седмо заседание на Комитета по наблюдение на СПРЗСР 2023-2027 г. с направената промяна - разглеждане Напредъка в изпълнението на Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

Точка 2

Напредък в изпълнението на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 г.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА обяви, че по точката е получено предложение от господин Иван Главчовски за включване на информация относно приключилите приеми по процедура II.Г.3. Колегите от Фонд „Земеделие“ са подготвили такава информация и тя ще бъде представена на вниманието на аудиторията.

СТАНИСЛАВ ГЛАВЧЕВ благодари и започна своето изложение за напредъка в областта на директните плащания за схемите и интервенциите. В презентации са предоставени данни за

всяка една интервенция, броя на кандидатите и оторизираните суми за тях. Най-общо той обясни, че за Кампания 2024 оторизираните средства са почти 2 милиарда от страна на директните плащания – 1 млрд. 242 млн., като обърна внимание, че това е почти 98% от бюджета. В момента се обработват и заявления за Кампания 2025, така че е изготвена и сравнителна справка между заявленията в двете години, представени и в графичен вид по интервенции, където е видно, че се запазва един постоянен тренд по всички интервенции, с един и същи интерес почти навсякъде. Основно повишаване на интереса може да се забележи при интервенциите от хуманно отношение към животните, както и в някои от биологичните и агроекологичните интервенции, което най-вероятно се дължи на това, че приемите по мярка 10 и мярка 11 от предходния период приключиха. Към настоящия момент всички оторизации за 2024 година са приключили, като текат кръстосаните проверки за 2025 година, които ще приключат всеки момент. Той обърна внимание, че строго се спазва график, като ДФЗ се опитва да влезе в нормалните граници на плащанията за бенефициентите, за да няма закъснения и те да са доволни. Благодарил за вниманието и изрази готовност да отговаря на възникнали въпроси.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА благодари и даде думата на господин Ангел Банев от Държавен фонд „Земеделие“.

АНГЕЛ БАНЕВ поздрави и представи напредъка по агроекологичните и биологичните интервенции – за 2023 година - 3300 заявления, за 2024 година – 4156, а за 2025 година - близо 7000 заявления, което се дължи най-вече на приключилите мярка 10 и мярка 11 от ПРСР 2014-2020 г. Плащанията по всички интервенции за 2023 и 2024 приключиха. В момента се обработват заявленията за Кампания 2025-та, като в СЕУ тече прием за предоставяне на документи по някои от интервенциите. За 2023 година оторизираните суми са над 50,8 млн. лева, а за 2024 година - над 68 млн. лева. Като процент по биологичното пчеларство към момента са усвоени 26 %, в биологичното растениевъдство - малко над 11 %, по опрашването за пчелите - над 3 %, редките породи - около над 16 % и пасторализма - около 44 %.

С това приключи изложението си, като остана на разположение за въпроси.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА благодари и даде думата на госпожа Багдатова от Държавен фонд „Земеделие“.

ИВАНКА БАГДАТОВА поздрави и започна с представяне напредъка по изпълнение на секторните мерки, като част от Стратегическия план, в сектора на плодове и зеленчуци, в сектора на мляко и млечни продукти, сектора на пчелите и пчелните продукти и лозаро-винарския сектор.

В сектора на плодовете и зеленчуците са одобрени две оперативни програми, като за 2025 година по тях са платени 403 000 лева. За периода на 2025 година за сектор „Пчеларство“ е проведен един прием, в който са подадени 1400 заявления, за част от които продължава обработката и предстои плащане. Заявеният бюджет е малко над 8,9 млн. лева.

В лозаро-винарския сектор са проведени по два приема по всяка една от интервенциите. Подадените заявления са над 200 общо за всички - реструктуриране и конверсия на лозя; инвестиции в лозаро-винарския сектор; инвестиции в екологични съоръжения; събиране на реколта на зелено- интервенция, която не се прилага тази година; застраховане на реколта - интервенция, която се прилага всяка година и информиране на държави членки и популяризиране в трети страни. Обработките и оторизацията по тези постъпили заявления продължават, като сумите, които са платени до момента, са малко над 21 милиона.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА благодари и предостави думата на госпожа Мария Кожухарова от Държавен фонд „Земеделие“.

МАРИЯ КОЖУХАРОВА поздрави и започна с презентацията относно напредъка в изпълнението на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 г., като обърна внимание, че във втората част от презентацията ДФЗ е подготвил данни относно изпълнението на Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

В края на 2024 година стартираха първите приеми за интервенции, свързани с развитие на селските райони. Първите приеми по интервенциите бяха за подпомагане на много малки земеделски стопанства, млади и нови земеделски стопани. Към настоящия момент са общо 15 броя, като при три от тях обработката на проекти се провежда от служители в областните

дирекции на ДФ „Земеделие“, това са именно интервенциите за подпомагане на млади и нови земеделски стопани и малки земеделски стопанства. В началото на 2025 година стартираха и първите приеми по неселскостопанските дейности, където финансирането се предоставя в рамките на три дейности – услуги, занаяти и производство.

Инвестиции в инфраструктури за напояване ще бъдат финансирани в прием по интервенция П.Г.5, който беше стартиран в средата на месец февруари 2025 година. Бяха обявени два приема - за Сдружения за напояване и други частни доставчици и за „Напоителни системи“ ЕАД.

Скоро след тях беше обявен и прием на проекти за намаляване загубата на биологично разнообразие и опазване на горските местообитания с краен срок за подаване на заявленията - 30 май 2025 година.

До края на месец март се проведе прием на заявления в подкрепа на групи и организации на производителите.

През 2025 година също така бяха реализирани и два приема по интервенцията за Инвестиции в основни услуги и дребни по мащаби инфраструктури в селските райони, като максималният размер на безвъзмездната финансова помощ по тях е определена за всеки кандидат, съгласно методика за определяне на гарантирания бюджет за общини в обхвата на дефиницията за „селски райони“.

Към настоящия момент текат три приема, като два от тях ще приключат до края на 2025 година. Това са приемите за залесяване и възстановяване, както и приемът за предотвратяване на щетите по горите, които са предизвикани от пожар и други природни бедствия.

На 1 септември стартира и последният прием - третият прием за общини, с краен срок за подаване на заявления до 16 януари 2026 година.

С най-голям интерес и най-много подадени заявления за подпомагане са интервенцията за много малки земеделски стопанства - с подадени 1432 проекта, на стойност малко над 56 млн. лева, при определен бюджет от 58,6 млн. лева. Голям интерес има по интервенцията за финансиране на млади земеделски стопани, където са подадени проекти от близо 1100 кандидата, със запълнен бюджет почти наполовина, както и по приема за подпомагане на нови земеделски стопани, където са подадени 652 проекта. Остатъчният бюджет е едва 900 000, тоест заявените средства по приема са почти запълнени. Също така голям беше интересът и по интервенцията за неселскостопански дейности - дейност „Услуги“, където определеният бюджет е в размер на 49 млн. евро, като предвидените от тях 14 млн. евро са за кандидати - земеделски стопани, а 35 млн. евро - микро предприятия. Друга интервенция, която отбелязва висока активност, е тази за общините. Общо по двата приключили приема до момента са подадени 701 проекта, 585 по първия и 116 по втория. Подадените проекти са от общо 201 общини от селските райони със заявена субсидия от над 855 млн. лева.

По интервенцията за финансиране на инвестиции в основни услуги и дребни по мащаби инфраструктура в средата на месец август бяха изпратени първите решения за одобрени договори, като паралелно с това се обработваха и проектите от втория прием. В момента при тях се изпращат втори уведомителни писма за отстраняване на нередовности по проектите.

За интервенциите за финансиране на много малки земеделски стопани, млади и нови земеделски стопани в момента се изпращат уведомителни писма, с които се изискват документи преди одобрение, като вече ДФЗ има готовност за изпращане на първите решения за одобрения и договори по интервенцията за младите земеделски стопани, като това най-вероятно ще се случи още през следващата седмица, съответно и за другите две интервенции.

В момента също така се обработват и проектите за инвестиции в инфраструктури за напояване. До всички кандидати и по двата приема за напояване са изпратени уведомителни писма за нередовности и вече се изпращат и втори уведомителни писма за отстраняване на констатираните нередовности по проектите.

По отношение на Програма за развитие на селските райони, към настоящия момент ДФЗ може да каже, че е финализирана оценката на всички постъпили проекти от стартиралите до момента приеми, като само няколко проекта, които са с решение и с акт на компетентен орган, са върнати за преразглеждане. В рамките на края на предходната година и началото на тази беше финализирана оценката на проектите по следните два целеви приема по подмярка 4.1 и 4.2,

съответно по подмярка 4.1, по които има сключени 199 административни договори и финансирането е в размер на 53,5 млн. лева. По 4.2 до момента има сключени 173 договора със сума на субсидията в размер малко над 77 млн. лева. Също така, тази година има няколко сключени договора по приема за улици, пътища и енергийна ефективност, където в средата на 2024 година бяха увеличени бюджетите по тези три приема, като съответно сключените договори с одобрените кандидати са в резултат на това увеличение.

Общо по ПРСР до момента в дирекция „Договоряне по прилагане на мерки за развитие на селските райони“ в ДФЗ са договорени общо 4,4 млрд. лева. Договори са сключени с 15 400 кандидата, като предоставените данни са за действащите към момента договори, като са премахнати данните за анулираните или прекратените. Към края на периода на прилагане на програмата общата сума на разплатените средства по тези проекти, е в размер на 3,5 млрд. лева. В момента в оборот са 751 заявки за плащане, като стойността по тях е в размер на 224,3 млн. лева, като до края на годината се очакват да постъпят още 1800 заявки за плащане на стойност от близо 774 млн. лева.

В настоящата година приключи и приемът на заявления, които се подават през МИГ по Програмата за развитие на селските райони и текущо в момента се разглежда само една процедура и три проектни предложения са в етап на оценка от страна на договарящата дирекция.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА благодаря и даде думата на госпожа Елена Иванова.

ЕЛЕНА ИВАНОВА започна с кратко представяне на Напредъка в изпълнението на интервенциите, които се договарят от Управляващия орган.

В края на 2024 година стартира прием по интервенция II.Ж.1 – Подкрепа за оперативни групи в рамките на Европейското партньорство за иновации с общ бюджет малко над 1 млн. евро. Постъпиха 118 заявления за подпомагане със заявен размер на финансовата помощ в размер малко над 1,5 млн. евро. Към настоящия момент са сключени 83 договора на стойност малко над 1 млн. евро. 33 заявления са получили отказ и двама от кандидатите съответно не са сключили договори по различни причини, единият се е отказал, а другият съответно не е успял да отговори на изискванията на критериите за бенефициент.

По тази интервенция анализите на Управляващия орган са, че в рамките на подготовката за създаване на иновативни проекти обединяват усилия над 200 земеделски стопани, учени, преподаватели от 25 института към ССА, БАН и университети в страната. Девет преработвателни предприятия са включени в тези проекти, 18 браншови организации и юридически лица с нестопанска цел в сферата на опазване на околната среда, както и 49 съветника и екипи от Национална служба за съвети в земеделието.

По интервенция II.И.2 – Професионално обучение и придобиване на знания, беше проведен прием в началото на 2025 година с бюджет в размер на 10 млн. евро. Постъпиха 30 заявления за подпомагане. Бюджетът на приема близо 8 млн. евро не беше запълнен, като към настоящия момент заявленията са все още в процес на разглеждане. Изпратени са уведомителни писма за отстраняване на непълноти и нередности. По тази интервенция се наблюдава засилен интерес към провеждане на дейности, свързани с трансфера на знания от страна на браншови организации и научни институти. В подадените заявления преобладава намерението на обучаващите организации да провеждат едnodневни 8-часови и двудневни 18-часови семинари, като са предвидени над 30 000 обучаеми земеделски стопани да участват в присъствени форми на обучение за повишаване на знанията.

В средата на месец април беше стартиран прием по интервенция II.И.1 – Консултантски услуги и повишаване на консултантския капацитет по процедура за разширяване на капацитета за предоставяне на съветнически услуги с бенефициент Национална служба за съвети в земеделието с цел повишаване капацитета на създадените по Програма за развитие на селските райони мобилни офиси. Сключен е договор на 13 август 2025 година и Национална служба за съвети в земеделието ще продължи успешно функционирането на създадените 28 мобилни офиса.

Отново по същата интервенция беше обявен прием за всички останали кандидати в периода 14 май – 15 юли с бюджет в размер на 4 млн. евро. Постъпиха 14 заявления със заявен размер на финансовата помощ малко над 5 млн. и 500 хиляди евро.

Към настоящия момент заявленията са в процес на оценка. Предвидено е предоставяне на над 15 000 безплатни съвети по актуални за земеделските стопани теми, като съветници са посочени 204 лица, които разполагат с необходимата експертиза за предоставяне на подобни услуги в областта на земеделието. Приблизително половината от заявените съветнически пакети са насочени към теми, свързани с опазване на околната среда и адаптация към изменението на климата. Близко 15 % от заявленията включват предоставяне на знания и умения с възможността на земеделските стопани да боравят с цифрови технологии. Висок е интересът от съветническите организации за предоставяне на услуги, свързани със сформирание на оперативни групи и подаване на проекти за иновации в следваща втора стъпка.

На 26 февруари беше обявен и прием по интервенция П.Ж.5 – Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка избрани в рамките на Стратегиите за ВОМР. Бюджетът на приема беше в размер на над 377 млн. евро. Постъпиха 116 заявления със заявен размер на финансовата помощ от близо 410 млн. евро. Сформирана е Комисия за оценка, която стартира своята работа в средата на месец юли. Към настоящия момент приключиха посещенията на място и Комисията разглежда проектите на етап административно съответствие и допустимост и е в процес на изпращане на уведомителни писма.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА благодари и откри дискусия, като обърна внимание, че точката е за сведение и не се гласува.

ПРОФ. Д-Р ДОЙЧО ДИМОВ се представи като член на развъдни организации в овцевъдството и козевъдството. Отбеляза, че след преглеждане на изпратената информация при директните плащания, при обвързаното подпомагане на овце и кози, включени в развъдни програми, има намален брой подадени заявления за 2024 година с 3,22 % спрямо 2023 година с още 5 % или общо за двете години – с 8 % намален брой на подадените заявления. В обвързаното с производство подпомагане за овце и кози в планинските райони - с 11 % по-малко подадени и с 2,37 % по-малко брой заявления в интервенцията за преходната национална помощ за овце майки и кози майки.

Той изрази мнение, че е налице една ясно изразена негативна тенденция в овцевъдството и козевъдството и като се вземат предвид събития през последните два месеца, когато поради шарката бяха ликвидирани около 18 000 овце, е необходим нов подход по отношение на сектор „Овцевъдство и козевъдство“ и промени в така формулираните интервенции, за да се постигне едно по-устойчиво развитие.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА благодари и даде думата на господин Илиев.

СРЕБРИН ИЛИЕВ изрази мнение, че одобреното Трето изменение на Стратегическия план се е забавило и се обърна към УО с молба за публикуване на постъпилите препоръки и забележки от ЕК, както и да бъдат представени на членовете на Комитета по наблюдение.

Отбеляза, че по време на Консултативния съвет по пчеларство по искане на Националния браншови пчеларски съюз ДФ „Земеделие“ представя доста обстойна и подробна информация по отношение изпълнението на интервенциите, като тя се разминава с представената от днес. Спецификата на пчеларските интервенции е много по-различна от всички останали като съвкупност от интервенции. Сподели, че би било хубаво да се представят данни по отделните интервенции, като при три от тях има нулев прием за всички години. Той зададе въпрос на каква база са изплатени 3 млн. 798 хиляди през финансовата 2024 година, като за всяка година е заложен индикативен бюджет. Съобщи, че има разлика за 2024, тъй като в периода юли 2022 година – май 2025 година е вторият прием, а в момента приключва и плащането на заявления и би било интересно да се видят крайните резултати, които според него ще бъдат притеснителни. Съобщи, че България е на последно място в Европейския съюз по усвояване на средствата – 3,9 в първия си прием.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА уточни, че Третото изменение официално е одобрено от Европейската комисия и е качено на сайта на Стратегическия план, така че който желае може да се запознае с финалните текстове.

ИСКРЕН МУТАФОВ взе отношение по секторните интервенции по чл. 55. Обърна внимание, че приемът приключва в неработен ден – 31 август (неделя) и поради тази причина много от бенефициентите не са успели навреме да приключат заявленията в СЕУ. Обърна се към УО дали конкретно ще се отвори нов прозорец за няколко дни.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА се обърна към г-жа Багдатова за отговор.

ИВАНКА БАГДАТОВА разясни, че по отношение на приключилия прием на 31 август 2025 година (неделя) за подаване на заявления за окончателно плащане, по информация от Пчеларския съюз в Бургас, бенефициентите, които не са успели да подадат заявленията си в срок, са 5, тъй като са имали задължения към НАП. За да се допусне допълнителен прием за тези пчелари, трябва да се измени нормативната уредба и този въпрос предстои да се коментира между институциите.

По отношение на данните, които господин Илиев изнесе, че усвояването е 3,9 %, то е 3,9 % за 2023 година, която беше първата година от прилагане на Стратегическия план. Поради всички новости, които бяха въведени с прилагането на Стратегическия план, приемът стартира късно. Обработката на заявленията стартира късно, както и заявленията за финансово подпомагане. На това основание е платена една много малка част от бюджета за 2024 година, именно от този за 2023 година, като останалите средства са платени с бюджета от 2024 година, което по регламент е разрешено. Това не е нарушение. Тя обяви, че в останалите години приемите вървят регулярно, изплащат се до 15 октомври до края на финансовата година и няма никакви затруднения, както от страна на пчеларите, така и от ДФЗ. Сподели, че се наблюдава тенденция на повишаване броя на подадените заявления.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ сподели, че от всички презентации липсва информация за биосигурност в животновъдните ферми и какви средства са отделяни в България в последните 2-3 години, както в сферата на директните плащания, така и в сферата на одобрените проекти по ПРСР. Предложи да бъде изготвена такава справка и допълнително изпратена до всички членове на Комитета. Темата е много болна и предвид чумата и шарката по дребните преживни животни, както и преди няколко години случаите на Африканска чума и заболявания по птиците.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА съобщи, че ще се подготви и изпрати такава информация.

С това се изчерпа дискусиата по точка 2, която е за сведение и не се гласува.

Премина се към точка 3 от Дневния ред.

Точка 3

Предложение на УО на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 г. за Четвърто изменение на СПРЗСР и даване на мандат на УО да представи и договори окончателния му вариант с Европейската комисия, а именно:

- 3.1. Изменения на интервенции в областта на директни плащания;
- 3.2. Изменения на интервенции в сектор Пчеларство;
- 3.3. Изменения на интервенции в областта на развитие на селските райони.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предложи подточките в точка 3 да бъдат гласувани поотделно и премина към точка 3.1.

Точка 3.1

Изменения на интервенции в областта на директни плащания.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА даде думата на госпожа Аделина Стоянова за представяне на предложението на Управляващия орган.

АДЕЛИНА СТОЯНОВА започна със своето изложение за промените в частта „Директни плащания“, които ще бъдат приложими от Кампания 2026. Тя обърна внимание, че за първи път в директните плащания има изключително малко изменения, които ще бъдат приложими от 2026 година. Те са само по отношение на базови изисквания - хоризонтални, по отношение на преразпределение на бюджети в еко схемите и в обвързаната подкрепа в сектор „Зеленчуци“. Темата с активния земеделски стопанин продължава да бъде на дневен ред и след две години от прилагането на тази интервенция. Текстовете ще бъдат прецизирани, за да могат колегите от ДФ „Земеделие“ да бъдат изключително коректни при определянето на активните земеделски стопани, както и изчисляване на размера на директните плащания за новите земеделски стопани. Всъщност и регламентът и законът, и Стратегическият план ни дават възможност да определим размер на директни плащания за нови земеделски стопани, който да може да бъде използван за целите на дефиницията „Активен фермер“. Прецизирането се състои в това, че сумата за директни плащания, която ще бъде изчислявана за новите земеделски стопани, ще се прилага по следната формула – декларираните хектари от стопанството умножени по средното за страната плащане на хектар. Размерът на средното за страната плащане на хектар се определя съгласно изискванията на чл. 29, § 5 от Регламент № 2115 и за 2025 година. Той е в размер на 209,36 евро на хектар. Тази промяна в изчислението се отнася единствено и само за новите земеделски стопани, а за всички останали се запазва сегашният модел на изчисление и прилагане на дефиницията.

Темата за Еко схемите занимава аудиторията всяко заседание на Комитета по наблюдение, като най-често се коментира, че 25 % от бюджета на директните плащания се заделя за екологични интервенции, които всъщност са едни доброволни ангажименти, поети от страна на фермерите, които изискват и съответното компенсаторно плащане. Тя сподели, че в рамките на три години, от 2023 до 2025, се наблюдава напредък по отношение на плащанията за биологични площи и подпомагането на биологичните животни. Това е положителна тенденция по отношение на развитието на биологичното животновъдство и биологичното производство и поради тази причина с цел запазване ръста, създаване на устойчивост на тези стопанства, предложението на Управляващия орган е тази интервенция да не се прилага през 2026 и 2027 година в рамките на първи стълб на еко схемите, а да бъде финансирана в рамките на втори стълб чрез средства от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

Изрази надежда, че по този начин ще се запази интересът към биологичното земеделие, както и ще се гарантира доходността на тези стопанства.

Обърна внимание, че в директните плащания трябва да се запази съотношението на бюджетите и 25 % да бъдат насочени към екологични мерки. По тази причина бюджетът, който се освобождава от интервенцията за биологично земеделие и селскостопански животни за 2026 и 2027 година, който е в размер малко над 18 млн. евро, се преразпределя към двете интервенции, при които все още не са достигнати планираните нива на площи. Бюджетът се разпределя към две интервенции - Еко схемите за екстензивно поддържане на постоянно затревените площи, където с преразпределение бюджет ще бъде увеличена планираната ставка по интервенцията в размер на около 120 евро на хектар и Еко схемата за трайни насаждения, биологична инфраструктура, където компенсаторната ставка ще се увеличи на 1051 евро на хектар.

По този начин интервенциите в директните плащания от осем стават седем, бюджетът се запазва в рамките на 25 % и се преразпределя в рамките на тези седем интервенции.

След преразпределението на бюджета най-голям дял от еко схемите заема Еко схемата за намаляване използването на пестициди - около 41 %. Еко схемата за запазване и възстановяване на почвения потенциал и Схемата за диверсификация на културите вземат по равен дял от бюджета - 21 %. За Еко схемата на постоянно затревените площи в рамките на екологичната интервенция са отделени 13 %. Еко схемата, която подпомага трайните насаждения, е с бюджет малко над 2 %, като остатъкът от бюджета остава за Еко схемата за горски територии - под 1 %.

По отношение на плодове и зеленчуци, в предишния програмен период се подпомагаха производителите на трапезни картофи, като това вече не е налична възможност, съгласно Регламента за общата селскостопанска политика, прилаган в настоящия период. Затова УО подкрепи единствено и само производителите на семена от картофи, както и производителите на картофи за нишесте през 2023 година, което беше неуспешно. Интервенцията за подкрепа на картофопроизводителите остава интервенцията за семена от картофи, която бележи интерес по отношение на площите, които се увеличават всяка следваща година.

Поради тази причина УО предлага през 2026 и 2027 година да не се прилага интервенцията за картофи за производство на нишесте, а бюджетът да бъде прехвърлен в интервенцията за производство на семена от картофи, за да могат да бъдат компенсирани производителите на семена от картофи за производството в рамките на обвързаната подкрепа.

За оранжерийното производство в рамките на обвързаната подкрепа се подпомагат производителите на оранжерийната продукция, като към настоящия момент разделението по отношение на отопляеми и неотопляеми оранжерии се извършва единствено и само на база добива от тези площи. Реализацията на идеята за създаване на база данни, в която да бъдат разделени отопляемите от неотопляемите оранжерии вече е в ход с изменение на Закона за подпомагане на земеделските производители, който е на етап обществени консултации към момента. Предлага се да се създаде и поддържа регистър за цифрови и географски данни за площи с оранжерии и парници, съгласно терминологията, определена в Закона за устройство на територията. Разликата в двата вида оранжерии е при отопляемите оранжерии, където една оранжерия се определя като отопляема, когато има съпътстваща система за водоснабдяване, електроснабдяване, отопление, вентилация и др. Поради това, че процесът по създаването на тази база данни стартира сега и до неговото окончателно завършване е необходимо известно време, което няма да бъде достатъчно до стартиране на кампанията през 2026 година, предложението на Управляващия орган е през 2026 година да се запази подходът на подпомагане, прилаган до момента, до създаването на тази база данни, която ясно да може да разграничи отопляемите и неотопляемите оранжерии, валидно за Кампания 2027.

Тя приключи с изложението на всички изменения, които Управляващият орган предлага в рамките на Четвъртото изменение на Стратегическия план, които са изпратени и като предложения към членовете на Комитета по наблюдение.

ДИМИТЪР ЗОРОВ направи забележка на госпожа Стоянова за начина на изказване – ще стане, ще се прехвърлят, като поясни, че това ще стане, ако Комитетът го одобри. Отчитането на напредък със заявените площи по екстензивно пашуване би трябвало да се обвърже и с крайния ефект и дали има продукт или само се създават субсидии, защото ще е интересно да има информация за какво увеличение за био мляко и биопродукция се наблюдава в следствие на увеличените площи. Съобщи, че от името на няколко организации е изпратил предложения за изменение в директните плащания в обвързаната подкрепа и зададе въпрос дали са нецелесъобразни, тъй като не са включени в предложението на УО. Предложението е за премахване на модуларната ставка в обвързаното подпомагане, като обясни, че както е видно за друго подпомагане през последната година няма заделен бюджет. Ферми, които формират производството, например в овцевъдството, имат 20 000 тона произведено мляко за една година по представения доклад от 1 милион овце. В случай че не се произвежда мляко, ще се отглеждат агнета -190 000 отново по данни от доклада от месец юни. От това излиза, че на 5 овце се пада по 1 агне, което е трагично.

Досега системата наказва тези, които произвеждат продукцията, внасят данъци и определят приноса към хранителната сигурност.

Обърна внимание на членовете на КН, че тези предложения са официално направени и трябва да бъдат разгледани.

Относно освобождаването на бюджет от мярка, която отива към втори стълб, предложената ставка по Еко-БЖ, която изплати ДФЗ също е унизителна. В края на краищата с тази схема до момента се унищожава биологичното животновъдство, защото схемата е с по-малка ставка от нормалните компенсаци, а в тази схема в момента са събрани две схеми – биологично

растениевъдство и биологични животни, като и двете са без право да се дублират с хуманно отношение и ваксинацията.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА се съгласи с г-н Зоров и даде думата на г-н Янчев за разяснение относно модулираната ставка.

ЗАМ.-МИНИСТЪР ЯНИСЛАВ ЯНЧЕВ уточни, че еко схемите не са като обвързаното подпомагане и нямат ангажимент с добив от животно или продукция, която да бъде реализирана. Следователно всички директни плащания не могат да бъдат обвързани абсолютно с производството. Европейската комисия много ясно е посочила в нормативните документи, че обвързаното производство е до 15% в рамките на този програмен период.

Предложи да се разгледат предложенията на организациите във връзка с директните плащания или първо да се гласуват предложенията на УО.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА се намеси, че тези предложения не са дадени.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ поиска думата като изразил становище.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА даде думата на госпожа Степанчева.

МАРИЯ СТЕПАНЧЕВА се представи като член на Асоциацията на българските биволовъди и съпредседател на Института на жените фермери в България и взе отношение за предложението от името на асоциацията. Едно от предложенията е по мярката за торене с естествен тор да се отнася само за фермерите животновъди, тъй като те трябва да се освобождават от този тор, за да си торят естествено пасищата и нивите, които обработват. Тази година в резултат на това има измамни схеми с фактури за закупуване на тор и торене. Тя разясни, че разходът за торенето на един декар е около 6 – 7 лева, а субсидията е 3 лева, което е смешно малко. Изрази своето съжаление, че предложенията им не са били чути от МЗХ.

Подкрепи напълно господин Зоров за премахване на модуларната ставка и настоя от името на организацията и от името на всички животновъди тя да бъде премахната, тъй като е наистина дискриминационна.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ изрази своето несъгласие за отпадане на модуларната ставка. Преди около месец и половина на Съвета по животновъдство се дебатира с всички животновъдни организации и след това се предлага за разглеждане на Комитет. Преди година и половина темата попадна и в Комисията по земеделие в Народното събрание и беше категорично отхвърлена от народните представители с абсолютно мнозинство. Абсурд е България да не изпълнява политиките на Европейския съюз за подкрепа към малки и средни предприятия. Анализ за евентуална липса или наличие на модулация се прави, представя се и след това, ако се прецени, че тази модулирана ставка вреди на болшинството от животновъдите в България, се коментира подобно нещо. Принципно изрази мнение, че първо това влиза в Съвет по животновъдство с всички животновъдни организации. Ако там се приеме решението, тогава би трябвало да влиза на Комитет. Той заяви, че е категорично против това предложение, тъй като си има ред – Консултативен съвет по животновъдство с всички животновъдни организации и тогава Комитет.

ВЕНЦИСЛАВ ВЪРБАНОВ зададе въпрос къде е разписана такава процедура за дискутиране на проблемите - първо на Съвет по животновъдство.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА отговори, че няма такава процедура.

ВЕНЦИСЛАВ ВЪРБАНОВ се съгласи с госпожа Степанчева и г-н Зоров. Изрази съжаление, че по-малко от 5 % от т.нар. големи животновъди произвеждат над 90 % от животинската продукция в България и изрази мнение, че отпадането на модуларната ставка не би навредило на малките животновъди.

СИМЕОН КАРАКОРЕВ поясни, че ще се намали ставката, а бюджетът не е достатъчен.

ВЕНЦИСЛАВ ВЪРБАНОВ отрече, тъй като ще се настоява за заделяне на повече бюджет.

БОЙКО СИНАПОВ подкрепи г-н Върбанов.

ВЕНЦИСЛАВ ВЪРБАНОВ обясни, че има откъде. Вместо да се дели секторът на малки и големи, би трябвало да падне модуларната ставка и да се поиска увеличение на бюджета. Призова всички предвид епизоотичната обстановка и притеснението да се концентрират и да се обединят с едно общо становище за отпадане на модуларната ставка и увеличение на бюджета за подпомагане на животновъдите.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА потвърди, че няма разписана такава процедура за разглеждане на предложението първо на Съвет по животновъдство. Има правила за работа на Комитета по наблюдение, съгласно които в определения срок всички становища, които постъпят следва да се разгледат от УО и да се дискутират. Предложението на господин Зоров е постъпило в рамките на срока, така че може да се разглежда на днешното заседание и ако Комитетът се обедини би могло и да се гласува това предложение, както е по процедура.

ДИМИТЪР ЗОРОВ уточни, че предложението не е само негово, а внесено от името няколко организации.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА прие забележката.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ изрази своето несъгласие, че не може осем животновъдни организации, членове на КН, да вземат решение за останалите 68.

След възникнал спор между г-жа Степанчева, г-н Зоров и г-н Караколев г-жа Василева помоли за ред и поясни, че думата се дава от председателя на КН.

МАРИЯ СТЕПАНЧЕВА заяви, че трябва да се определят новите приоритетни сектори, като бъдат премахнати секторите на бубите, шраусите и да останат приоритетни двата основни сектора - животновъдството, което трябва да включва говеда, биволи, овце и кози и зеленчукопроизводството и овошарството.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА отговори, че тези предложения касаят интервенциите по Втори стълб и ще бъдат разгледани по-късно.

БОЙКО СИНАПОВ се представи от Обединени Български Животновъди. Обърна внимание, че няма ясна дефиниция за малко, средно и голямо предприятие.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ възрази, но тъй като няма анализ няма и дефиниция.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА отново помоли за ред при изказванията.

БОЙКО СИНАПОВ също подкрепи от името на ОБЖ предложението за отпадане на модулarna ставка. Преди година и половина организацията внесе предложение пред Министерството на земеделието и храните за биосигурността в стопанствата. Но не се инвестира и не се подобряват стопанствата. Обръща се внимание на тези, които са инвестирали, без да се има предвид кредитите за връщане. Благодарни за подкрепата на предишния Комитет по наблюдение, когато предложението им за вдигане на ставката на говедата по агроекологичната мярка е било подкрепено от УО, но сега предложи увеличение на ставката на животинска единица за целия сектор „Животновъдство“.

ИЛИЯ ПРОДАНОВ зададе въпрос предвид това, че становището е от животновъдните организации и постъпило в срок, дали УО е изготвил анализ за членовете от растениевъдния сектор за отпадането на модулираната ставка, предвид изпълнението на определени индикатори и дали тази модулирана ставка ще се отрази на подпомагането по ОПДУ и ще трябва ли да се прехвърлят средства в преразпределителното плащане.

ЗАМ.-МИНИСТЪР ЯНИСЛАВ ЯНЧЕВ благодари за въпроса. Като цяло тази дискусия се води десет години и винаги браншът е бил разделен. По отношение на индикаторите, болшинството индикатори в Стратегическия план са изключително сложни за изчисления и всъщност в рамките на няколко дни е абсолютно невъзможно да бъде направена конкретна прогноза. Индикатор R.6 - индикатор за преразпределяне засяга абсолютно всички интервенции и всички земеделски стопани, тъй като отразява преразпределението на средствата, не само за животни, но и за всички фермери. Това касае площи, животни, обвързано подпомагане, плодове, зеленчуци и т.н. Към момента от десет интервенции в животновъдството осем имат модулирани ставки, тоест дава се определено предимство на по-малките стопанства. По този начин се преразпределя част от ресурса, за да се насочи към по-уязвимите. През 2023 година при първата промяна в Стратегическия план отново имаше такава дискусия и тогава включително с решение на Комисията по земеделие се потвърди, че по всички видове интервенции, следва да се приложи модулация на плащането според заявените обеми. С това предложение се предвижда изменение за интервенциите за обвързана подкрепа. Освен индикатора за преразпределение, той поясни, че е заложен сериозен процент на финансиране към фермерите до 600 хектара в преразпределителното плащане. Предложението от 4-те животновъдни организации касае интервенцията за млечните крави под селекционен контрол,

но ще повлияе на въпросните три интервенции - за биволите, съответно за овце и кози в развъдни организации неблагоприятно, тъй като положението при биволите, където една голяма част от фермерите са малки, ще бъде най-критично. Ще се наблюдава и най-голямо намаление на ставката с 12 %. И тъй като бюджетът за обвързано подпомагане е 15 % дофинансиране няма откъде да бъде получено. В тази връзка, той изрази мнение, че наистина е важно да се помисли и прецени на база цифри, как да се разреши този 10-годишен конфликт, който има в сектора.

Той изрази своето съгласие, че големите ферми произвеждат количествата, които стигат до крайния потребител и те осигуряват суверенитета на страната и продоволствената сигурност, но и малките ферми осигуряват някаква жизненост в селските райони, като не е правилно да се разделят стопанствата на малки и големи.

Единствено обърна внимание, че според данните намалението на ставката при биволите ще е много голямо и ще засегне голям процент от хората, които се занимават с отглеждане им. Докато при другите две интервенции процентите са до 2-3 по-малко, което няма да се отрази толкова пагубно върху малкия фермер.

При интервенцията за животните, включени в развъдни програми – овце и кози от местни породи е обратното. Ако се махне модулацията, ще има увеличение.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ предложи отпадането на модулираната ставка да бъде взето като решение на писмена процедура, за да бъде изготвен ясен анализ, в който да е отразено как това ще засегне останалите сектори, за се изпълни индикаторът. И тъй като секторът не е единодушен, затова и този спор продължава 10 години и затова се стига до Комисия по земеделие, където всички политически сили гласуваха „против“. Европейската комисия ясно е разписала политики, които са насочени към малките и средни стопанства. Освен това Стратегическият план е изготвен на база SWOT анализ, според който малките и средни стопанства са недофинансирани, за към тях трябва да бъде насочено допълнително подпомагане. Когато промяната засяга 85 % от стопанствата, той категорично заяви, че няма как да подкрепи такова предложение.

ЗАМ.-МИНИСТЪР ЯНИСЛАВ ЯНЧЕВ обясни, че процедурата за модулираните ставки е изключително усложнена от гледна точка на администриране веднъж с обясненията към Европейската комисия, и втори път откъм изчисления, които отнемат по два месеца.

ДИМИТЪР ЗОРОВ разясни на членовете на КН, че мнението на Симеон Караколев не отговаря на действителността. Тази схема е за животни, участващи в развъдни програми и тази схема е доказана пред Европейската комисия със стойността и компенсациите, необходими за селекционна дейност. Поради това основният довод - до 150-то животно и над 150-то, цената да е с 30 % по-евтина, тъй като разходите са едни и същи, не е основателен. Това е компенсаторен механизъм, а не схема за малки предприятия. Ако схемата е опорочена чрез политическо въздействие, това не означава, че ще продължава така. Обърна се към господин Янчев, че няма как да се получават субсидии, без да се генерира продукт. Земеделският бюджет трябва да отива и да има някакъв резултат. Ако някъде е сгрешена политиката, призова да няма поне дискриминация или ЕК да издаде един декрет или една директива и да закрие и да приключи с големите ферми. Той продължи с анализа за първото шестмесечие, в който се отчита, че дисбалансът между внос на млечни продукти и износ е нараснал с 38%. След една или две години няма да има български продукти, защото няма суровина, а общественият ресурс от данъци ще е изразходван, тъй като подкрепата за продукцията на мляко и месо не е достатъчна.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА отправи забележка към УО, че членовете на КН не са получили презентацията на г-жа Стоянова и помоли да бъде изпратена по-късно до всички. Ако се приеме, че модулацията отпада, какъв допълнителен бюджет би бил необходим и дали Министерството има някакъв анализ за коментар.

ЗАМ.-МИНИСТЪР ЯНИСЛАВ ЯНЧЕВ отговори, че става въпрос за няколко милиона, които влияят, но това е изключително сложен индикатор и сподели, че на този етап може да изрази само своите предположения.

ИЛИЯ ПРОДАНОВ настоя да получи отговор относно ставката по ОПДУ, тъй като няма как да гласуват в момента без категорично някой от Министерството да поеме отговорност, че това няма да повлияе на стойността ѝ. Той се съгласи, че това няма как да бъде изготвено в момента и предложи да мине на писмена процедура, но да бъде изготвен такъв анализ, тъй като ставката по ОПДУ засяга 60 000 производители.

ДИМИТЪР ЗОРОВ се обърна към госпожа Стоянова защо след като това предложение е влязло преди една седмица не е направила анализа.

ЗАМ.-МИНИСТЪР ЯНИСЛАВ ЯНЧЕВ поясни, че пет дни са крайно недостатъчни за изготвяне на анализ.

ПРОФ. Д-Р ДОЙЧО ДИМОВ заяви своята неудовлетвореност от промените, които се предлагат по обвързаната подкрепа и по-специално за сектор „Овцевъдство и козевъдство“. Три години подред той е изпращал предложения за изравняване на ставките за овце и кози, включени в развъдни програми, независимо от продуктивното им направление и подчерта, че още в началото на Стратегическия план беше направено едно неправилно структуриране на интервенцията за обвързано с производството подпомагане за овце и кози. За фермери, които отглеждат интродуцирени породи за месо и мляко, беше дадена по-висока ставка - с 63%, а за фермери, които отглеждат местни породи, също включени в развъдни програми - далеч по-ниска ставка. Това води до ерозия на местните генетични ресурси. И във връзка с това е сегашното му предложение, но не е чул за причините, поради което се приема или отхвърля. Второто, което отбеляза, е че сегашната криза в сектор „Овцевъдство и козевъдство“ налага изготвянето на План за възстановяване на овцевъдството и устойчивост. Затова предложението му е да се подпомогнат земеделски стопани, които отглеждат в стопанствата си двадесет или повече овце майки от една порода, както е при козите, за да може да започне възстановяване на популациите на тези стопани, които загубиха стадата си поради шарката.

Изрази своето несъгласие за такава радикална промяна, която се предлага - закриване на екосхемата за биологични животни и нейното трансформиране във Втори стълб. Според него представената информация за трикратно повече заявления за биологични фермери за животинска продукция е в следствие на остатъчен финансов ресурс, а не защото е привлекателно. Биологичното производство е неустойчиво и рисково производство. Той сподели от опит, че в продължение на 6 години е ръководил овцеферма за биологично производство. Биологичното производство не може да бъде повече от 1, 2, 3 %, защото е по-скъпо. Той съобщи, че ще гласува „против“ това предложение и призова другите членове също да гласуват „против“, защото предложението не е добре аргументирано, а това допълнително ще намали производството на животинска продукция.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА обясни, че темата е дискутирана неколкократно на Тематични работни групи в Министерството на земеделието и храните. Единодушно от бранша се приема прекратяване на схемата в Първи стълб и разработване на схемата във Втори стълб. В рамките на срока за получаване на становища няма нито едно отрицателно становище. По темата за прехвърляне на едната интервенция и разкриването на съответна във Втори стълб отбеляза, че към точката за гласуване за директни плащания е само отпадането на екосхемата „Еко-БЖ“, а по отношение на интервенцията във Втори стълб, ще бъде разгледана по-късно.

ДИМИТЪР МИТЕВ уточни, че проблемът при животновъдството, специално за обвързаната подкрепа, е възникнал, когато е бил променен начинът на доказване за обвързана подкрепа на животните и даде следния пример. При млечното направление беше необходим само един договор за изкупуване и няколко взети проби, за да получи бенефициентът подпомагане. Така че според него би било хубаво да се върне старият начин с въвеждането на минимални количества продукция спрямо животните, за да се стимулира производството.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ се извини за намесата и попита как се доказват платени данъци и платени осигуровки. В цяла България стремежът за „избелване“ на бизнеса е приоритет, а тук само с един „хвърчащ“ договор и никакви проби без абсолютно никакви фактури по ДДС, се дава плащане. Той заяви, че това е незаконно и трябва да се промени.

ДИМИТЪР ЗОРОВ отправи въпрос към г-жа Стоянова защо отпада доказване на литри мляко в обвързаната подкрепа.

АДЕЛИНА СТОЯНОВА отговори на господин Зоров, както и пред целия бранш защо отпада реализацията на мляко при животни. Отпада в резултат на одит на Европейската комисия, който санкционира България, заради начина, по който отчита реализацията на продукцията в обвързаната подкрепа. Това беше причината да отпадне количеството реализация в обвързаната подкрепа.

ДИМИТЪР ЗОРОВ се обърна към представителите на Европейската комисия за разяснение.

ЗАМ.-МИНИСТЪР ЯНИСЛАВ ЯНЧЕВ поясни, че по отношение на одита одиторите констатира, че от земеделския стопанин трябва да се доказват по 4000 литра добито мляко годишно, като бъде посочено от коя крава е получено това количество. А такъв контрол в държавата няма кой да осъществи. Затова се наложи по спешност да се опрости реализацията в интервенцията. Обърна се към г-н Михайлов и заяви, че не е прав по отношение на „хвърчащия“ договор. Договорите се вземат служебно, те са вписани в регистъра. Оттук нататък система за контрол е изградена и няма санкции.

НИКОЛАЙ КОЛЕВ изрази разбиране, че ставката трябва да се изравни, но не се съгласи със становището, че пари ще се намерят отнякъде при положение, че обвързаната подкрепа е 13+1. Твърдо изрази несъгласие тези средства да бъдат взети от сектор „Плодове и зеленчуци“.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ настоя да се премине към гласуване и поясни, че договорите са официални, но те са с предполагаеми количества, след което няма никакъв контрол за тези количества дали са реализирани наистина. Той изрази мнение, че това не е редно и ако трябва на следващ Комитет по наблюдение да се помисли и да се промени. Обвързаното подпомагане, ако е свързано с някакви обеми, било предполагаеми, тези обеми да бъдат документирани по начин, който доказва плащане на необходимите данъци.

ЗАМ.-МИНИСТЪР ЯНИСЛАВ ЯНЧЕВ изрази своето разбиране, като помоли целия бранш да застане зад това предложение, като и най-вероятно на Съвет по животновъдство тази промяна в реализацията да бъде коментирана.

БОЙКО СИНАПОВ зададе въпрос дали точката се отлага.

ЗАМ.-МИНИСТЪР ЯНИСЛАВ ЯНЧЕВ поясни, че не се отлага, а само за реализацията ще се обсъди на Съвет по животновъдство, тъй като самата формулировка преди три години е била разписана, че следва да се следи добив на животно, на ушна марка, а това физически би било невъзможно за осъществяване.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ обясни, че има начин да се провери много точно със справки-декларации по ДДС и фактури за продадена и фактурирана продукция и търговски документи.

БОЙКО СИНАПОВ напомни за порочната практика с един пътен лист, с едно животно да се доказва реализация на агнета на 1000 овце и как ще бъдат защитени тези, които работят.

ДИМИТЪР ЗОРОВ допълни и с един литър мляко на 1000 крави.

БОЙКО СИНАПОВ изрази, че се срамува и го обяви за протокола.

ДИМИТРИЧКА ТЪРПАНОВА поздрави всички и съобщи, че не може да гласува нещо, за което не знае как ставката по ОПДУ ще рефлектира в растениевъдството и в плодове и зеленчуци. Изрази съгласие за провеждане на писмена процедура с изготвен анализ, където да е ясен ефектът от прехвърлянето на средства за животновъдството.

АНТОАНЕТА БОЖИНОВА от Съюза на преработвателите на плодове и зеленчуци също сподели, че не разбира нищо от животновъдство. Прочитайки анализа и спадането в производството на плодове и зеленчуци, тя изрази своето безпокойство, че се подлага на гласуване нещо, което не е обследвано нито икономически, нито е доказано. В тази връзка, съобщи, че ще се въздържа при гласуването.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ призова УО да се замисли и заяви, че е писал SMS и на Борисов, че това, което се прави в момента, е абсурдно и утре в Комисия по земеделие ще се дават обяснения.

ЦВЕТАН ЦЕКОВ се намеси и заяви, че темата се превръща в политически цирк и вече е извън контрол. Ако ще се пишат смс-и на политици, които ще определят посоката на българското производство за храна, се обърна към г-н Караколев, като изрази недоумение какъв автогол си вкарва с това изказване пред целия бранш.

ЦВЕТАН ЦЕКОВ продължи с констатацията, че г-н Караколев демонстрира връзка с Борисов.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ му отговори с въпрос „Кой определя политиката в тази държава?“. **ДИМИТЪР ЗОРОВ** се обърна към господин Янчев за преминаване към гласуване. Ако няма готов анализ, предложи КН да се отложи.

МАРИЯ СТЕПАНЧЕВА подкрепи г-н Зоров.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предложи да бъдат чути всички мнения.

ЖИВКО ТАНЕВ от Български Фермерски Съюз изрази мнение, че ситуацията е крайно неудобна, защото всички доводи имат своето основание и в интерес на истината много трудно би могло да се формира позиция как да се гласува. Помоли, ако е възможно за някаква сметка за сумата, която е необходима, за да спадне малко напрежението, от което никой няма нужда. Един глас „за“ или „против“ надали е толкова важен. По-скоро въпросът е принципен от гледна точка на това да се намери работещо решение, а не да се влиза в конфликт или разделение.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА предложи компромис за удължаване на КН и че лично тя не може да вземе решение в момента кое е правилно и кое не.

ЯНЕ ЯНЕВ от Национален съюз на говедовъдците заяви, че ако реалните производители на терен чуят тази дискусия с основание биха имали само една единствена реакция, да вземат по-дебели тояги. Никъде в аргументацията никой не говори за продоволствена сигурност, за нещо което е свързано с устойчивост на производство и със запазване на поголовието, което е най-ниско в Европейския съюз. В момента българското животновъдство е в тотален регрес, който няма аналог в нито една друга европейска държава. На терен след като мине срокът на задържане хората се обаждат по клиниците, за да питат как могат по-скоро да ликвидират стадата.

Изрази недоумение как могат да се случват такива абсурди - последните производители да бъдат товарени с измислени модули и модулирани ставки. Изрази неразбирането си как след като години наред по едни и същи механизми и едни и същи политики се действа, животновъдството е стигнало до тотална ликвидация. Сега и зърнопроизводителите усещат какво коства всяка година оцеляването на всеки животновъд. Затова подкрепи идеята точката да се гласува окончателно в утрешния ден.

По време на възникналия спор между Димитър Зоров и Симеон Караколев двамата си размениха недостойни обиди.

ЗАМ.-МИНИСТЪР ЯНИСЛАВ ЯНЧЕВ прекрати диалога и предложи следното – изготвяне на някакъв бърз анализ до утре само за 2023 г., след което ако няма убедителни доказателства, ще бъде отложено за писмена процедура.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ изрази своето съгласие.

ДИМИТЪР ЗОРОВ предложи да се гласува, за да се види коя е групичката. Преди две години имаше гласуване и Комитетът го прие, а впоследствие с писмена процедура, го отмени.

Следват кратки реплики между г-н Караколев и г-н Зоров относно взетото решение на Комисията по земеделие за премахване на модулираната ставка - решение, което е било редовно прието на Комитет.

НИКОЛАЙ АБРАШЕВ се намеси и съобщи, че в утрешния ден може да няма кворум, тъй като 15 години две организации не могат да се разберат кой крив-кой прав. Препоръча на членовете да се разберат, тъй като заседанието заприличва на земеделски събор.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА обобщи, че няма консенсус по предложението за отпадне на модулираната ставка, тъй като са необходими допълнителни данни, допълнителен анализ, които към момента Управляващият орган не може да предостави. Затова предложението на Управляващия орган е да се гласуват предложените изменения в областта на директните плащания, а предложението за отпадане на модулираното подпомагане да бъде разгледано след представяне на анализ и/или съответно писмена процедура на Комитет по наблюдение.

Премина се в режим на гласуване.

- „За“ - 38.
- „Против“ – 7.
- „Въздържали се“ – 12.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА съобщи, че са необходими 29 гласа „за“, така че предложението беше прието.

ЖИВКО ТАНЕВ предложи прегласуване.

ДИМИТЪР ЗОРОВ поясни, че се гласува предложението частично, като в утрешния ден ще се гласува за отпадането на модулираната ставка след представен анализ.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА разясни, че се гласуват измененията, които предложи госпожа Аделина Стоянова. Предложението за модулирана ставка остава на писмена процедура.

ДИМИТЪР ЗОРОВ предложи в такъв случай след анализа цялата точка да бъде прегласувана в утрешния ден, без да се стига до писмена процедура.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предложи следното за гласуване: промяна в Дневния ред, като точката 3.1 – Изменение на интервенции е областта на директни плащания да бъде изместена утре като първа точка.

Гласуване:

- „За“ – 48.
- „Против“ – Няма.
- „Въздържали се“ – 3.

Предложението се прие.

Решение по подт. 3.1.:

Комитетът за наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г. одобри гласуването на решението на подточка 3.1. да се проведе в утрешния ден на заседанието след изготвен анализ с данни от 2023 г. за ефекта от отпадането на модулираната ставка за интервенцията I.B.1 - Обвързано с производството подпомагане за млечни крави под селекционен контрол.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ защити госпожа Аделина Стоянова, която според него е направила, каквото е могла и въпреки усилията ѝ, винаги ще има някой недоволен. Изрази своите адмирации за търпението, което има, продължавайки да работи тази работа.

Премина се към точка 3.2.

Точка 3.2

Изменения на интервенциите в сектор „Пчеларство“

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предостави думата на госпожа Нейкова за изложение на предложенията за изменения в областта на сектор „Пчеларство“.

МАРИЕТА НЕЙКОВА започна с изложението си за трите публични интервенции, а именно: за консултантски услуги, техническа помощ, обучение, информация и обмен на добри практики, включително чрез обработка в мрежа за пчелари и пчеларски организации; сътрудничество със специализирани органи за изпълнение на изследователски програми в областта на пчеларството и пчелните продукти и интервенция за популяризиране, комуникация и маркетинг, включително действия за наблюдение на пазара и дейности, насочени по-специално към повишаване на осведомеността на потребителите относно качеството на пчелните продукти. В тях се предлага възможност за авансово плащане на финансова помощ с цел кандидатстването по тях да стане по-достъпно в случай, че кандидатите не разполагат с необходимия финансов ресурс за стартиране на определен проект.

По интервенцията, свързана с научните проекти, е предвидена и възможност за поэтапно изпълнение на един проект в рамките на до 2 години, тоест до края на програмния период с цел

по-добро планиране и достатъчно технологично време за изпълнение на предвидените дейности.

В интервенцията „Инвестиции в материални и нематериални активи“ УО предложи да бъдат включени нови активи с цел предотвратяване на щетите от неблагоприятни климатични явления.

Тя съобщи, че е получено становище от заместник-председателя на Национален пчеларски съюз за нова интервенция или нова дейност в съществуваща такава, което УО приема изцяло, като това предложение за подинтервенция „Проучване за добри пчеларски и управленски практики за предотвратяване и елиминиране на щети от неблагоприятни климатични събития, допринасящи за адаптация към изменението на климата“ ще бъде включено като нова приоритетна област в интервенцията за научните проекти, в сътрудничество със специализирани органи за изпълнението на изследователските програми в областта на пчеларството и пчелните продукти.

Също така тя информира, че се приема и неговото предложение за допустимост на кандидати, които да са диференцирани за изпълнението на такъв проект, а именно научни институти или научни центрове, които да извършват научни изследвания и научно обслужване в областта на земеделието и храните, в това число и пчеларството, както и за организации по Закона за Селскостопанската академия, НПО с предмет на дейност в областта на пчеларството, висши училища, акредитирани по Закона за висшето образование, които предлагат обучение в сферата на животновъдството, в това число и пчеларството, като и в този случай няма да се изисква регистриране на дружества, създадени по Закона за задълженията и договорите.

ПЕТКО СИМЕОНОВ подкрепи УО, особено в частта за авансови плащания по интервенциите, които от дълги години са обсъждани и чакани от бранша и направи следния коментар - да се добави като възможност за бенефициент по предложената нова интервенция „групи и организации на производители в сектор „Пчеларство““.

ЕЛЕНА ИВАНОВА предостави думата на госпожа Живкова за отговор.

ЕЛИЦА ЖИВКОВА поясни, че също подкрепя идеята за включване на авансови плащания, но предложи текст да бъде със следното уточнение, където да е посочено „авансовото плащане ще бъде извършено в съответствие с разпоредбите на чл. 15а“, тъй като в него е разписано, че размерът и необходимостта от авансово плащане трябва бъде обезпечено с гаранции.

МАРИЕТА НЕЙКОВА съобщи, че УО ще се съобрази с направените предложения.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предостави думата на г-н Илиев, който единствен е изпратил писмено становище по темата.

СРЕБРИН ИЛИЕВ уточни, че становището е от името на организацията. Изрази своето съгласие с коментара на г-жа Живкова и лично сподели, че това няма да бъде от полза. Тъй като спецификата на пчеларските интервенции е уникална, те бяха отделени в отделна програма и все пак като един от авторите, той изрази мнение, че не е достатъчно добре разработена. Въпреки това би подкрепил тя да бъде включена в интервенцията за т.нар. научни изследвания, където по-скоро ще бъдат проучени практиките на другите държави членки, което няма да представлява трудност. Изрази мнение, че тези изследвания не са работа на научните среди като комисия от Селскостопанска академия, която да оценява проекта, а на дирекция „Животновъдство“. Обясни на членовете на КН, че това е едно изследване за управленски практики, които да покажат догодина какви материални дейности да се включат за финансиране, за които 80 % са определени с по-голяма стойност от максималната на подпомагане. Също изрази съмнение, че ще проработи. В тази връзка е и настояването на организацията интервенцията да е с отделен бюджет с приоритет на подпомагането за преодоляването на климатичните промени. Донякъде се съгласи с мнението на г-н Симеонов за организациите на производители, тъй като е много специфично да се изследва опита на организациите на производители, а не по принцип практиките, които прилагат държавите членки.

Той предложи да се използва възможността в чл. 119 от регламент 2021/2115, където е разписано, че по изключение три пъти в рамките на периода на изпълнение на Стратегическия план може да се правят специални изменения, за да се изготвят едни наистина коректни,

релевантни и добри предложения за изменения не в интервенциите, а в дейностите по изпълнение на интервенциите.

ПЕТКО СИМЕОНОВ подкрепи изказването на господин Илиев, но относно авансовото плащане също се съгласи, че няма да има търсения ефект, но все пак е някаква възможност. Относно интервенцията – да, може би наистина има нужда от допълнителна работа. Изрази своята надежда за предоставяне на такава възможност. Дали трябва да бъде поставена в точката за научни изследвания също не успя да прецени на този етап, защото наистина не е само научно изследване, идеята е малко по-различна.

ЖИВКО ТАНЕВ изказа коментар относно наредбата по прилагането на тези интервенции. Става въпрос за свързаността на лицата, участващи в организации на производители, защото проблемът е сериозен.

ДИМИТЪР МИТЕВ се съгласи с така представените предложения от името на организацията.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВ предложи точката да бъде гласувана.

Гласуване:

- „За“ – 45.
- „Против“ – Няма.
- „Въздържали се“ – Няма.

Предложението се прие единодушно.

Решение по подт. 3. 2:

Комитетът за наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г. одобри предложението на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за изменение на интервенциите в сектор „Пчеларство“, съгласно Приложение № 4.

Премина се към точка 3.3.

Точка 3.3

Изменения на интервенциите в областта на развитие на селските райони.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА даде думата на госпожа Елена Иванова за кратко представяне. **ЕЛЕНА ИВАНОВА** съобщи, че предложението касае промени в интервенциите от Стратегическия план, съфинансирани чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

Най-общо предложенията за промени могат да бъдат групирани в следните категории:

Първа група, прехвърляне на средства между интервенциите;

Втора и трета група, промени в текстовете на част от интервенциите, свързани с инвестиции, както и с акт базираните такива;

Четвърта група, въвеждане на нова интервенция за подпомагане на биологичното животновъдство като част от Втори стълб;

Прехвърляне на средства между интервенциите

Управляващият орган предлага средства в размер на 40 млн. 800 хил. евро да бъдат преразпределени към следните три мерки: интервенция II.Г.4 – Възстановяване на земеделския потенциал след природни бедствия или катастрофични събития и инвестиции в подходящи превантивни действия; 25 млн. евро да бъдат пренасочени към интервенция II.Г.5 – Инвестиции в инфраструктура за напояване и 3,3 млн. евро към интервенция II.Ж.3 – Подкрепа на организации на производители или групи от производители.

Първоначалното предложение за прехвърляне на средства беше представено на заседание на Тематична работна група в Министерството на земеделието и храните и включваше предложение за извеждане на средства от инвестиционните интервенции, съфинансирани от ЕЗФРСР. Същото не срещна одобрение от заинтересованите страни, като получените предложения, коментари и становища след ТРГ бяха взети предвид за изготвяне на настоящото предложение, което включва следното:

Преразпределение на средства от интервенция II.Ж.4 – Популяризиране и подкрепа на схеми за качество в размер на 5 млн. 189 233 евро, което е целият наличен бюджет по интервенцията.

От интервенция II.Г.8 – Непроизводствени инвестиции - целият бюджет от 5 млн. евро, като се предлага същата да не бъде стартирана.

От интервенция II.Г.12 – Подобряване на здравословното състояние и устойчивостта на горските екосистеми чрез подпомагане провеждането на сечи в горските територии - 10 млн. евро.

От интервенция II.Д.2 – Подпомагане на много малки земеделски стопанства - 3 млн. 800 хил. евро.

От Финансовия инструмент, разпределен по отделните интервенции – 16 810 767 евро.

Предложението за прехвърляне на средства е обусловено от приоритетни необходими и нужди, идентифицирани от Министерството на земеделието и храните и от Управляващия орган във връзка със зачестилите през последните години събития, които повлияват неблагоприятно в земеделската дейност и подпомагането на земеделските стопани.

В тази връзка се предлага 12 млн. евро да бъдат прехвърлени към интервенция II.Г.4, от които 2 млн. евро за извършване на инвестиции от Българската агенция по безопасност на храните, НДНВМИ и лабораториите към БАБХ и 10 млн. евро за извършване на инвестиции от Изпълнителната агенция за борба с градушките.

Нуждите от финансиране са остойностени на база извършени от тези институции анализи за необходимостта от закупуване на техника и оборудване с цел извършване на превантивни дейности. Чрез предоставените допълнителни 2 млн. евро Българската агенция по безопасност на храните и структурите към нея ще имат възможност да закупят по-прецизни лабораторни и технически средства за извършване на анализи с цел превенция в качеството на храните и здравословното хранене на хора и на животни.

Предлага се 10 млн. евро да бъдат прехвърлени към Изпълнителна агенция за борба с градушките, която ще има възможност да закупи допълнително оборудване с цел превенция на градовите процеси, метеорологични радари, осигуряване на автоматични пускови установки за изстрелване на противоградови ракети, соларни системи за осигуряване на автономно електрозахранване на ракетните площадки. Всичко това е от анализа, който е предоставен от Изпълнителната агенция за борба с градушките към министерството, както ще има възможност да закупи и внедри необходимата географска информационна система за анализ и обяснение на всички градови процеси.

Предлага се 25 млн. евро да бъдат прехвърлени към интервенция II.Г.5 – Инвестиции в инфраструктура за напояване според направения анализ от проведените приеми в периода февруари – март, представен в материалите. Необходими са средства в размер на приблизително 25 млн. евро, за да бъдат финансирани всички подадени и оценени като допустими заявления за подпомагане на „Напоителни системи“ ЕАД. Ефектът от реализацията на тези проекти се изразява именно в увеличение на общата площ на напоителните полета, за които ще бъде осигурена възможност за напояване от 38 000 декара на 67 000 декара. Така е заложено в работната документация по тези 35 подадени заявления от „Напоителни системи“ ЕАД, а реализацията им ще доведе до потенциална икономия на вода средно в размер на около 54 %.

Предлага се средства в размер на 3 млн. 800 хиляди евро да бъдат прехвърлени към интервенция II.Ж.3 – Подкрепа на организации на производители или групи от производители. Това е един от инструментите за подпомагане кооперирането и сдружаването в рамките на Стратегическия план, като по тази интервенция също беше проведен прием, стартирал в края на 2024 година и приключил на 28 март 2025 година. Подадени са 37 заявления за подпомагане и предложението на Управляващия орган е всички 37 заявления да бъдат финансирани, като за целта ще са необходими допълнителни 3,8 млн. евро.

Тя информира, че са получени становища от заинтересованите страни, включително и коментар, предложение от колегите от Европейската комисия, относно интервенция II.Ж.4 – Популяризиране и подкрепа на схеми за качество. Първоначалното предложение на Управляващия орган беше всички средства от интервенцията, целият ѝ наличен бюджет да бъде

прехвърлен и същата да не бъде приложена в рамките на Стратегическия план. Предвид постъпилите предложения и коментари тя изрази мнение, че УО се съобразява с тях от гледна точка на това, че предложената промяна за неприлагане на интервенцията се счита по-скоро за стратегическа, тъй като в Стратегическия план са изведени нужди и необходимости от подпомагане на схеми за качество, които приоритети и нужди няма да бъдат постигнати дори чрез предоставянето на минимална подкрепа по тази интервенция.

В тази връзка актуализираното предложение на Управляващия орган е интервенцията да не бъде заличавана и оттегляна, а в нея да бъде оставен финансов ресурс в размер на 500 000 евро. С колегите от компетентната дирекция беше направен анализ до края на програмния период в оставащите три години 2026, 2027 и 2028 година на прилагане какъв ще е необходимият ресурс за покриване на разходите по първо присъединяване към схеми за качество на вписани и регистрирани вече земеделски стопани в различните продуктови регистри на Министерството на земеделието и храните. Към момента има регистрирани 13 продукта с ЗНП, ЗГУ, които са регистрирани от 88 земеделски производители. За голяма част от тези 88 земеделски производители това ще е първият тригодишен период на сертификация. Затова те и не могат да отговорят на условието за присъединяване към схеми за качество. Приема се, че възможност за финансирани ще имат около 50 земеделски стопани, които участват в схеми за качество за първи път. При определен размер в Стратегическия план от 3000 евро за оставащия тригодишен период предложеният бюджет от 500 000 евро ще бъде достатъчен за покриване на тези нужди. Предложението за прехвърляне на средства от интервенция II.Г.8 и II.Г.12 остава непроменено. 500 000 евро, които остават в схеми за качество в интервенция II.Ж.4, УО предлага отново да бъдат изтеглени от Финансовия инструмент.

Финансовият инструмент, първоначално предвиден с бюджет в размер на 25 млн. евро, се предлага голяма част да бъде изтеглен, съобразявайки следните обстоятелства. Към настоящия момент има действаща гаранционна схема, която беше създадена по Програма за развитие на селските райони за периода 2007 – 2013 г., която продължава да работи с остатъчния ресурс вече трети програмен период. Гаранционната схема е капитализирана към настоящия момент с ресурс в размер на 57 млн. лева, от които в оборот са малко над половината средства – 28 млн. лева, това означава средства, които са предоставени под формата на гаранция с цел обезпечение на кредити. По гаранционната схема в началото съществуваше ограничение да бъдат издавани гаранции за покриване на кредити само на земеделски стопани, които имат сключени договори по Програма за развитие на селските райони. Впоследствие това ограничение отпадна. И към настоящия момент има сключено споразумение с Националния гаранционен фонд за прилагане на схемата. Това ограничение отпадна и от нея могат да се възползват всички земеделски стопани в сектор „Растениевъдство“ и сектор „Животновъдство“. Гаранционната схема продължава да работи и предложението на УО е остатъчният ресурс в размер на близо 8 млн. евро по заложения за изпълнение финансов инструмент по Стратегическия план да бъде прехвърлен на Гаранционния фонд, който да разшири обхвата на съществуващата гаранционна схема, чрез която ще има възможност да се покрият всички потенциални бенефициенти по инвестиционните интервенции от Стратегическия план, както и заложените като приоритетни в Стратегическия план – малки, млади и нови земеделски стопани. Ще бъде осигурен финансов ресурс за предоставяне на гаранции, както и за покриване на обезпечения по кредити. С инициатива на УО за изменение на Закона за подпомагане на земеделските производители се предлага промяна, съгласувана и с Министерството на финансите. Предлага се промяна в Закона за банката за развитие, съгласно която се предвижда увеличение на гаранционното покритие по гаранциите, издавани от Националния гаранционен фонд, от 50 на 80 % за проекти, съфинансирани чрез Програмите за развитие на селските райони 2014 – 2020 г. и Стратегическия план. Усилието, което полага УО, е да облекчи достъпа до финансиране на всички земеделски стопани, а не само - участващи с проекти по Стратегическия план.

Изменения, свързани с промени в инвестиционните интервенции II.Г.1 и II.Г.1.1

Предлага се прецизиране на текстове с цел по-доброто насочване на финансовата помощ, а именно в интервенции II.Г.1 и II.Г.1.1 – интервенциите, свързани с инвестиции в първичното производство. Създава се възможност при обявяване на прием на заявления за подпомагане да

се определят делегирани бюджети за определени сектори след решение на Комитета по наблюдение на Стратегическия план. Прецизира се приоритетното насочване на помощта към лица на възраст между 18 и 40 години, наследвайки дефиницията „Млад фермер“ в Стратегическия план, тъй като там са включени и други изисквания, на които трябва да отговарят младите фермери. Желанието на УО е да се подпомогнат всички млади лица, развиващи и имащи желание да развият бизнес в сектор „Земеделие“ от 18 до 40 години. След проведената работна среща в Министерството на земеделието и храните миналия месец УО приема предложението за прецизиране на текста, съгласно който се предоставя приоритет за инвестиции за надвишаване на изискванията за хуманно отношение към свинете и птиците, както и за преход към алтернативни системи за отглеждане на птици, свине и телета, съответно и този критерий ще бъде прецизиран. Отстраняват се технически грешки, прецизира се изказ в съответните интервенции и текстовете, свързани с допълняемостта и демаркацията с други финансови инструменти.

В текста на интервенция II.Г.1 допустими за подпомагане са дейности за създаване или презасаждане на трайни насаждения, с изключение на такива, които вече са били направени или има възможност да бъдат подпомогнати по интервенция II.Г.4, която е свързана с възстановяване на земеделския производствен потенциал, нарушен вследствие на природни бедствия, неблагоприятни климатични явления или катастрофични събития. Една и съща дейност по две интервенции няма как да се финансира, ако е заложена в проекти и по двете интервенции.

Получено е предложение от Асоциация на земеделските производители в България, което е отразено в текста на интервенция II.Г.1.1 - да се допълни допустима дейност - доставка и монтаж на машини, оборудване и инсталации за компостиране за собствено потребление, като същата предложена допустима дейност отговаря изцяло на приоритетите на интервенция II.Г.1.1. също така становище и предложение от Съюза на дунавските овощари и Добруджанския овощарски съюз за прецизиране на демаркацията с оперативните програми в сектор „Плодове и зеленчуци“. Настоящият текст на ограничението гласи, че групи и организации на производители няма да бъдат подпомогнати по интервенцията за дейности, включени за подпомагане в техните оперативни програми. Предложението за актуализиране на текста е, че групи и организации няма да бъдат подпомогнати по интервенцията за активи, които са включени за подпомагане в техните оперативни програми и за които вече е получено одобрение или е получено подпомагане. И към настоящия момент демаркацията се извършва от колегите от ДФЗ, не на ниво цялостна допустима дейност, а на ниво подпомогнати активи за двойно финансиране. В тези две интервенции II.Г.1 и II.Г.1.1 се прецизира максималният размер на допустимите разходи, който се увеличава за групи и организации на производители, след направените предложения и обсъждания в рамките на проведената работна среща в министерството миналия месец.

Изменения, свързани с промени в инвестиционните интервенции II.Г.2 и II.Г.2.1., насочени към преработка на селскостопански продукти

Прецизират се текстове отново за създаване на възможност при обявяване на прием на заявления за подпомагане, да се определят делегирани бюджети за определени сектори след решение на Комитета по наблюдение и да се увеличава максималният размер на допустимите разходи за един кандидат, група и организация на производители. Увеличеният размер е отразен във фишовете в материалите за КН. След постъпило предложение от Националната асоциация на млекопреработвателите се увеличава максималният размер на допустимите разходи за интервенция II.Г.2 и II.Г.2.1 за един кандидат за целия период на прилагане на интервенциите от 3 млн. евро на 3,5 млн. евро.

В рамките на тези четири интервенции постъпиха предложения от Българската аграрна камара във връзка с неотпадане на приоритетите, свързани с устойчива енергия. Управляващият орган приема направените от БАК предложения за неотпадане на тези приоритети в част „Устойчива енергия“, като текстът няма да бъде заличен предвид включването на нов приоритет в част от интервенциите.

В съответствие с предложеното прехвърляне на средства е необходимо да бъдат извършени промени в интервенция II.Г.4 – Възстановяване на земеделския производствен потенциал и инвестиции в подходящи превантивни дейности. По подобие на представените четири инвестиционни интервенции се предлага да се създаде текст за определяне на делегирани бюджети за определени публични кандидати, тъй като за нея са допустими публичните кандидати като БАБХ, НДНВМИ и Изпълнителна агенция за борба с градушките.

Предлага се включването на нов текст, съгласно който по интервенцията ще се предоставя приоритет на земеделски стопанства в райони пострадали от катастрофични събития, за които има издадени констативни протоколи за унищожена продукция. Такъв текст фигурира към настоящия момент за сектор „Животновъдство“, където се предлага включването на такъв текст за предоставяне на приоритет и допустимост, като също така е разписано и за допустимостта и за стопанствата в сектор „Растениевъдство“.

Прецизират се допустимите за подпомагане дейности и кандидати, както и максималният размер на разходите за целия период на прилагане интервенцията за публичните кандидати БАБХ и Изпълнителна агенция за борба с градушките предвид предложеното прехвърляне на средства, а именно 2 млн. евро за БАБХ, НДНВМИ и лабораториите към БАБХ и 10 млн. евро за Изпълнителна агенция за борба с градушките.

По представените пет интервенции за инвестиции, преработката и превантивните дейности е получено становище от МОСВ. Министерството на околната среда и водите предлага в интервенция II.Г.4 да бъде включен като допустим кандидат „Напоителни системи“ ЕАД, които да извършват дейности, свързани с превенция от наводнения. След анализ на ситуацията става ясно, че „Напоителни системи“ ЕАД имат собственост единствено по отношение на каналите за напояване, хидромелиоративната инфраструктура за напояване. Те не са собственици на инфраструктурата за отводняване, тоест те не могат да кандидатстват. Също така всяка година в Закона за държавния бюджет са предвидени средства за дейността, свързана с борба с вредното въздействие, като допълващо финансиране и следва да бъде осигурено чрез извършване на анализ демаркация на допустимите дейности, тъй като „Напоителни системи“ ЕАД всяка година получават средства за реконструкция и рехабилитация на тези отводнителни канали, които стопанисват, но не са тяхна собственост.

Получено е предложение също така - едно от предложенията на АЗПБ, което се препокрива и с предложението на МОСВ в интервенция II.Г.1.1 – Инвестиции в земеделските стопанства, насочени към опазване компонентите на околната среда, да бъдат допустими инвестиции за напояване, които не водят до нетно увеличение на напояваните площи, тоест за инвестиции, допринасящи за постигане целите на околната среда.

Становището на УО е, че при разработване на Стратегическия план беше взето решение всички инвестиции за напояване, без значение дали водят до нетно увеличение на площите или не, да бъдат финансирани само по интервенция II.Г.1. Интервенция II.Г.1.1 е с по-малък бюджет и в нея са допустими само оборудване, свързано с прецизно напояване, което е изрично описано и изброено в Стратегическия план. Към настоящия момент УО счита, че това предложение не следва да бъде прието, за да не се получи допълнително объркване при финансирането на едни и същи като тип допустими дейности.

По тези интервенции постъпи предложение и от Националната овцевъдна и козевъдна асоциация - да бъдат увеличени лимитите на заемите, които ще се предоставят под формата на финансови инструменти, като в момента заложеният лимит е от 500 000 евро.

Предложението на НОКА не се приема, тъй като при релокацията на ресурс за финансовите инструменти се извършва актуализация на предварителната оценка, в която са посочени оптималните инвестиционните нужди и техният размер, ограничен до самостоятелен заем.

Предварителната оценка е изготвена 2020 година и предадена 2021 година в Министерството на земеделието, четири години по-късно ситуацията и пазара са променени и следващите стъпки ще са свързани с обследване на възможностите за актуализиране на предварителната оценка за прилагане на финансовите инструменти преди да бъдат извършени съответните изменения във фишовете на интервенциите.

Изменения, свързани с промени в интервенция II.Г.7 – Запазване на духовния и културния живот на населението в селските райони

В последните няколко месеца бяха проведени две работни срещи в Министерството на земеделието и храните за представяне на интервенция II.Г.7 – Запазване на духовния и културния живот. По време на тези две заседания нееднократно беше повдигнат въпрос от представители на вероизповеданията в България относно допустимостта на религиозните общности, които нямат регистрирани местни поделения, съгласно Закона за вероизповеданията. Към настоящия момент допустими по интервенцията са само местните поделения на вероизповеданията, регистрирани под две правни форми, съгласно Закона за вероизповеданията и религиозните общности. Обследвайки и обмисляйки това предложение, в рамките на дискусиите, беше получено и писмено предложение от Главно мюфтийство на Република България, с което се предлага да бъде разширен обхватът на допустимите кандидати с цел финансиране и на религиозните общности, които нямат регистрирани местни поделения на територията на страната. Управляващият орган счита, че направените предложения са резонни, логични и чрез допускане на по-широк кръг кандидати, ще има възможност да се реконструират и да се съхранят по-голям брой религиозни обекти, без значение от съответното вероизповедание. В текста на интервенцията се предлага да бъде включен текст с цел определяне на делегирани бюджети по подобие на предходните интервенции. Включват се общите разходи като допустими по интервенцията, тъй като не бяха изрично упоменати. Прецизират се населените места с развит масов туризъм, които не са допустими дейности по интервенцията, като се изчиства технически, а не се разширява списъкът и не се допълват нови населени места. В общия раздел на Стратегическия план, където са посочени общите дефиниции, в дефиницията за селски райони, се допълва, че тази интервенция II.Г.7 ще се прилага на територията на 237 селски общини.

Изменения в интервенция II.Е.2 - Инструменти за управление на риска в земеделието

В интервенцията II.Е.2 - Инструменти за управление на риска в земеделието се прецизират текстове в съответствие с представената през месец август Концепция за създаване на Взаимоспомагателен фонд, като основно от първоначалния обхват на покритие на рисковете са изключени два риска – управление на риска чрез превенция на климатични и природни бедствия, предвид съществуването на такава самостоятелна интервенция и управление на риск от временен недостиг на доходност на земеделски стопани чрез краткосрочно безлихвено кредитиране. Това не е подходящият инструмент за прилагане и подпомагане през Взаимоспомагателния фонд, тъй като става ясно, че говорим за финансов инструмент.

Изменения в интервенции в областта на околната среда и климата по чл. 70 от Регламент (ЕС) 2021/2115

В интервенциите, свързани с плащане на площ или животно, е предвидено в част от тях интервенция II.А.4 - Насърчаване използването на култури и сортове, устойчиви към климатичните условия, II.А.5 - Опазване на застрашени от изчезване местни сортове, важни за селското стопанство, операция 1 от интервенция II.А.8 - Поддържане на местообитанията на червеногушата гъска (*Branta ruficollis*), Кръстат (царски) орел и Египетски лешояд в орнитологични важни места в обработваеми земи, интервенция II.А.12 - Насърчаване на естественото опрашване и II.А.Е.3 - Възстановяване и поддържане на деградирали пасищни територии да се предложи продължителността на ангажиментите, които ще бъдат поети считано от 2026 година, да бъде с продължителност до три години.

В резултат на комуникация с Европейската комисия тази продължителност ще бъде прецизирана на „не до 3 години“, а на „3 години“ с оглед устойчивостта на изпълняваните ангажименти и екологичния ефект за почвата и за климата.

В интервенция „Плащания за земеделски земи в зони от „НАТУРА 2000“ се включва в обхвата на подпомагане последната защитена зона „Ниска Рила“, която е одобрена със заповед на министъра на околната среда и водите и обнародвана в „Държавен вестник“ на 9 май 2025 година.

По интервенция II.А.2. - Хуманно отношение към животните и антимикробна резистентност се прецизира текстът на приетата през месец декември 2024 година с Решение на Министерския

съвет – актуална Национална програма за профилактика, надзор и контрол и ликвидиране на болестите по животните, включително зоонозите в Република България за периода 2025 – 2027 година.

По интервенция П.А.11 – Насърчаване на естественото опрашване се предлага актуализиране на нивата на подпомагане по двете операции, преглед на нивата на подпомагане по всяка една от площните интервенции дава възможност за актуализация на ставките и затова предложението на Управляващия орган е по тази интервенция да бъде извършено увеличение на ставките, средно с 12,7 % по отделните операции и дейности.

В интервенции П.А.1 - Биологично растениевъдство и П.А.9 - Биологично пчеларство се предлага основно продължителността на поетите през 2026 година ангажменти да е с продължителност 3 години и основното предложение за промяна е за преразпределение на бюджет към новата интервенция „Биологично животновъдство“, която се предлага да замести неприлаганата еко схема за 2026 година в Първи стълб.

В рамките на процедурата по Комитета по наблюдение беше получено становище от Фондация за биологично земеделие „Биоселена“ и Българска асоциация „Биопродукти“, с което се предлага по интервенция П.А.1 - Биологично растениевъдство да бъдат извършени следните промени:

- Да се въведат нови групи култури, смесени зеленчукови култури на открито в размер до 5 хектара, като предложението на колегите е ставката да се прилага и за двете направления „Биологично растениевъдство в преход“ и „Биологично производство“ и същата да бъде определена средно аритметично от ставките на петте групи зеленчукови култури, подпомагани към момента, а именно: плодови и зеленчукови култури; листно стъблени зеленчукови култури; кореноплодни зеленчукови култури; картофи; луковични и зеленчукови култури; многогодишни зеленчукови култури.

- Да се въведат две нови групи култури – отопляеми оранжерийни площи за смесени зеленчукови култури и неотопляеми оранжерийни площи за смесени зеленчукови култури с размер до 2 хектара. Ставката на хектар да бъде същата като предложената в момента за групата плодови зеленчукови култури в отопляеми и неотопляеми оранжерии.

ЕЛЕНА ИВАНОВА обясни, че това предложение не постъпва за първи път, обсъждано е, включително и в рамките на провеждани работни срещи. Тя изрази мнение, тези предложения са резонни и могат да бъдат включени в обхвата на подпомагане и съответно в текста на интервенция П.А.1 - Биологично растениевъдство с цел включването на новите обособени групи култури.

Въвеждане и създаване на новата Интервенция „Биологично животновъдство“

Новата интервенция се предлага в резултат на широка дискусия, получени са редица предложения за нейното създаване, както и в резултат на представените малко преди това данни от прилагане на еко схемата в Първи стълб.

Предлага се бюджетът на интервенцията да бъде формиран в размер на 85 млн. евро, който се прехвърля от интервенция „Биологично растениевъдство“. На база очаквания ръст и в рамките на следващите години тя информира, че ще има достатъчен наличен бюджет в интервенция „Биологично растениевъдство“, който да покрие поетите ангажменти до тяхното изтичане, както и да обезпечи поемането на нови такива, включително и от 2026 година.

Първоначално предложението за новата интервенция „Биологично животновъдство“ беше същата да се прилага при гъстота съотношение животинска единица на хектар от 0,15 до 1 животинска единица, но това което се предлага към момента е от 0,3 до 1 животинска единица на хектар. Това е съобразено с получени отново предложения от браншови организации и асоциации в рамките на биологичното земеделие, като вследствие на промяна на предложената гъстота от 0,3 до 1 животинска единица на хектар, се предлага съответно и нивото на подпомагане по интервенцията да остане само на една стъпка, като бъде увеличено в размер на 516 евро на хектар.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА обяви почивка за кафе пауза в рамките на 15 минути, след което ще се дискутират предложенията.

(Следва почивка от 16.20 часа до 16.50 часа)

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА откри дискусията по така направеното предложение на Управляващия орган за изменение на Стратегическия план в частта „Развитие на селските райони“.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ зададе въпрос как ще се гласува анблок или отделно. Предложи да бъдат гласувани отделно за повече яснота.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА благодари за предложението и отговори, че ще се гласува анблок, тъй като времето е недостатъчно.

ДИМИТЪР ЗОРОВ също подкрепи господин Михайлов.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предложи за дискусия първо прехвърлянето на средства.

ЮКСЕЛ КАСАБ попита дали относно предложението за прехвърляне на средства към Агенцията по градушките – 10 млн. евро, в което е записано „закупуване на оборудване, радары и други“ се включва „откриването на нови площадки и полигони за борба с градушките“. Той обоснова въпроса си с информация от Агенцията по градушките, според която финансови средства за снаряжение има. След като имат тези средства отделният финансов ресурс би следвало да е за нови площадки, защото тяхната ефективност е много ниска на този етап и не могат да покриват цялата територия ефективно.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА уточни, че нуждите на Изпълнителна агенция за борба с градушките са много по-големи отколкото бюджета, който сега се предлага. Първо се одобрява бюджет, а след това се прави проект с това, което е допустимо по мярката и нуждите на ИАБГ. Тя информира, че по данни на предоставения анализ това е основно за метеорологични радары, за автоматични пускови установки, оборудване на ракетни площадки, оборудване на команден пункт, наземни генераторы със сребърен йодид, софтуер, ГИС и т.н., т.е. средствата за превенция.

ЮКСЕЛ КАСАБ продължи с втория си въпрос относно Регламент № 76/2015 за съфинансиране на застраховките при растениевъдството, при които 70 % от хората получават премията обратно. Той предложи да се включат всички животни като пчелите, птиците, едрите и дребните животни.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА заяви, че това не е обект на промяна в Стратегическия план. В Стратегическия план те са допустими, както в сектор „Растениевъдство“, така и в сектор „Животновъдство“. Това, което се осигурява с наредбата, са застраховки само за сектор „Растениевъдство“, като на Тематична работна група в министерството с бранша е обсъдено, че на по-късен етап, след като стартира схемата, поетапно ще се включи и сектор „Растениевъдство“.

ЮКСЕЛ КАСАБ отбеляза, че животните ще умрат преди да бъдат включени в застраховките.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА разясни, че това няма да е причината, тъй като има проблем със застраховките въобще - застрахователите не застраховат животновъдни обекти. Поясни също така, че по отношение на фиша предложението ще бъде прието.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА зададе три въпроса.

- по интервенцията II.Г.4 освен увеличаване на бюджета за публичните организации, за което изрази опасения, че няма да е много ефективно, дали сега се предвижда и увеличение на бюджета на един проект за тях - от 1 милион на 2 милиона, конкретно за БАБХ.

- може ли да има делегирани бюджети за публичните кандидати, тоест БАБХ и останалите.

- напояването в II.Г.4, където е записано, че изрично не се подпомагат инвестиции за напояване, защото ще се подпомагат в II.Г.1.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА отговори, че по отношение на бюджета за II.Г.4, във фиша, както и по другите мерки, е възможно да се определят делегирани бюджети, а в последна точка от Дневния ред в Индикативния годишен график за 2026 е предвидено да стартира мярката, като 2 млн. да бъдат делегирани за БАБХ, 20 млн. за Изпълнителна Агенция за борба с градушките, а целият бюджет, който беше първоначален - 6 млн. евро - за частни бенефициенти. Така са идентифицирани нуждите в Стратегическия план. Когато приемът бъде отворен, според подадените заявления, ще се изготви анализ и дали ще се търсят допълнителни средства за

финансиране. Както и на Тематичните работни групи УО се мотивира, че трябва политика в борба с основните проблеми, а именно неблагоприятните климатични условия и напояването. Тя изрази становище, че това са приоритетни сектори за Министерството на земеделието и храните и затова се предлага да продължат инвестициите в „Напоителни системи“ ЕАД и затова беше разработена интервенцията за Взаимоспомагателния фонд.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА доуточни, че предложението за включване на „Напоителни системи“ ЕАД като бенефициент по II.Г.4 е на МОСВ, но то не се приема. Тя обясни, че цялото напояване е в II.Г.1. и демаркация между двете - напояването, свързано с превенция на риска или суша - няма да има.

ГЕРГАНА АНДРЕЕВА изрази несъгласие с прехвърлянето на средства към БАБХ и Агенцията за борба с градушките, като разясни, че основните ѝ аргументи затова са, че не е редно с европейски средства и национален бюджет да се финансират публични институции, държавни институции. Съгласи се с господин Касаб за изграждането на допълнителни площадки и че е много важно проектите предложения да бъдат изготвени правилно.

Специално за БАБХ изрази мнение, че тези 2 млн. ще бъдат „потъване на средства в канала“. Всеки, който се занимава с лабораторно оборудване, анализи и изследвания е наясно, че това е изключително скъпо. От опит тя сподели, че за закупуването на газ мас хроматографи, апарати за атомна абсорбция и други такива за лаборатория само до настоящия момент са инвестирани над 1 млн. лева. Отправи критика към БАБХ за проблем, който е поставен от няколко години от страна на розопроизводителите, а именно намиране на решение за употребата на препарат за растителна защита, а в същото време ще се инвестира в закупуване на лабораторно оборудване за 2 млн. лева.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ се обърна към всички членове с право на глас на настоящия Комитет и най-вече към представителите на държавните органи, за да поясни, че се гласува промяна на бюджет и че трябва да има някаква обосновка, някаква количествено-стойностна сметка и анализ. От предоставената информация не е видно за какво точно ще отидат тези пари с предположение за изграждането на някакви площадки. Ако ще се гласува, нека да се знае за какво ще се прехвърлят пари, а не просто да се прехвърлят за усвояване. Изрази положително мнение, че за БАБХ след изготвен анализ би било редно тези 2 млн. да се прехвърлят, тъй като за БАБХ парите са необходими. Категорично изрази мнение, че е против от млекопреработвателния бранш да се изтеглят средства за интервенцията за осведомяване за схеми за качество. През месец август 2023 българско кисело мляко и българско бяло саламурено сирене са признати в целия Европейски съюз като защитени наименования за произход (ЗНП).

Според него е нужна кампания за осведомяване на гражданите какво е ЗНП и предложи парите за защитени наименования и защитени географски обозначения да не се унищожават.

Второто му предложение беше да бъде обявен прием за II.Ж.4. Той сподели, че за изглаждане на противоречията в животновъдния бранш са нужни 4-5 милиона, за да бъде разумно финансирането за всички.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА разясни за членовете на Комитета, които не са присъствали на ТРГ, че по време на срещите с бранша са присъствали представители на Агенцията по безопасност на храните, които са изложили подробно какви са нуждите им за финансиране.

На същата Тематична работна група присъстваше и Изпълнителната агенция за борба с градушките и заместник-министър Иван Капитанов.

Първоначално предложението беше тези пари да се вземат от II.Г.1 и II.Г.2, но след като УО получи отрицателни становища, те бяха взети предвид и затова сега и новото предложение - да бъдат изтеглени от другите мерки. Тя съобщи, че не е получено нито едно отрицателно становище за прехвърлянето на средства.

ПРОФ. Д-Р ДОЙЧО ДИМОВ обърна внимание на текста в раздела за земеделски стопани, допустими за подпомагане за интервенцията II.Г.4, където трябва да отговарят на следните условия: „За минимален стандартен производствен обем на земеделско стопанство се предлагат над 8000 евро“. Според него отново се предвиждат средства за големите стопани затова и предложи да бъде записано „4000 евро“, за да се включат и малки и средни земеделски стопани

в компенсиране на щетите, когато са понесени от такива катастрофични събития, каквото е заболяването шарка.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА обясни, че за всички инвестиционни мерки прагът е 8000 евро и това е изведено от анализите при разработването на Стратегическия план. Така че, за да се направи такава промяна, ще е нужен допълнителен анализ, а в днешното заседание това няма как да се случи. Затова и предложението не може да се вземе предвид.

ДИМИТЪР ЗОРОВ обърна внимание, че обемът за изчитане на всички материали е твърде голям и затова е редно членовете да могат да изразяват мнение и на самото заседание. Подкрепи г-н Михайлов за парите за осведоменост по схемите за качество, каквато е ЗНП. Гърците отделиха около 100 млн., докато тук става дума за 4 млн. и 800 и че е несериозно провеждането на каквато и да е кампания в страната и извън нея с тези пари. За представителите на ЕК направи забележка, че не може да продължава финансирането за милитаризация, като се ориява бюджета по земеделие.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ предложи поне парите, които са за осведомителната кампания на схемите за качество да се изключат от тези преразпределения, да останат и за БАБХ, да останат и за градушките, и за напояването, както и включването на прием по тази интервенция в Индикативния график.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА обърна внимание, че срокът за предложения е бил до 28.08.2025 г.

ЕЛИЦА ЖИВКОВА също изрази своите опасения относно прехвърлянето на допълнителни средства в интервенцията за възстановяване на земеделския потенциал, особено що се отнася до публичните бенефициенти, както и в интервенцията за напояване. Според нея това са приоритети, свързани с бъдещото развитие на сектора, но преди всичко дейностите трябва да се финансират по-скоро с национални средства. От друга страна, тя настоя да се помисли по-внимателно относно Системата за схемите за качество и дали този остатъчен бюджет, който се предлага, ще бъде достатъчен, тъй като разликата между 500 000 и първоначалния бюджет е доста голяма. Предлаганото намаляване на бюджета за горската мярка също не отговаря на устойчиво управление и ще са нужни повече детайли, за да се приеме такова предложение. Относно финансовите инструменти също изрази становище, че специално младите фермери и по-малките стопанства имат най-голяма нужда от такъв тип финансиране.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА отговори, че в II.Г.4 публичните бенефициенти така или иначе са допустими, така че средства би могло да се осигурят. Освен това борбата с неблагоприятните климатични условия е приоритет на МЗХ. Съгласи се, че това трябва да се прави основно с национални средства и припомни, че 60 % от бюджета на Стратегическия план е именно от национални средства, а 40 % са европейски средства. Относно финансовите инструменти, с наличието на такъв инструмент като гаранционната схема, не се ощетява по никакъв начин бизнеса. Тя заяви, че предстои стартиране на информационна кампания с Национален гаранционен фонд, така че да бъдат използвани наличните национални средства в Гаранционния фонд и релокирането на тези средства не би ошеетило бранша.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ поясни, че трябва да се запази първоначалния бюджет от 4 млн. и 800, тъй като според него няма да стигне дори за двете ЗНП за млечните продукти, а има и още други.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА обяви, че анализът на УО не показва това.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ обясни, че УО подценява тези схеми за качество и тези защитени географски обозначения, а това доказано работи в Италия и Гърция и във всички европейски държави.

ДИМИТЪР ЗОРОВ добави, че в министерство има отговорна дирекция, като само един проект на една организация от миналия период е струвал колкото бюджета, който сега се предлага да бъде прехвърлен – 4 млн. 800 хиляди. Затова предложи този бюджет да не се прехвърля преди да бъде отворен прием за нея. Както е видно и представителите на Европейската комисия са на същото мнение.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА информира, че досега никой не е изявявал желание тази схема да бъде стартирана, поне на последните три Комитета.

ЕЛЕНА ИВАНОВА допълни, че по интервенцията „Схеми за качество“ се финансират разходи за първо присъединяване за тригодишен период в размер не повече от 3000 евро. Анализът е направен съвместно с колегите от отговорната дирекция за броя налични регистрирани към момента и вписани в продуктовете регистри на МЗХ земеделски стопани.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ обясни, че догодина 2026 г. стават три години и това е притеснителното, тъй като двете ЗНП-та ще станат на три години, а мярката е за популяризиране.

ЕЛКА БОЖИЛОВА се включи в дискусията и изрази мнение, че упорито е работела, заедно със своя екип, за да защити и да впише тези емблематични наименования за България в Европейския регистър на географските означения. Мярката действително е за популяризиране, но в нея има две направления: направление за разходи за присъединяване или разходи за сертификация и направление за популяризиране на тези продукти. Естествено, че разходите за промоция са по-високи. По-скоро трябва да се мисли дали действително да се стартира тази интервенция.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ изрази мнение, че парите няма да стигнат.

ЕЛКА БОЖИЛОВА се съгласи, но е важно интервенцията все пак в някакъв момент да стартира, защото действително времето е дошло.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА съобщи, че такова становище в подкрепа да не отпада тази интервенция, е дадено от Браншова камара „Плодове и зеленчуци“ с обосновка приблизително същата като на г-жа Божилова. Няма как преди да се стартира нещо веднага да се ликвидира. С толкова малък бюджетът – 4 млн. и нещо, че още по-малък да се прави, тя предложи да се намали сумата, която ще се дава например на Агенцията по градушките и БАБХ. Обърна внимание, че такова е било и писменото предложение на асоциацията по време на проведеното ТРГ.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предложи следното: запазване на бюджета по П.Ж.4 в размер на 4,6 млн., като съответната сума да бъде компенсирана от финансовия инструмент, т.е. вместо 17,3 млн. евро да бъде 21,3 млн. евро.

НИКОЛА МАНЕВСКИ от Министерството на туризма изрази готовност тези географски означения да се съчетаят с локалния туристически брандинг и да се направят едно или няколко събития, чрез които да се използват продуктите с географски означения в регионалния туристически брандинг, като съобщи че като представител на МТ е готов да участва в обсъждане на такива срещи с МЗХ.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА се съгласи за провеждането на такива срещи и направи редакция за сумата, която се предлага - 5 милиона със следното пояснение: средства от П.Г.8 – 5 млн. евро, от П.Г.12 – 10 млн. евро, от П.Д.2 – 3,8 млн. евро и от финансовия инструмент – 21,3 млн. евро. Другите предложения остават непроменени.

Гласуване:

- „За“ – 55.
- „Против“ - Няма.
- „Въздържали се“ - 1.

Предложението на Управляващия орган се прие.

РЕШЕНИЕ ПО ПОДТОЧКА 3.3. ЗА ПРЕХВЪРЛЯНЕ НА СРЕДСТВА:

Комитетът за наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г. одобри предложението на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за прехвърлянето на средства със следните изменения:

запазване на бюджета по П.Ж.4 – Популяризиране и подкрепа на схеми за качество, признати от Съюза или от държавите членки, както и тяхното използване от земеделските производители;

прехвърляне на средства в размер на 5 млн. евро от П.Г.8 – Непроизводствени инвестиции, като същата няма да бъде стартирана;

прехвърляне на средства в размер на 10 млн. евро от П.Г.12 – Подобряване на здравословното състояние и устойчивостта на горските екосистеми чрез подпомагане провеждането на сечи в горските територии;
 прехвърляне на средства в размер на 3,8 млн. евро от П.Д.2 – Подпомагане на много малки земеделски стопанства;
 прехвърляне на средства в размер на 21,3 млн. евро от Финансовия инструмент.

ЕЛЕНА ИВАНОВА започна изложението на втората група промени в инвестиционните интервенции П.Г.1, П.Г.1.1, П.Г.2, П.Г.2.1 и П.Г.4.

Може да се обобщи, че във всяка една от петте интервенции се предлага въвеждане на текст, който дава възможност при обявяване на прием на заявления за подпомагане, да бъдат определяни делегирани или целеви бюджети за определени сектори. Увеличава се максималният размер на разходите за един проект, за групи и организации на производители и в четирите интервенции. Само в интервенциите, свързани с преработка П.Г.2, се прецизира максималният размер на допустимите разходи за един кандидат юридическо лице за периода на прилагане на Стратегическия план и комбинацията при изготвянето на два проекта – един по П.Г.2 и един по П.Г.2.1, от 3 млн. евро на 3,5 млн. евро. Приема се предложението на Съюза на Дунавските овощари за прецизиране на демаркацията за групи и организации на производители относно финансирането по оперативните програми. Групи и организации на производители няма да бъдат подпомагани за активи, които са включени за подпомагане в техните оперативни програми, и за които са получили одобрение или подпомагане. Това дава възможност на групите и организациите да реализират проекти по инвестиционните интервенции, свързани с първичното селскостопанско производство. Прецизират се текстове, свързани с приоритетното насочване на подкрепата, като например в интервенции П.Г.1 се прецизира текста за надвишаване, дава се приоритет за надвишаване изискванията за хуманно отношение към животните, като текстът е по-добре формулиран с цел неговото включване впоследствие в критериите за подбор.

Това са основните промени в тези пет интервенции.

За интервенция П.Г.4 – Изпълнителната агенция за борба с градушките ще разполага с бюджет за целия програмен период в размер на 10 млн. евро и това е описано във фиша. Българската агенция по безопасност на храните, НДНВМИ и лабораториите към БАБХ ще разполагат с бюджет в размер на 2 млн. евро. За този бюджет ще бъде преценено дали ще се усвоява в рамките на изготвен един проект или няколко проекта за закупуване на съответното оборудване, като бюджета в размер на 6 млн. евро първоначално наличен в тази интервенция остава наличен за допустими кандидати земеделски производители.

В интервенция П.Д.7 – Запазване на духовния и културния живот на населението в селските райони се разширява обхвата на допустимите кандидати по интервенцията с включване на допустими религиозни общности, регистрирани като юридически лица по чл. 15 от Закона за вероизповеданията. Това са всички вероизповедания в страната, които нямат регистрирани местни поделения на територията на селските райони на страната. Също така се прецизира текстът, в който се казва, че тази интервенция се прилага на територията на 237 общини, в които няма населено място с повече от 30 000 жители. Дефиницията за селски район е приложима за тази интервенция.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА отвори дискусия.

КРИСТИНА ЦВЕТАНСКА насочи внимание основно към интервенции П.Г.1, П.Г.1.1, П.Г.2 и П.Г.2.1. Тъй като са предвидени отделни бюджети по тези интервенции, тя попита дали ще бъдат отделни приеми и дали бенефициентите ще са едни и същи, например по П.Г.1 и П.Г.1.1, същевременно с един проект ли ще кандидатства или с отделен проект.

Също така тя обърна внимание, че по П.Г.1 и по П.Г.1.1 има редица припокриващи се и еднакви типове инвестиции, които не са разграничени във фиша на мярката, подобно и при П.Г.2 и П.Г.2.1. Например, всички инвестиции във фотоволтаични електроцентрали са допустими и по П.Г.1 и по П.Г.1.1, също аналогично за пречиствателните съоръжения при П.Г.2 и П.Г.2.1.

Предложи това да бъде разграничено в текстовете на интервенциите.

Другото нещо, което попита беше във връзка с напояването, където по II.Г.1 е дадена възможност да се изграждат напоятелни системи, инвестиции в напоятелни системи, докато самото оборудване, което е за автоматизиране за прецизно напояване в датчици, да бъде по II.Г.1.1, тоест един кандидат ще трябва да раздели и да направи два проекта.

Според нея това трябва да бъде уточнено. Подкрепи АЗПБ и тяхното предложение в II.Г.1.1 да няма нетно увеличаване на напояваните площи в инвестициите за напояване, а само в II.Г.1, за да са разграничени.

ЕЛЕНА ИАНОВА отговори, че намерението на Управляващия орган е приемите по четирите инвестиционни интервенции да стартират едновременно. Интервенциите II.Г.2.1 и II.Г.1.1 ще стартират с два отделни приема по едно и също време с цел кандидатите да подготвят едно или две проектни предложения-заявления за подпомагане в зависимост от съответната необходимост за включване на инвестиции. Прецизно ясно и точно демаркиране на допустимите дейности и инвестиции не е особено целесъобразно, тъй като инвестициите, които се препокриват в двете интервенции, не са толкова много, като те ще бъдат изрично изброени в Насоките за кандидатстване. Това са документите, в които ще се опишат ясно и точно изискванията, условията и допустимостта на инвестициите и изискванията към тях.

Относно напояването, при програмирането на Стратегическия план беше взето решение всички инвестиции, свързани с напояване, да са допустими само по едната интервенция, без значение дали става въпрос за нетно увеличение или не става въпрос за нетно увеличение на напояваните площи. Вероятно има стопанства, които биха се възползвали при изграждането на някаква прецизна технология, тъй като вече имат изградено напояване. Те биха могли да кандидатстват с проект по интервенция II.Г.1.1., където изрично са допустими като специфичен разход.

КРИСТИНА ЦВЕТАНСКА обясни, че по-скоро почти всички видове разходи, които са допустими по II.Г.1.1, са допустими и по II.Г.1.

Другото нещо, на което обърна внимание беше, че допустими кандидати по II.Г.1.1 са биологичните производители, тоест те не могат да кандидатстват по II.Г.1. Помоли за уточнение.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА информира, че по отношение на дублирането на инвестициите в двете мерки, УО счита това за предимство за бенефициентите. Даде пример с проект за изграждане на фотоволтаици. Ако не стига 1 млн. евро ще се направи проект за инвестиции по II.Г.1, а фотоволтаикът може да се направи по II.Г.1.1 с допълнителен бюджет в рамките на общия.

ВЕСЕЛИНА РАЛЧЕВА съобщи, че в тази връзка подкрепя УО, защото от горчивия опит на ПРСР много биологични производители не получиха точки по бившата мярка 4.1 и останаха без финансиране, а така те могат да преценят дали да пуснат проекти и в двете схеми, за да избегнат такъв риск.

ИВА ИВАНОВА уточни, че много ясно е разписано в критериите за оценка за кои дейности се получават точки и за кои не. Важно е да се чете предварително точно как са записани в условията, съответно и в критериите за оценка.

ВЕСЕЛИНА РАЛЧЕВА обясни, че може да докаже с много проекти, при които хората не са включили насажденията в преход, но въпреки това не са получили точки.

ИВА ИВАНОВА информира, че ще провери за конкретния случай, но за другите много случаи, в които кандидатите не получават точки, помоли за списък на конкретните проекти, за да може да извърши проверка.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА разясни, че по отношение подаването на един и същ проект в двете интервенции идеята е при недостигащо финансиране да се кандидатства, а не да се подава проект, където се одобри.

РАНГЕЛ МАТАНСКИ обърна внимание на този опасен прецедент и предложи демаркация.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА разясни, че така е прието на Комитета по наблюдение при одобрението на Стратегическия план. Тепърва предстоят ТРГ, където ще се обсъждат Насоки за кандидатстване и тези неща ще се уточняват. Предложи да бъдат уточнени базовите неща и съобщи, че всички промени са по предложения на бранша - промяна в максималните размери на групи, в максималния размер на съчетанието на II.Г.2 в II.Г.2.1 и демаркацията.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ съобщи, че от НАМ подкрепят предложението на Управляващия орган в II.Г.1 и II.Г.1.1 да има делегирани бюджети, но в II.Г.2 и II.Г.2.1 са категорично против. Предложи в II.Г.2 и II.Г.2.1 да отпадне делегирания бюджет за нечувствителни сектори и да остане предходния вариант на сега действащия Стратегически план, а именно да се получават точки за приоритет за подбор, с които да се дава предимство на чувствителните сектори. Съобщи, че ще представи обосновката си в цифри по-късно.

ИЛИЯ ПРОДАНОВ разясни, че всички присъствали на Тематичните работни групи, както и ръководството на Министерството са наясно с аргументите, с които беше поискано такова отделяне на бюджети. Според представената справка на НАЗ, съдържаща информация за одобрените проекти извън чувствителните сектори от предходните приеми, ясно се вижда, че преработвателна промишленост в сектора не се развива. И при положение, че в България в момента има огромно количество суровина, то тя би могла да се преработва в страната като се използва подпомагането с финансиране по мярката за преработка, а не тази суровина да се изнася извън страната.

ИРЕНА ПЕНЧЕВА поясни, че от МОСВ освен за II.Г.4, имат предложения и по така коментирания до момента инвестиции II.Г.1, II.Г.1.1, II.Г.2 и II.Г.2.1.

На 4 юни Европейската комисия публикува Стратегия за водна устойчивост, в която се извежда като приоритет водната ефективност, с която Европейският съюз до 2030 година трябва да постигне намаляване с 10 % на водната ефективност на ниво съюз. Разбира се, всяка държава членка трябва според своите особености да си постави собствени цели. От друга страна, държавата е изправена пред недостиг на водни ресурси в условията на засушаване. Тя изрази мнение, че в тези инвестиции, касаещите напояването, но и касаещи преработвателната промишленост, би било добре да са допустими дейности като въвеждането на водоспестяващи технологии, там където е допустимо. Например в производството, оборотни цикли на вода и т.н.

По отношение на напояването, освен че се предвижда намаляване на загубите на вода, би трябвало да се включи и необходимостта от доставката на вода, което изисква ефективно управление на системите и въведеният критерий само за загуба на вода не е достатъчен за постигане на водна ефективност.

По отношение на II.Г.4, целият приоритет е за борба с природните бедствия като градушките, пожарите, наводненията и засушаването, но превантивната дейност е единствено и само по отношение на градушките. Може би това е свързано с ограничения финансов ресурс, но според МОСВ би трябвало да се предвидят дейности и в областта на превенция от наводнения и превенция от засушаване, за което на този етап няма предложение. За защита от наводнения се има предвид предпазните диги, които са покрай реките, изградени за защита на земеделските земи, отколкото отводнителните системи.

ЕЛЕНА ИВАНОВА разясни, че част от предложенията на МОСВ са взети предвид като направеното предложение за включване на съоръжения и въвеждане на технологии, повишаващи водната ефективност, както и допълване на допустима дейност „въвеждане на водно ефективни и водоспестяващи технологии и съоръжения“ в посочените интервенции. Обърна внимание, че те и към настоящия момент са допустими в интервенциите, свързани с напояване и затова предложението на УО е за цялото напояване, обособено в интервенция II.Г.1 и обясни, че няма как да се включат такава допустима дейност в II.Г.1.1, нито в II.Г.2.1.

ИРЕНА ПЕНЧЕВА не се съгласи и поясни, че ако по II.Г.1.1 не е допустимо, то в II.Г.2.1 би следвало да е допустимо, тъй като става въпрос за преработвателна промишленост, а не за напояване. Би трябвало да се насърчава въвеждането на водоспестяващи технологии, защото това води до намаляване на необходимостта за разходи за вода, както до модернизация на производството.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ се включи с обяснението, че има такъв критерий и той се води за модернизация.

ЕЛЕНА ИВАНОВА поясни, че текстовете ще бъдат прегледани и ако има необходимост от прецизиране, ще бъдат. Във връзка с интервенция II.Г.4 „Напоителни системи“ ЕАД като бенефициент тяхна собственост са само хидромелиоративната инфраструктура, каналите за

напоояване. Затова могат да реконструират само нея и в тази връзка по подмярка 4.3 в стария програмен период и сега в Стратегическия план подготвиха такива проекти. За превенцията от наводнения УО осъзнава и разбира, че приоритетът е разделен и споделен между различни организации и ведомства. В интервенция II.Г.4 са посочени и други допустими кандидати с цел превенция на други събития.

ИРЕНА ПЕНЧЕВА отговори, че предложението на Министерството на околната среда и водите не касае единствено „Напоителни системи“ ЕАД, но и всички бенефициенти земеделци, които ще кандидатстват и които са собственици на земи, които биха могли да бъдат наводнявани. Има определени райони с висок риск от наводнение, така че в тези райони би трябвало земеделците да имат възможност за защита от наводнения и това да са допустими дейности.

ЕЛЕНА ИВАНОВА съобщи, че подходящите превантивни дейности са посочени във фиша на интервенцията и след преглед на регламента, ще се уточни дали този вид дейност е допустима и би могла да се включи за подпомагане.

ДИМИТЪР ЗОРОВ изрази несъгласие по повод предложението на г-жа Пенчева. Според него с парите от частни мерки не трябва да се правят бюджетни разходи.

Премина се към гласуване на така направеното предложение от Управляващия орган за промени по интервенциите II.Г.1, II.Г.1.1, II.Г.2, II.Г.2.1, II.Г.4 и II.Г.7.

Гласуване:

- „За“ - 51.
- „Против“ – Няма.
- „Въздържали се“ – 4.

Предложението се прие.

РЕШЕНИЕ ПО ПОДТОЧКА 3.3. ЗА ИЗМЕНЕНИЯ В ИНВЕСТИЦИОННИТЕ ИНТЕРВЕНЦИИ:

Комитетът за наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г. одобри предложението на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за изменения в интервенциите II.Г.1, II.Г.1.1, II.Г.2, II.Г.2.1, II.Г.4 и II.Г.7, съгласно приложение № 5.2.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предложи компенсаторните мерки и управление на риска да се гласуват заедно, като те касаят фиша за управление на риска и одобрената концепция от бранша за създаването на Взаимоспомагателен фонд.

Тя обърна внимание, че на Тематична работна група ще бъдат обсъдени Наредбата за прилагане на Взаимоспомагателния фонд и детайли по прилагане на този фонд.

РАНГЕЛ МАТАНСКИ възрази и предложи да се гласуват отделно.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА се съгласи и подложи на гласуване промените в интервенцията за управление на риска.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ поиска уточнение какво ще се гласува в момента, тъй като не е разбрал.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА даде думата на господин Проданов.

ИЛИЯ ПРОДАНОВ поиска обяснение дали всички бележки на НАЗ за Взаимоспомагателния фонд са приети от УО, най-вече за това, че всички браншови организации държат да участват в контрола на дейността на този Взаимоспомагателен фонд, тъй като средствата идват от земеделските производители.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА отбеляза, че това не е обект на фиша, а ще бъде разписано в Наредбата.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ съобщи, че за протокола подкрепя Илия Проданов с официалното предложение, което е направено от бранша за представителност на частния сектор в управлението на Фонда.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА благодари за направеното предложение и предложи да се гласуват така предложените от Управляващия орган предложения за изменение във фиша на интервенцията П.Е.2 – Инструменти за управление на риска в земеделието.

Гласуване:

- „За“ – 53
- „Против“ – Няма.
- „Въздържали се“ – Няма.

РЕШЕНИЕ ПО ПОДТОЧКА 3.3. ЗА ИЗМЕНЕНИЯ В ИНТЕРВЕНЦИЯ П.Е.2 – ИНСТРУМЕНТИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА В ЗЕМЕДЕЛИЕТО:

Комитетът за наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г. одобри предложението на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за изменения в интервенция П.Е.2 – Инструменти за управление на риска в земеделието, съгласно приложение № 5.3

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА продължи с промените в интервенциите по чл. 70 за промяна в продължителността на ангажимента – 3 години считано от 2026 година; включване на една зона „Натура“; прецизиране на текста в интервенция за хуманното отношение към животните във връзка с новата национална програма; увеличаване на ставките при интервенцията за насърчаване на естественото опрашване; биологичното растениевъдство също с ангажимент от 2026 година – 3 години. Също така тя посочи и предложението от био бранша да се въведе нов код за смесените култури в номенклатурата в ИСАК, за да може смесени култури също да бъдат заявявани.

Предложи да се отвори дискусия.

ВЕСЕЛИНА РАЛЧЕВА изрази съгласието си с предложението на УО за въвеждането на новия код за смесени култури, тъй като от много години малки стопанства, които не успяват да получат подпомагане, тъй като спазват най-добрите практики при биоземеделието, а именно - да отглеждат по определен начин културите, така че сами да си помагат с вредителите.

Във връзка с тригодишните ангажименти тя заяви, че отново, особено при интервенцията за преминаване към биологично земеделие, ще има проблеми с трайните насаждения, които за три години не винаги могат да достигнат до доказана биологична продукция.

Тя изрази мнение и предложи както и в предния програмен период поне за 2026 година ангажиментите да останат петгодишни, особено що се касае до растениевъдство в преход.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА разясни, че има пречка и УО не може да поеме риска за дългосрочни ангажименти от рамките на настоящия програмен период. Ако след една година има яснота и има преходни регламенти няма да има проблем да удължим тези ангажименти, но към днешна дата това е разумно оправдано и обосновано предложение на Управляващия орган.

БОЖИДАР ПЕТКОВ добави към изказването на госпожа Ралчева, че в смесеното отглеждане на биологично оранжерийно производство, би трябвало да се добавят и ягодоплодните, защото те са неизменен елемент на биологичното оранжерийно производство.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА поясни, че предложението е само за зеленчуци и така е изготвено.

БОЖИДАР ПЕТКОВ отговори, че ягодоплодните са елемент на цялото оранжерийно производство, така че не са допълнителна култура. Наред със зеленчуците и ягодоплодните са в оранжерийно производство, като обърна внимание, че става дума само за био производството.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ предложи да се подложи на гласуване.

ЦВЕТАН ЦЕКОВ уточни, че по отношение на преразпределението на бюджета за биоживотновъдство на проведената работна група беше поставен въпроса на базата на какъв анализ са определени тези 85 милиона. Съобщи, че в никакъв случай не е против прехвърлянето на такъв бюджет към животновъдство, но в същото време не трябва да бъдат ощетени и биологичните растениевъди. В предишния програмен период биологичното растениевъдство

беше оцетено в голяма степен и за последните десет, петнадесет години то служеше единствено и само в по-голямата си част за източване на финансови средства. За сравнение за една ливада се дават 100 лв, докато за едно трайно насаждение малко над 200 лева, като за една ливада не се прави никакъв разход. Предложи в някакво съотношение реално да се вдигнат ставките на трайните насаждения, тъй като е изключително важно биологичните стопанства, които до момента са оцелели, да имат осигурен гарантиран бюджет и предвидимост в своето развитие, където ЗС са подложени на всякакви климатични и пазарни сътресения.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА направи процедурно уточнение, че в случая се гласуват направените предложения за изменения в агроекологичните интервенции, изменението за продължителността на ангажимента за трите години и смесените култури, а прехвърлянето на бюджета и биоинтервенцията е за следващата дискусия.

Гласуване:

- „За“ – 52.
- „Против“ – Няма.
- „Въздържали се“ – Няма.

Предложението се прие единодушно.

РЕШЕНИЕ ПО ПОДТОЧКА 3.3. ЗА ИЗМЕНЕНИЯ В ИНТЕРВЕНЦИИТЕ ПО ЧЛ. 70 ОТ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2021/2115:

Комитетът за наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г. одобри предложението на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за изменения в интервенциите по чл. 70 от Регламент (ЕС) 2021/2115, съгласно приложение № 5.1.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА съобщи, че преминава към темата за заделянето на бюджет от биологично растениевъдство към новата интервенция за биологично животновъдство, както и за промяна във фиша на мярката. По отношение на изказването на господин Цеков за бюджета, към материалите за Комитета беше изпратен анализ, според който е видно, че ще има достатъчно средства, които ще останат за сектор „Растениевъдство“ и заяви, че биорастениевъдството по никакъв начин няма да бъде оцетено от това прехвърляне на средства. Предвидени са двойно по-голям ръст на биоплощите в биорегиъта и въпреки това ще останат средства. Мотивът за вдигане на ставките е неприемлив, тъй като ставките се определят на база изчисления на реално направени разходи, пропуснати ползи или по-ниски добиви. Добави още, че ставките в България са едни от най-високите в Европейския съюз. По отношение на интервенцията, УО проведе дискусия с колегите от Европейската комисия от Главна дирекция „Околна среда“, като за тях е неприемливо включване на над една животинска единица на хектар в схемата, докато би било приемливо схемата да бъде до 1 животинска единица на хектар. От получените няколко становища единодушно се уточни долната граница да бъде 0,3 животински единици и предвид вече изчислена ставка, УО предлага ставката в размер на 516 евро на хектар.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА съобщи, че във фиша на интервенцията за биологично животновъдство е записано, че изчисленията са извършени съгласно Методология за изчисляване на компенсаторни плащания по интервенция „Биологично животновъдство“. Тя изрази мнение, че членовете на КН трябва да се запознаят с тази методология, както всички останали методологии по агроекологичните мерки и по еко схемите досега. Поради тази причина тя заяви, че докато не види методологията и изчисленията на тази ставка не може да приеме бюджет от 85 млн. евро. Важното е тези средства да бъдат разпределени за биологичните животновъди на база здрави основи, а не здрав интерес.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА отговори, че методологията е приета от Комитета по наблюдение по Еко-БЖ и ще бъде предоставена на членовете на КН.

ДИМИТЪР ЗОРОВ обърна внимание на господин Цеков, че за пасища не се дава компенсаторна ставка. Тя е за фуражни култури и вътре не влизат само пасища, а и силажни царевици и т.н., и биологичното животновъдство. Това е мярката, която досега е оцетена и ще

продължи да бъде оцетена. Помоли г-жа Боянова и г-н Цеков да говорят точно и ясно за притесненията си.

ЦВЕТАН ЦЕКОВ отговори, че няма нужда от говорител, който да го представлява и че ще изкаже своите доводи.

ДИМИТЪР ЗОРОВ продължи с коментар относно ставката. Тя отново няма да покрие разходите на истинското биологично животновъдство - което дава мляко и реализира продукция. Биологичните производители животновъди, които имат реализирана продукция, може да не са допустими, тъй като индикаторът за биологична продукция не се търси.

Според него няма значение коя е схемата, дали е биологично, дали е друга, не може да се прави биологично производство или каквото и да е, без оглед наличието на някаква продукция и принадлежна стойност. Поради тази причина и парите ще свършат в директните плащания, защото се вмъкнаха хора, които само се сертифицират, за да получат подпомагане. Призова Министерството да пресече начините за изтичане на средства. Обърна внимание, че ставката е по-ниска и даде пример с биологично стопанство на г-жа Степанчева, която кандидатства по хуманно отношение към животните, защото се вземат повече пари. Изрази мнение, че няма как да има истински биопроизводители освен бенефициенти за получаване на субсидия, където може.

БОЙКО СИНАПОВ също потвърди.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА поиска потвърждение за предложените промени във фиша.

ДИМИТЪР ЗОРОВ потвърди.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА прочете, че във фиша е записано : „По време на ангажимента земеделските стопани трябва ежегодно да представят сертификата по чл. 35 от регламента, удостоверяващ биологичния статус с доказателства за добитата продукция от заявените площи животни“.

ДИМИТЪР ЗОРОВ предложи да се включи конкретно за добитата продукция от животно – 1 литър, 10 литра.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА обясни, че това ще се разписва допълнително в наредбата.

БОЙКО СИНАПОВ изрази мнението си директно в прав текст. Даде пример с неговите стопанства, които са сертифицирани изцяло за биологични животни, но в сектор „Животновъдство“ тази мярка е обвързана с площ, а животновъдите нямат достатъчно пасища. Според него мярката е неефективна и е направена за някой.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА изрази своето несъгласие с г-н Синапов и отговори, че тази мярка е направена за биоживотновъдството, спазвайки изискването на регламента, в който има изрично изискване за пасища.

БОЙКО СИНАПОВ отговори, че биопроизводителите нямат пасища, а бюджетът се увеличава, за да може да се усвояват пари.

ДИМИТЪР МИТЕВ изрази забележка във връзка с текста за ангажимента на земеделския стопанин да предоставя ежегодно сертификата по чл. 35, удостоверяващ биологичния статус.

Според него това може да продължи вечно, като биологичният животновъд трябва да поеме ангажимент за преминаване на стопанството му към биологично. Предложи след втората година производителите да имат сертификата за биологично производство. Предложи също така да има географско препокриване на площта и запазването на площта от 10 хектара, 20 хектара...

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предложи тези неща да се уточняват в наредбата.

ДИМИТЪР МИТЕВ продължи с ангажимента, който може да се разширява, но не е записано с какви проценти. Следва да се сложат и някакви проценти на разширяване – до 20 %, до 30 %.

ЦВЕТАН ЦЕКОВ предложи да са до 10 %, както е при биорастиелностите.

ЯНКА ПОПОВА изрази разочарованието си от липсата на двустепенната скала за заплащане, в която се дава право на животновъдите с гъстота от 1 до 2 животински единици да могат да участват. Предложи да се даде думата за коментар на г-н Стоилко Апостолов.

СТОИЛКО АПОСТОЛОВ съобщи, че от името на фондацията е изпратено становище, в което е предложено да има и втора ставка за производители, които имат по-малко земя с повече животни. Настоя да има повече мляко и месо, а не толкова сертифицирани ливади и пасища. Това беше в синхрон с това, което УО предложи и изрази недоумението си относно коментара

на Европейската комисия, тъй като по Регламент № 848 за биологично производство максималното натоварване трябва да не превишава две животински единици на хектар, тоест би било възможно всяка една ферма, до две животински единици на хектар, да се сертифицира, без да сключва допълнителни договори с други производители на фуражи и т.н.

Предложи да се върне втората ставка и възможността хора, които имат две животински единици на хектар, също да могат да кандидатстват. Така се стимулират да кандидатстват и животновъдите с повече животни на по-малко площи. За сравнение за две животински единици на хектар ставката е 500, тоест ако някой има такава гъстота, за една крава той ще получи през хектарите си 250 евро на крава. При оранжерийните зеленчуци ставката е по-висока, но не е полесно да гледаш една крава, отколкото десет декара зеленчук. Трябва да се търси някакъв баланс и заяви, че може би това е една от причините за недофинансирането на сектора.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА се съгласи и заяви, че всъщност те ще са допустими, но ще трябва да заявят по-малко животни с наличната земя, с която разполагат. Предвид това, че ставката е 516 евро, ако се приеме хипотетично втората ставка, това автоматично би довело или до намаляване на първата ставка, или трябва да се вземат още пари от биорастениевъдството, което е неприемливо.

ДИМИТЪР ЗОРОВ подкрепи предложението на УО, че биоживотновъдите ще са допустими и ще могат да кандидатстват. Въпреки че регламентът го позволява хората, които наистина се занимават с биологично животновъдство, с пет декара никога не могат да покрият хранителните нужди на една крава, като са принудени да купуват био фураж

СТОИЛКО АПОСТОЛОВ предложи да се увеличи гъстотата от 0,2 до 2 животински единици, за да могат всички животновъди да кандидатстват. В противен случай фермата ще заяви само половината от сертифицираните животни, докато другите няма да могат да кандидатстват по никакви други схеми, включително и за хуманно отношение към животните.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА разясни, че отново ставката ще отиде в посока намаляване, тъй като диапазонът вече е огромен - 0,3 – 1 – 2 животински единици и ще се получава една и съща сума, което е неприемливо.

ЦВЕТАН ЦЕКОВ предложи ставката да се намали, но да има повече животни.

ДИМИТЪР МИТЕВ подкрепи г-н Цеков.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА изрази своето несъгласие, като поясни, че от всеки животновъд няма как да стане биологичен производител.

ЯНКА ПОПОВА разясни, че е срамно в цялата държава в частта на животновъдството да работят 522 биологични производители от 20 000 животновъди. Тенденцията е биологичното животновъдство да се развива, а държавата рестриктира този процес.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА уточни, че в Еко-БЖ преди ставката беше 360 евро, сега се предлага 516 евро, с многогодишен ангажимент, със заделен бюджет. Тя изрази мнение, че по този начин биологичното животновъдство ще бъде стимулирано.

ЯНКА ПОПОВА отговори, че проблемът е в гъстотата на животинската единица, който ще възпрепятства хората да бъдат по-активни в това направление.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА обясни, че биологично производство се прави не защото ти дават субсидия, защото искаш да имаш по-силно платен продукт накрая. По целия свят биологичното производство е скъпо производство.

ПРОФ. Д-Р ДОЙЧО ДИМОВ подкрепи г-жа Боянова, като съобщи, че един литър мляко на Пловдивския пазар биологично производство струва 5,60 лева.

ВЕНЦИСЛАВ ВЪРБАНОВ предложи да се гласува предложението.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предложи на гласуване за определяне на бюджет от 85 млн. евро от бюджета „Биологично растениевъдство“ да бъде обособен към нова интервенция „Биологично животновъдство“ по чл. 70 от Регламента с подпомагане при съотношение 0,3 до 1 животинска единица на хектар и ставка от 516 евро на хектар.

Гласуване:

- „За“ – 48
- „Против“ – Няма.

- „Въздържали се“ – 8.
Предложението се прие.

РЕШЕНИЕ ПО ТОЧКА 3.3. ЗА ПРЕХВЪРЛЯНЕ НА БЮДЖЕТ ОТ ИНТЕРВЕНЦИЯ „БИОЛОГИЧНО РАСТЕНИЕВЪДСТВО“ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА НОВА ИНТЕРВЕНЦИЯ „БИОЛОГИЧНО ЖИВОТНОВЪДСТВО“

Комитетът за наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г. одобри предложението на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за прехвърляне на бюджет от интервенция П.А.1 - Биологично растениевъдство за създаване на нова интервенция „Биологично животновъдство“ по чл. 70 от Регламент (ЕС) 2021/2115, с подпомагане при съотношение от 0,3 до 1 животинска единица на хектар и ставка в размер на 516 евро на хектар.

РЕШЕНИЕ ПО ТОЧКА 3.:

Комитетът за наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г. одобри предложението на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за Четвъртото изменение на Стратегическия план и даване на мандат на УО да представи и договори окончателния му вариант с Европейската комисия.

Точка 4

Представяне на предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за критерии за подбор по следните интервенции от Стратегическия план 2023-2027 г.:

- 4.1. Интервенция П.Г.1 - Инвестиции в земеделските стопанства;
- 4.2. Интервенция П.Г.1.1. - Инвестиции в земеделските стопанства, насочени към опазване на компонентите на околната среда;
- 4.3. Интервенция П.Г.2 - Инвестиции за преработка на селскостопански продукти;
- 4.4. Интервенция П.Г.2.1 - Инвестиции за преработка на селскостопански продукти, насочени към опазване на компонентите на околната среда.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА разясни, че тези предложения са резултат от проведената Тематична работна група в Министерството на земеделието и храните. Голяма част от предложенията бяха отразени в изпратените материали към Комитета по наблюдение. Съобразявайки се с предложенията и изпратените становища УО представя ревизирани критерии за подбор, които са съгласувани с министъра на земеделието и храните д-р Георги Тахов.

Тя предложи критериите да бъдат разгледани анблок и съобщи, че предложението за отделни критерии за чувствителни сектори и отделни - за нечувствителни не е прието от УО, тъй като идеята е критериите да са унифицирани.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ предложи критериите да се разгледат един по един и така и да се гласуват.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА настоя всички критерии да се представят наведнъж, като дискусиата и гласуването ще е отделно за всеки критерий и даде думата на г-жа Калинова да ги представи.

ГЕРГАНА КАЛИНОВА поздрави и започна с критериите по интервенция П.Г.1 - Инвестиции в земеделските стопанства.

По първия критерий „Заявления за подпомагане, насочени към производство на биологични продукти“ са ревизирани точките, като максималният брой точки, който може да бъде получен по този критерий, е 15 в скала от 3 групи производители. Ако са сертифицирани като

биологични, първите получат 15 точки при всички селскостопански култури и животни, съгласно представения Бизнес план. Ако само част от тях са сертифицирани, а останалите са в преход – 10 точки и ако всички селскостопански култури и животни са в преход – 5 точки.

По критерий „Заявления за подпомагане, насочени към производство на продукти, обхванати от схемите за качество“, по изпратено предложение от бранша, се разширява обхватът от гледна точка на суровината, която се влага в продуктите, за които преработвателят е регистриран и съответно вписан в съответния регистър на производители и на продукти по Европейски схеми за качество. Точки ще получат освен производители или производители на първични продукти, които са регистрирани по Европейските схеми за качество, така и производители, които продават своята суровина на регистрирани преработватели. Максимален брой точки – 5 точки, отново на три скали.

По критерий „Заявления за подпомагане, насочени към производство на продукти обхванати от схеми за качество. Инвестиции и дейности в Заявлението за подпомагане са насочени към производство, съхранение и продажба на селскостопански продукти и храни, включително суровини за производството им, за които кандидатът или преработвателят, на който е доставчик кандидатът на суровината, е вписан в съответния регистър на производители на продукти, вписани по Европейски схеми за качество“ пет точки ще получат тези, които продукти изцяло са регистрирани и посочени в Бизнес плана продукти. Три точки - част от продуктите или съответно суровините, които са по Бизнес план и една точка - поне един вид от продуктите, които произвежда земеделският стопанин или една от суровините, които продава на преработвател, са вписани в регистрите по Европейските схеми за качество.

По критерий „Заявление за подпомагане, включващо инвестиции за надвишаване изискванията към хуманно отношение към свинете и птиците и преход към алтернативни системи за отглеждане на птици, свине и телета“ максимумът е 5 точки, като 5 точки получават всички одобрени за подпомагане разходи, свързани с такива инвестиции и 3 точки - над 25% от одобрени за подпомагане разходи.

По критерий „Заявления за подпомагане, които насърчават кооперирането и интеграцията между земеделските производители“ - 15 точки.

По финансов критерий УО приема бележките за начина на изчисление по този критерий, като формулата е коригирана, така че да няма ошетени кандидати.

Точките на приоритета „Заявления за подпомагане, представено от кандидати от 18 до 40 години“ са намалени от 10 на 5; за кандидати на територия на райони с природни и други ограничения – 5 точки; за земеделски стопани, участващи в Системата за земеделска счетоводна информация – 2 точки; за земеделски стопани, които не поемат ангажимент да участват – 1 точка.

По критерий „Заявления за подпомагане, свързани с инвестиции и дейности за напояване“ максималният брой точки е 15. Ако в заявлението за подпомагане одобрените за подпомагане разходи са свързани с напояване над 25 % – 10 точки.

Методиката за получаване на точки по критерия е прецизирана с допълнение за по-голяма яснота, че точки по критерия ще получат заявления за подпомагане, които са свързани с инвестиции, свързани с напояване - в изграждане, реконструкция и рехабилитация на съоръжения и закупуване и монтиране на оборудване, включително кладенци и съоръжения за съхранение на вода за напояване, включващи изграждане на нови и подобряване на съществуващи мрежи в рамките на стопанството на кандидата, в това число и за осигуряване на вода за нуждите на животновъдния обект.

По критерий „Кандидати, които не са подпомагани по подмярка 4.1 по ПРСР“ се получават 5 точки.

Критериите по интервенция II.Г.1.1 се повтарят почти изцяло с критериите по II.Г.1., тъй като приоритетите, изведени в Стратегическия план, са еднакви, като съобразно спецификата на дейностите и допустимите кандидати, липсва критерият за напояване, но е добавен критерий „Заявления за подпомагане с инвестиции за производство на енергия от ВЕИ“ като точките, които се предлагат, са 5. Останалите критерии са същите с тези при II.Г.1. с прецизирани текстове и точки.

Критерии по интервенция II.Г.2 – Инвестиции за преработка.

По критерий „Заявления за подпомагане, подадени от групи и организации на производители“ – 15 точки.

По критерий „Заявления за подпомагане, подадени от кандидати, регистрирани земеделски стопани или групи и организации на производители за преработка на собствени земеделски суровини – 15 точки.

По критерий „Заявления за подпомагане, подадени от кандидати преработвателни предприятия за преработка на земеделски суровини от регистрирани земеделски стопани или признати групи организации на производители – 10 точки, с допълнение за минимално изискване - над 50 % от общия обем на преработените суровини, с изключение на суровината месо, да е от регистрирани земеделски стопани или признати групи и организации на производители, а за сектор „Месо“ с минимално изискване - над 30 % от общия обем на преработените месни суровини да бъде от регистрирани земеделски стопани или признати групи и организации на производители.

По финансови критерии – 20 точки, като формулата също е прецизирана.

По критерий „Заявления за подпомагане, предоставени от кандидати, които не са одобрени за подпомагане по подмярка 4.2“ – 2 точки.

По критерий „Заявления за подпомагане, при които чрез изпълнението на одобрените инвестиции и дейности се осигурява запазване на заетостта в предприятието и се създава поне едно ново работно място“ – 5 точки.

По критерий „Заявления за подпомагане с инвестиции и дейности в цифрови технологии и автоматизиране на производствените и организационни процеси“ – увеличение на точките 5 на база получени становища, при над 25 % от допустими инвестиционни разходи, свързани с инвестиции в цифрови технологии, се получават 2 точки.

По критерий „Заявления за подпомагане с инвестиции, които подпомагат внедряване в предприятията на иновативни решения“ броят на точките също е увеличен – 5 точки, като условието е над 10 % от допустимите инвестиции да включват и подпомагане, внедряване в предприятията на иновативни решения.

По критерий „Инвестиции за производство на крайни продукти със защитени наименования за произход, защитени географски указания, храни с традиционен специфичен характер и незадължителния термин за качество планински продукт – 5 точки.

Критерии за подбор по интервенция II.Г.2.1.

По критерий „Заявления за подпомагане с инвестиции за производство на енергия от ВЕИ“ – 10 точки, като в критерия е съобразно приоритизирането в интервенция II.Г.2.1, която е насочена към опазване на околната среда.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА отвори дискусия по критериите за подбор по интервенции II.Г.1 и II.Г.1.1.

ДИМИТРИЧКА ТЪРПАНОВА предложи за организациите на производители, специално в сектор „Плодове“ да се дава някакъв приоритет - 15 точки за приоритетен сектор. Финансовите показатели в организациите на производители се генерират като процент от продадената продукция с идеята, че парите от печалбата ще останат в производителите, а не да се генерират в организацията, тоест организациите не би трябвало да имат печалба. Организациите нямат хуманно отношение – 5 точки. Организациите не могат да подават статистика, защото статистика се подава от нейните членове. Предложи да се вдигнат драстично точките, за да имат някакъв приоритет, или да се вземе оборота и печалбите на нейните членове, при положение, че може да се изчисли. С предложени чек лист организациите отиват на едни от последните места във всички схеми, които се предлагат. Тя изрази несъгласието си с така предложените критерии.

ИЛИЯ ПРОДАНОВ попита какво е предвиждането на УО за тази точка - разглеждане и гласуване на всички критерии или за нещо друго, защото той сподели, че едва ли ще има физическа възможност да го направи.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА разясни, че вечерята е предвидена за 20,30 часа и предложи дискусиата да продължи до 20:00 часа, а гласуването да се проведе утре или дискусиата да продължи до 19:30 часа, в зависимост от това колко е изморена аудиторията.

ДИМИТЪР ЗОРОВ предложи заседанието да приключи до 20:00 ч.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ изрази опасение, че в утрешния ден няма да има кворум.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА отговори, че ще има кворум, тъй като директните плащания и критериите не са одобрени. предложи дискусиата до 20:00 за II.Г.1 и II.Г.1.1.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА поиска уточнение за делегираните бюджети, които няма да са приложими и за двата критерия, защото в работната група друго се обсъждаше.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА потвърди, че за тях ще са неприложими.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА разясни, че УО не е поел ангажимент, че ще има различни критерии, а по-скоро, че тези, които не са приложими за единия делегиран бюджет, ще се отбелязват като неприложимо.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ предложи за групи и производители в II.Г.1 и в II.Г.1.1 точките да бъдат вдигнати, но при едно условие, когато организациите са наистина действащи. Принципът на сдружаване, принципът на коопериране, който е в този критерий, е точно в това да се събират земеделски производители, които да работят заедно, а не да търгуват, да изкупуват и да препродават. Корпоративният преработвател е едно. Кооперацията е друго, а кооперативът - трето. В земеделския и животновъдния сектор много ясно е видимо, че няма големи структури. УО категорично и правилно е идентифицирал и посочил критерия за подбор за приоритет за сдружаване. Той предложи да бъде засилен, но много внимателно да се прецени и да се отделят истинските групи организации, които искат да се кооперират. Даде пример, че може да бъдат и по-голяма бройка от 20, 25 или 30 човека.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА прекъсна господин Михайлов и съобщи, че това не е написано в становището на НАМ и помоли да не го доразвива официално.

ИВАЙЛО ГЪЛЪБОВ изрази мнение по отношение на критерия за хуманно отношение към животните, който касае в частност птиците, както и свинете – двата индустриални сектора, които общо правят около 70 % от първичната животинска продукция или около 2 млрд. и 300 милиона. Обърна внимание, че в сектора има огромен дисбаланс, като индустриалните сектори са оставени да се оправят кой както знае, като в същото време се дава приоритет на кооперации за биологично производство. Настоя да има приоритет за всички, както и за хуманното отношение, тъй като секторът е изправен на прага на една трансформация според изисквания на Европейския съюз. През 2011 година всички производители в Европейския съюз се отказват от конвенционалните клетки с цел преминаване към уголемени клетки. Обикновено едно такова оборудване се амортизира за 30 – 40 години, но сега след 14 години отново секторът трябва да се откаже от уголемените клетки за пореден път и да премине на алтернативни технологии. В същото време партньорските страни от сектора се допускат на българския пазар. Всичко това е за да бъдат изпълнени високите изисквания на Комисията за хуманно отношение към животните. Голяма е вероятността на 30 април 2026 година Комисията да гласува премахване на клетките без гратисен период и тогава птицевъди и свиневъди не биха могли да посрещнат нуждите си и да осигурят продоволствената сигурност на страната. И именно затова, г-н Гълъбов съобщи, че е очаквал някаква подкрепа по тези механизми и в становището си е поискал увеличение на точките от 5 на 15 за критерия за хуманно отношение към животните. Той заяви също, че ситуацията е подобна при свинете и телетата.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА обясни, че трябва да има баланс, тъй като не може на всички сектори да се дадат максимален брой точки - 15. Слагайки 15 точки по този критерий, вероятността този критерий да бъде само за свине и птици става двойна, което ще е неприемливо за друга част от бранша.

ПЕТКО СИМЕОНОВ изрази несъгласие относно критерия за групите и организации на производители и твърдението да ги сравняваме с някакви кооперативни движения от преди 20 – 30 години и индустриално производство. Всеки сектор си е абсолютно специфичен сам за себе си, но в някои сектори като „Мед и пчелни продукти“, „Плодове и зеленчуци“ и при животновъдството ако се работи извън групи и организации на производители, тези сектори се

обричат на унищожение и на забвение. Като управител на една от организациите на производители в сектор „Мед и пчелни продукти“, той обясни, че единственият начин да се продава мед извън страната е да се прави собствена преработка. Относно биологичните продукти в България сподели, че продава в цял свят биологични продукти, а само в България не може. Съгласи се с изказването на госпожа Търпанова относно критериите за групи и организации на производители. При организацията на работа, особено в сегашните пазарни условия, стремежът да се даде на производителите максимално висока цена, е това, което изяжда печалбата на групата като дружество, защото самите земеделски производители са собствениците на това дружество.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА обясни, че това е съобразено със спецификата и затова се дават 15 точки.

НИКОЛАЙ КОЛЕВ също подкрепи групите и организациите на производителите. България по степен на организираност е 30 – 40 години зад европейските си колеги. По никакъв начин браншът не е конкурентоспособен със западна Европа от гледна точка на степен на организираност. В една Холандия например работят няколко кооператива в цялата страна и изкарват един много по-конкурентен продукт. Така че 15 точки са крайно ограничаващи за тези групи и организации на производители. По финансовия критерий за групите няма абсолютно никакъв финансов резултат. На работната група беше предложено да се вземат финансовите резултати на членовете, като и това беше категорично отказано от УО.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА уточни, че тази мярка не е за сдружаване, а е за инвестиции. Мярката за сдружаване е II.Ж.3, който прием приключи. При тази мярка УО дава най-високия приоритет – 15 точки за групи и организации.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ се включи, че за инвестиционната мярка банките търсят стабилно финансово състояние на този, който търси кредит.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА продължи, че допълнително се дава интензитет, тоест финансовата помощ за групи и организации се повишава. Изрази мнение, че УО прави максимум в стимулирането на групите в този прием. Дават се максимален брой точки – 15, дава се по-висок интензитет, като наблегна, че в Стратегическия план приоритетът за сдружаване – един от най-важните приоритети на Министерството и за министър Тахов – е определен със средна степен. Въпреки това се дават най-много точки в критериите за подбор.

ДИМИТРИЧКА ТЪРПАНОВА обърна внимание, че при два-три приема по мярка 9 много групи и организации на производители, които са получили подпомагане, вече ги няма. Ако не им се даде възможност да направят колективни инвестиции, да направят общи бази, отново няма да ги има след като изтече мониторинговия период.

ДИМИТЪР МИХАЙЛОВ подкрепи г-н Гълъбов за това, че в трите периода досега, в които се подпомага селското стопанство, винаги се говори за това как секторите на свине и птици са много добре развити. Но при всички тези изменения, които се задават, секторите не могат да продължат да бъдат конкурентоспособни. В този смисъл политиката на Европейския съюз е насочена към малките и средните предприятия. Анализът на ЦОРХВ от преди две години, който е на основата на изследване на „Копа Коджека“, говори за това, че премахването на клетките за свине ще доведе мигновено до 40 % загуба на приходи от продукция. Той настоя точките по този критерий да са 15.

ДИМИТЪР ЗОРОВ заяви, че според изказването на госпожа Търпанова организациите на производителите, които са взели пари от предишните приеми, вече ги няма. Затова са и неговите опасения, че се създава критерий с 15 точки, който е за сдружаване, а мярката е инвестиционна, като в същото време се дават например 5 точки за продукция, която е за системи за качество и с която се оценява количество продукция. Изрази мнение, че критериите са небалансирани. Добави, че тези инвестиции трябва да доведат до подобряване на сектора и до производство на суровина.

Предложи по критерия за суровината, свързана със системите за качество, съответно и за преработвателните предприятия да се дават 10 точки, за да има някакъв баланс. Изрази мнение, че организациите на производителите не трябва да имат повече от 10 точки.

Според него не би трябвало да се дават 2 точки за кандидати, които не са участвали с проекти по ПРСР, тъй като тези, които са участвали, са плащали данъци, осигуровки, създали са работни места, продукция. Продукцията произвежда и плаща данъци, най-малкото ДДС.

За финансовите критерии спомена, че инвестиционни мерки не могат да съществуват без осигуряване на финансов ресурс или кредити и предложи да се финансират „жизнени“ проекти, тоест такива, които може да върнат този ресурс. Например, за П.Г.1.1 за фотоволтаик, а по П.Г.1 - построяване на ферма – обор. Единият без другия проект не биха могли да се осъществят и отново бърз прием само за усвояване на средства. Затова предлага 5 точки за интегриран проект.

Също така обърна внимание, че за хуманното отношение към животните също не е помислено, тъй като при този нов стандарт, който предстои при телетата и птиците, не могат да се покрият и 15 % от инвестициите за клетки.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА обясни, че по отношение предложението за новия критерий за интегрирани проекти да се дават 5 точки, когато има проект и по П.Г.1.1., УО предвижда приемите по тези проекти да стартират и приключат по едно и също време. Приемането на това предложение би стимулирало кандидатите да разделят проектите си, което е нелогично.

ДИМИТЪР ЗОРОВ се извини за прекъсването, но ако фактически се одобри проект по П.Г.1.1 с фотоволтаик например на покрива на ферма, на обор, но проектът по П.Г.1 за изграждането на фермата не бъде одобрен, то такъв проект е невъзможен за реализация.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА изрази мнение, че ако има такава хипотеза, би било редно проектът да е един.

ИВАН ГЛАВЧОВСКИ съобщи за господин Зоров, че ДДС-то се плаща от крайния потребител, а той като производител, като преработвател ДДС не плаща. По отношение на критериите, в методиката на финансовия критерий никъде не е засегната оценка на задлъжнялостта на предприятието, тоест може да има много големи приходи, но в същото време и голяма задлъжнялост.

Предложи в критериите за оценка да бъде включен индикатор за дигитализация.

ИЛИЯ ПРОДАНОВ изрази мнение по повод критерия за проектите, които не са участвали досега по приеми, бенефициентите, които не са били одобрявани по приеми, като смисълът на този критерий е, че не става въпрос за хора, които не са кандидатствали, а за хора, които не са одобрени, което е различно. Идеята на този критерий е финансирането да достигне до повече хора. Ако нещо има некоректно изписано, да се поправи, но не и да бъде премахнат този критерий.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА разясни, че текстът е „не са одобрени“.

ИЛИЯ ПРОДАНОВ се съгласи и заяви, че в момента за последните седем години подадените проекти са около 4000 по двете мерки, а одобрените са 2500, което означава, че няма достатъчно бюджет, тоест останалите 1500 е редно да получат точки, за да вземат и финансиране.

Обърна внимание и на предложението в становището от името на БАК за критерий, който дава точки за проекти с по-ниска стойност. Поиска обяснение от УО защо не е предвиден такъв критерий, тъй като идеята на такъв тип критерий е да може максимално много хора да имат достъп до финансиране, защото най-вероятно това е първият и последен прием по този Стратегически план. Много е важно да бъде предвиден механизъм в насока промяна в завишаването на цените и всичко да си дойде на мястото – санкции, лишаване от права за продажба и т. н. В Румъния, ако една фирма подаде проект и даде оферта за машина, която е със завишена пазарна стойност, бива лишена от права да продава в Румъния за пет години.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА разясни за последното, че не е във връзка с фиша и критериите.

По отношение на предложението за добавяне на нов критерий, в който да се дава допълнителен брой точки за размера на проекта, Управляващият орган не приема това предложение със следните мотиви – ще се стимулират изкуствено малките проекти например до 400 000 - 500 000 евро, а не размер на стопанство. Тоест по този начин няма да се стимулират малки или средни стопанства, проектите изкуствено ще се намаляват до 400 000 или до 500 000 евро. При положение, че анализът например от последния прием показва, че и без такива точки, и без

такива ограничения, средният размер на проектите е между 400 000 и 500 000 евро. Тези критерии за подбор оценяват качеството на проектите и приоритетите, заложиени в Стратегическия план, а в него такъв приоритет за малки проекти няма.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ подкрепи изцяло Управляващия орган. Според него е нелогично да се дават точки на малки проекти, а в същото време 15 точки за групи и организации за сдружаване с цел бизнесът да е по-голям, съответно и по-големи инвестиции.

Подкрепи господин Зоров относно критерия за 4.1, но изрази своето крайно мнение, че той е дискриминативен, тъй като не може за една група бенефициенти - по-активна или друга група бенефициенти - по-малко активна, да се дава предимство само на единия, без някаква ясна обосновка. Това е критерий, който не почива на пазарна ситуация.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА обясни, че първоначално критерият е бил с 5 точки, но съобразявайки се със становище на НАМ, е намален на 2 точки, като това все пак дава шанс на тези, които не са били одобрени.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ предложи критерият за защитените географски указания да бъде засилен от 5 на 10 точки, тъй като има огромен икономически маркетингов смисъл. За него това ще бъде един допълнителен стимул на хората, които произвеждат суровини и материали за преработвателна промишленост.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА съобщи, че по този критерий няма нито едно становище, с изключение на господин Зоров, като всички други са съгласни за 5 точки.

ПЕТЯ ПЕТКОВА взе думата по отношение на прехода, който предстои пред секторите на птицевъдите, свиневъдите и на едри преживни животни за становище на Европейската комисия относно тези промени. От цитираните становища има само едно, което е за намаляване на точките за критерия за хуманно отношение към животните, а другите колеги подкрепят. Затова тя помоли за преразглеждане и увеличаване на точките по този критерий.

РАНГЕЛ МАТАНСКИ зададе въпрос кои са тези организации в подкрепа за увеличаване на точките по критерия.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА отговори, че две асоциации предлагат - 2 точки, БАК - 5 точки за хуманно и 8 точки за алтернативните методи, а всички останали, които не са написали коментар УО приема, че са съгласни с 5 точки.

ПЕТЯ ПЕТКОВА съобщи, че предложението има подкрепа също и от АЗПБ и Българска стопанска камара, както и от Националната асоциация на млекопреработвателите.

ИВАЙЛО ГЪЛЪБОВ уточни, че становището е от три асоциации.

КРИСТИНА ЦВЕТАНСКА започна с критерия за биологичното производство. В случай, че част от селскостопанските култури са биологични, а останалите са в преход, също се дават точки, т. е биологичните производители, които култури са с 1 % сертифицирани биологични, а 99% - в преход, също ще вземат 10 точки. Изрази мнение, че е по-добре да се сложи процент, като той трябва да бъде предложен от колегите от биологичното производство. Същият проблем е и с думата „част“ в така дискутирания критерий за надвишаване на хуманните изисквания.

ЕЛЕНА ИВАНОВА отговори, че това е отразено – 25 % в новия текст, като всички останали части са прецизирани с 25 % и 10 %, без биото.

КРИСТИНА ЦВЕТАНСКА продължи с критерия за приоритета за бенефициенти, които са между 18 и 40 години, като предложението на УО е принципно да се стимулират млади хора, които развиват земеделска дейност. Младите хора ще развиват земеделска дейност под формата на физическо лице, ЕТ или ЕООД. предложи ООД-та, на които собственици са млади физически лица, също да получават приоритет по този критерий.

Следващото предложение на г-жа Цветанска беше за критерия за необлагодетелстваните райони, където думата „едновременно“ би възпрепятствала кандидатстването на някои земеделски производители, тъй като няма как да са изпълнени и двете условия - всички дейности, включени в заявлението за подпомагане, да се изпълняват на територията на селския район и най-малко 75 на сто от посочената в бизнес плана земя да е в необлагодетелстван район.

Заради тази дума „едновременно“ производители, които кандидатстват изцяло само за земеделска техника, няма да вземат точки, тъй като за тях е изпълнено само едното условие. Предложи дума „едновременно“ да отпадне.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА обясни, че до момента този критерий винаги се е прилагал едновременно и заяви, че няма да се променя.

КРИСТИНА ЦВЕТАНСКА изрази своето несъгласие и настоя да изкаже своята подкрепа за предложението на НАЗ за допълнителни точки за по-малък проект. Според нея няма да се намалят размерите на проектите изкуствено, а средствата ще се разпределят сред повече бенефициенти, като индикаторите ще се постигат по-добре. В Европейската комисия лостовият ефект на помощта на европейските средства е много по-голям за проект за 500 000 лева, тъй като се правят повече инвестиции и повече консултантски услуги.

ЯНКА ПОПОВА изрази мнение, че един самостоятелен кандидат, животновъд, би взел единствено 15 точки, евентуално за напояване. Затова тя настоя предложението, от името на НОКА и БАК за влизане на критерий за малки проекти, да бъде прието и въведен такъв критерий, защото животновъдите имат нужда от техника, която не е толкова мощна и скъпа, както и от напояване. Заяви също така, че критерият в подкрепа на неодобрявани до момента кандидати и проекти, също е много важен за животновъдите, защото секторът става неконкурентоспособен със секторите на птицевъдството и свиневъдството, където ще се вземат 15 точки по финансовия критерий, 5 точки за хуманното и за напояването – други 15 точки.

ВЕНЦИСЛАВ ВЪРБАНОВ подкрепи колегите от свиневъдния и птицевъдния сектор за вдигане на точките от 5 на поне 10 за критерия за хуманното отношение на животните.

Относно критерия за групите производители подкрепи аргументите на Димитър Зоров, тъй като прозира, че има и други кандидати, които се опитват да направят нещо, просто да мине приема и да се вземат едни пари.

Той заяви, че в становището на АЗПБ се дава превес за стимулиране на преработвателните предприятия, които ползват собствена българска суровина, за да се повиши българското производство, което постепенно умира. Подкрепи предложението на колегите за делегирани бюджети по отделните направления.

МАРИЯ СТЕПАНЧЕВА помоли за уточнение за делегираните бюджети за приоритетни сектори за животновъдство, плодове и зеленчуци, тъй като не е ясно какво е предимството. Подкрепи искането на птицевъдите и свиневъдите за повишение на точките за хуманно отношение, тъй като те ще бъдат оцелели във връзка с новото оборудване.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА уточни, че всъщност делегираният бюджет, който ще е за чувствителни сектори, е само за чувствителни сектори, тоест само за плодове, зеленчуци, етеричномаслени и за проекти, изцяло насочени към чувствителни сектори, както и животновъдство.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ изрази становище по три от предложенията на НОКА и едно на Българска аграрна камара - 8 точки за хуманно отношение, особено за алтернативните системи за птици, свине и телета. Според него при животновъдните организации има консенсус за подкрепа за точките по този критерий.

За финансовия критерий изрази мнение, че не е толкова важен, колкото кооперирането и биологичното производство, че да бъде приравняван. Предложи финансовия критерий да бъде с 10 точки, като важен, но не да заема едно от най-важните места, а критерият за кооперирането да бъде увеличен с 30, но минимумът да е от 20 точки.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предложи дискусиата да бъде прекратена, а заседанието да продължи в утрешния ден, с начален час на регистрация 9.00 часа.

Обърна внимание във връзка с публикации във Фейсбук, че в чл. 26 от Правилата за работа на Комитета по наблюдение е разписано „Участниците в работата на Комитета са длъжни да спазват конфиденциалност при работата на Комитета. Участниците се задължават да не разгласяват информация, свързана с работата на Комитета, преди същата да е станала публична“. Благодарих за ползотворната работа.

БОЙКО СИНАПОВ благодари за направената забележка от председателя, защото наистина е нелоялно и неколегиално.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА заяви, че УО ще излезе с официално прессъобщение за днешното заседание, както и за утрешното и помоли да се спазват правилата на Комитета.

(Първият ден на Седмото заседание на Комитета по наблюдение завърши в 20.05 часа)

Втори ден от заседанието на Комитета за наблюдение

04.09.2025 г.

(четвъртък)

Вторият ден от Седмото заседание на Комитета за наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 г. се проведе на 4-ти септември 2025 г. от 9:45 часа.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА поздрави присъстващите участници и информира за наличието на кворум, като предложи заседанието да започне отново с точка 3.1 от Дневния ред, а именно с предложение на УО за изменение в областта на директните плащания.

Д-р Василева обърна внимание на Вътрешните правила за работа на Комитета, по конкретно на чл. 26, поради постъпило оплакване от участници в Комитета за нарушаване правилата за конфиденциалност.

Точка 3.1.

Изменения на интервенции в областта на директните плащания (продължение)

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА даде думата на зам.-министър ЯНИСЛАВ ЯНЧЕВ да представи промените в директните плащания, по-конкретно липсата на единно мнение сред участниците в Комитета по отношение на отпадането на модулираната ставка.

ЗАМ.-МИНИСТЪР ЯНИСЛАВ ЯНЧЕВ поясни, че във вчерашния ден възражения и коментари по отношение на представянето на дефиницията „активен фермер“ и преразпределението на бюджетите, не са правени. По отношение на промените в директните плащания стана ясно, че няма единно мнение по отношение на отпадането на модулираната ставка. След проведен разговор с част от участниците снощи постъпиха доста допълнителни предложения, които не са част от процедурата, но все пак изтеклата информация налага това уточнение днес.

Въпреки помощта на колегите от ДФ „Земеделие“, на този етап няма възможност за анализ на данни в необходимия обем, тъй като става въпрос за плащания на абсолютно всички фермери, за абсолютно всички площи и за абсолютно всички животни. Единственият готов анализ, бе докладван през 2023 г. на Европейската комисия в рамките на АПР. Направен е опит за изчисление на съотношението на бюджетите спрямо общия пакет директни плащания, който показва, че ако има промяна в модулацията в рамките на първата предложена интервенция „Обвързано с производството подпомагане за млечни крави в развъдни програми“, засягаща 1 % от общия пакет за директни плащания, тя няма да има отражение в негативна посока от гледна точка на критериите, които са заложили в Стратегическия план.

По отношение на останалите две интервенции, поради брожение и сериозно неразбиране сред участниците в Комитета за наблюдение и постъпилите становища от вчера, зам.-министър Янчев предложи те да бъдат обсъдени на Съвет по животновъдство, насрочен възможно най-бързо, след като станат готови анализите, и да се върви или към писмена процедура или към промяна в рамките на ОМНИБУС, който ще бъде готов до края на годината. Регламентът с опростяванията, който се подготвя, ще даде известна възможност за маневриране в рамките на директните плащания. Затова предложението е сега да се гласуват предложенията на администрацията плюс отпадането на модулацията при интервенцията за обвързано с производството подпомагане на млечни крави в селекция, а останалите две интервенции, в последствие след като стане готов анализът.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ стигна до заключението, че не трябва да се гласува нищо за обвързаната подкрепа, свързана с животни, което е в противоречие с постъпилите декларации от 1300 фермера.

МАРИЯ СТЕПАНЧЕВА изрази мнение, че гласуването не трябва да се отлага. Биволовците са най-ощетени, както и тези, които произвеждат. Настоява този проблем да се реши сега без да се стига до манипулации.

ЗАМ.-МИНИСТЪР ЯНИСЛАВ ЯНЧЕВ подчерта, че в схемата за подпомагане на биволите 92 % са дребните стопани и там наистина трябва анализ, реално ако там се махне модулираната ставка, ще има двама печеливши и 95 % хора с намаление.

ДИМИТЪР ЗОРОВ уточни, че тази схема е свързана с производството, с компенсация за селекционните разходи - до 100, до 150 и над 150 разходите са едни и същи. Разходите в големите ферми са много по-големи, защото там се прави истинската селекция и тя се вижда при контролите. Колегите, които са предоставили декларациите, не представляват браншови организации. Те са от развълна асоциация.

Г-н Зоров подчерта, че трябва да се мисли до къде водят тези схеми, да се мисли и за продоволствена сигурност, както и за равнопоставеност. В тази схема първоначално нямаше модулирана ставка. Тя не отговаря на естеството, задачите и целите на тази схема. Тя е за компенсация на разходи за развълна и селекционна дейност, тоест за разходите по осеменяването.

БОЙКО СИНАПОВ посочи, че администрацията е настроена отново да направи една грешка, като не дава подкрепа на работещите фермери да оцелеят в тези трудни времена.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ коментира, че Комитетът по наблюдение е най-висшият като приоритет орган, който взема решения по Стратегическия план и по ПРСР. В момента има желание решението да се вземе от по-нисш орган - Съвет по животновъдство. Г-н Михайлов предложи да се гласува сега, като отлагането не е добро решение.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА също посочи, че трябва да се приеме днес предложението на Министерството. Въпросът се превръща в политически. Също така тя изрази нежелание да бъде използвана от нито една партия и ако някой друг взема решения вместо Комитета, по-добре е заседанието да бъде прекратено.

ЯНКА ПОПОВА посочи, че цялото напрежение тръгва оттам, че се правят опити да се прескочат правилата.

ВЕНЦИСЛАВ ВЪРБАНОВ подчерта, че след като има ред за внасяне на предложения, то този ред трябва да се спазва от всички. Днес се обръща внимание на някаква декларация, която беше изфабрикувана снощи по най-некоректния начин.

Г-н Върбанов предложи да се гласува предложението за отпадне на модулираната ставка по реда и по правилата. Той подчерта също така да не се подценяват другите колеги, които не са животновъди и ако преди Парламентът се е намесвал в работата на Комитета за наблюдение, тази година това няма да се случи.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА благодари на г-н Върбанов, като увери, че правилата трябва да се спазват. Тези предложения, които не са постъпили в срок, не подлежат на дискусия.

Така че в случая правилата се спазват. Не съществува процедура във Вътрешните правила, която да регламентира, че преди да се вземе решение на Комитета, трябва да се минава на някакъв съвет, било то по животновъдство, по овощарство и т.н. Процедурата на Комитета е следната - постъпват предложния, съответно Управляващият орган излиза с предложение и членовете гласуват.

Г-жа ВАСИЛЕВА прекрати дискусията по точка 3.1 от Дневния ред и предложи Комитета по наблюдение да гласува предложението на Управляващия орган за промяна в интервенциите в областта на директните плащания, така както са представени от госпожа Аделина Стоянова, както и предложението за отпадане на модулираната ставка по интервенция I.B.2 - Обвързано с производството подпомагане за млечни крави, включени в развълни програми.

Гласуване:

- „За“ - 47.

- „Против“ – 2.
- „Въздържали се“ – 10.

Решението се прие.

РЕШЕНИЕ ПО Т. 3.1.

Комитетът за наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 г. одобри предложението на Управляващия орган за промяна в интервенциите в областта на директните плащания, както и предложението на УО за отпадане на модулираната ставка по интервенция I.B.2 - Обвързано с производството подпомагане за млечни крави, включени в развъдни програми“, съгласно приложение № 3.

ОБЩО РЕШЕНИЕ ПО Т. 3

Комитетът за наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 г. одобри предложението на Управляващия орган за Четвърто изменение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 г. и дава мандат на Управляващия орган да представи и договори окончателния му вариант с Европейската комисия.

Точка 4. Предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за критерии за подбор по следните интервенции от Стратегическия план 2023-2027 г.

- 4.1. Интервенция II.Г.1 „Инвестиции в земеделските стопанства“;
  - 4.2. Интервенция II.Г.1.1. „Инвестиции в земеделските стопанства, насочени към опазване на компонентите на околната среда“;
  - 4.3. Интервенция II.Г.2 „Инвестиции за преработка на селскостопански продукти“;
  - 4.4. Интервенция II.Г.2.1 „Инвестиции за преработка на селскостопански продукти, насочени към опазване на компонентите на околната среда“.
- (продължение)

Точка 4.1

Критерии за подбор по интервенция II.Г.1 - Инвестиции в земеделските стопанства

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА заяви, че във вчерашния ден се проведеха дискусии за критериите за подбор по интервенция II.Г.1 - Инвестиции в земеделските стопанства и II.Г.1.1. - Инвестиции в земеделските стопанства, насочени към опазване на компонентите на околната среда, в резултат на които Управляващият орган предлага редакция на текстовете по отношение на критериите за птици и свине.

Д-р Василева даде думата на г-жа Калинова.

ГЕРГАНА КАЛИНОВА представи редакцията на ревизирия приоритет, който е разделен на две части, на два подкритерия по следния начин:

2.1 Заявления за подпомагане, включващи инвестиции за надвишаване изискванията за преход към алтернативни системи за отглеждане на птици, свине и телета с максимален брой – 8 точки, които се получават за заявление за подпомагане, в които всички одобрени за подпомагане разходи включват инвестиции за надвишаване изискванията за преход към алтернативни системи; ако над 50 % от одобрените за подпомагане разходи включват инвестиции за надвишаване изискванията за преход към алтернативни системи – 5 точки.

2.2 Заявления за подпомагане, включващи инвестиции за надвишаване изискванията за хуманно отношение към свинете и птиците с максимален брой 5 точки за всички одобрени за подпомагане разходи, а ако над 50 % от одобрените за подпомагане разходи включват инвестиции за надвишаване изискванията за хуманно отношение към свинете и птиците – 3 точки.

ПЕТЯ ПЕТКОВА и **ДИМИТЪР ЗОРОВ** поискаха разяснение дали при проекти по П.Г.2.1 и П.Г.2.2 могат да се прилагат кумулативно.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА разясни, че по П.Г.2.1 и П.Г.2.2 не може да се акумулират. Ако 50 % от проекта е за хуманно и 50 % за алтернативно отглеждане, ще се получават 5 и 3 точки, общо 8. В случаите, когато проектът е изцяло за алтернативно отглеждане - 8, а когато е изцяло за хуманно - 5.

ПЕТЯ ПЕТКОВА уточни, че по предложението на птицевъдите и свиневъдите точките са 15, като би било консенсусно да се приемат и 10.

РУМЕН АНДРЕЕВ подкрепи предложението на г-жа д-р Петя Петкова.

ДИМИТЪР МИТЕВ направи предложение в критерий 1.1. Заявления за подпомагане, насочени към производство на биологични продукти в интервенция П.Г.1.1, там където е записано „Част от селскостопанските култури“ - тази част да е минимум 50 %, за да се получават 10 точки, 15 точки - за изцяло биологични продукти, а за тези в преход да остане както е.

ДИМИТРИЧКА ТЪРПАНОВА уточни, че така предложеният финансов показател не отразява реално състоянието на конкретния бенефициент. Там не са включени задълженията на преработвателите към производителите и към банките. Тя предложи да се въведе един коефициент на задлъжнялост – обща задлъжнялост към собствения капитал, това са цифри, които се вземат от баланса. Преработвателните предприятия започват да не плащат към производителите и финансовото им състояние не е толкова добро, колкото изглежда, а производителите не могат да се финансират.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ изрази несъгласието си категорично за това предложение, тъй като всеки един бизнес оператор, за да извършва своята нормална дейност, първо, трябва да е чист от задължения към държавата, тоест да е с платени данъци, като тази информация се събира от Фонд „Земеделие“. Задлъжнялостта към банки е едно, а да си некоректен платец и да не си изпълняваш договорните отношения, е съвсем друго нещо.

РАНГЕЛ МАТАНСКИ попита кое е по-релевантно, дали един проект на група на производители, който може да вземе максимално 65 %, но ще трябва да събере четирима земеделски производители, за да направят колективен проект или един проект в приоритетен сектор, който може да вземе 60 %, като например един млад фермер в биологично производство в необлагодетелстван район. Г-н Матански зададе изключително важен за него въпрос - колко проекта са подадени, одобрени и изпълнени от групи на производители по 4.1 и 4.2, за да си даде сметка как се стимулира такова сдружаване. Ако не се даде възможност на тези групи да направят инвестиционни проекти, те ще бъдат поредните, които ще съществуват пет години, след което ще се разпаднат. Г-н Матански попита за приоритета на финансовото състояние на кандидата.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА отговори, че очаква по време на заседанието колегите от Фонда да предоставят исканата информация, въпросът е какво ще донесе тази информация – броят на групите е малък, съответно малко са и подпомогнатите. По отношение на финансовата стабилност, тя е с висок приоритет, защото се цели да има „жизнеспособни“ проекти.

ИВАН ГЛАВЧОВСКИ посочи, че финансовият критерий е много важен, но не е пълен и предложи при изчисление на задлъжнялостта да се подходи така: „при положение, че резултатът е по-голям от единица, точки да не се присъждат, а когато резултатът е по-малък от единица, тогава точки да се присъждат, съгласно методиката.“

ДИМИТЪР МИТЕВ предложи критерия за задлъжнялост да не се прилага.

КРИСТИНА ЦВЕТАНСКА предложи 3 допълнителни критерия, единият от които е да се сравнява размерът на приходите спрямо инвестициите по проекта, като предложената скала е достатъчно широка, така че да могат много кандидати да получат точки по този критерий и да отпадне притеснението, че едва ли не ще има кандидати, които не могат да получат и минимални точки по таблицата за оценка.

Финансовият критерий много добре е представен. Може би просто трябва да се добави и този критерий, който оценява приходите от продажби, общите приходи към инвестицията, така както беше предложен и се приложи по технологична и екологична модернизация по ПВУ.

Г-жа Цветанска се поинтересува дали за младите кандидати се прие ООД-та, които са със съдружници двама или повече млади хора, да получават точки по критерия.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА изрази мнение, че един финансов критерий е достатъчен и е най-добре печалбата да се преценява спрямо размера на проекта, а по въпроса за младите фермери УО все още обмисля това предложение.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ изрази притеснение, че проектите на групи и организации ще бъдат не повече от 10 – 15, което по никакъв начин няма да се отрази на бюджета. Въпросът тук е дали няма да има едно условно приоритизиране.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА уточни, че 15 точки е най-високото точкуване, на който и да е критерий и се счита, че давайки най-голям брой точки, се дава приоритет на групи и организации.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ посочи, че един финансов критерий е достатъчен. Той предложи тежестта от 5 точки по отношение на критерия за схемите за качество да се качи на 10 или на 7-8, като за доказване, че даден земеделски производител и неговата продукция се насочва за производство на хранителни продукти, които са под система за качество в ЗНП или въобще в географските обозначения, да става с декларация.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА потвърди, че редът ще се определи в Насоките за кандидатстване. Предоставянето на декларация не е приемлив вариант за Управляващия орган. Ще трябва да е с договор. Д-р Василева обърна внимание, че ако земеделският производител вземе точки по този критерий, в целия период на мониторинг трябва да предоставя договори към преработвател, който има съответния сертификат за ЗГУ, ЗНП. Освен това, 5 точки са достатъчни, тъй като ако се повиши тежестта, ще се наруши балансът.

НИКОЛАЙ КОЛЕВ предложи да се запише в текстовете при групи и организации на производителите да се обследва и финансовата стабилност на членовете. Както при декларацията за малки и средни предприятия се попълва една проста справка за всички свързани лица, така и тук може в справка да се попълни и да се смята тяхната финансова стабилност.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ подкрепи предложението.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА уточни, че в групите и организациите може по всяко време да влизат и да напускат членове. Този критерий ще се обследва три години назад и ако три години назад има движение, става технически сложно, както е сложно и ако трябва да се обследват на пример сто човека - членове на групата с всичките им баланси.

ПЕТКО СИМЕОНОВ уточни, че не е съвсем коректно да се произнася, че групите и организациите не са дружества, които генерират печалба, те трябва да генерират печалба, защото това са търговски дружества. Проблемът е, че голямата част от тези групи и организации на производители са в чувствителни сектори, в изключително конкурентен пазар и изключително лоши три години назад и затова финансовите показатели със сигурност няма да са блестящи.

Г-н Симеонов подкрепи критерия на госпожа Цветанска, защото той би помогнал на групите и организации на производители да покажат тяхната жизнеспособност.

БОЖИДАР ПЕТКОВ предложи точкуването на групите производители да бъде най-малко 20 точки, защото те трябва да започнат да работят, да се въоръжат със средства за тяхната ефективност, а не за тяхното създаване.

АТАНАС УРДЖАНОВ предложи точките да бъдат 10. Проектите на тези съдружения назад във времето не са се осъществили.

РАНГЕЛ МАТАНСКИ подкрепи предложението групи на производители да получават 20 точки.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА прекрати дискусията по отношение на точките за групите на производителите

РАНГЕЛ МАТАНСКИ обобщи казаното дотук за групи на производители.

Масовата част от групите са създадени през настоящата година, за да не получат финансови корекции. Критерият за финансовата устойчивост по принцип е неприложим за голяма част от групите на производители. Ако финансовият критерий ще се прилага и за групи на

производители и организации, трябва да се обследва финансовото състояние на съдружниците, които са ги създали в предходните три години.

По критерий, включващ млади земеделски стопани между 18 и 40 години, е записано „За групи на производители и организации изискването по критерия да се счита за изпълнено, когато над 50 на сто от членовете са“, и предложи да се разпише както в интервенцията за иновации и във всички други - „минимум 50“.

Група на производители не може да се регистрира в системата за информация за устойчивост на земеделските стопани по критерий 5 и не може да подава данни. Предлага този критерий да се прилага, когато членовете на групата или организацията са направили съответната регистрация, за да може да има някаква равнопоставеност поради фактическа невъзможност на група и организация да използва тези точки.

Финално подкрепи предложението на групи на производители да бъдат давани 20 точки, за да може наистина в края на този програмен период да има проекти за колективни инвестиции и сдружаване на европейско и световно ниво.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА подчерта, че тази мярка не е за стимулиране на сдружаването. Д-р Василева направи предложение по критерия за счетоводна информация - групи и организации да получат 2 точки, ако над 50 % от членовете участват в системата.

Също така се приема предложението за 50 на сто и над 50.

Не се приема предложението на г-жа Цветанска за ООД-та, защото това допълнително ще утежни ситуацията. Ако има ООД-та в групи и организации и има обследване, ще стане изключително сложно и трудно за проследяване.

ДИМИТЪР МИТЕВ предложи смяната на собствеността по 5.1 да не е по-малка от 24 месеца за собственика под 40 години, едноличният собственик на ЕООД-то, тъй като от бенефициентите се иска 24 месеца история.

ДИМИТЪР ЗОРОВ уточни, че това предложение е с цел МОЛ-ът да не се смени преди кандидатстването и след това отново да се върне, просто да ползва предимството на възрастта.

ДИМИТЪР МИТЕВ посочи, че това е изкуствено условие.

ИВА ИВАНОВА разясни, че към момента има изискване физическото лице, което е съответно собственик или управител, да не се е променил като такъв преди 1 януари 2025 година. Няма как да бъде създадено някакво изкуствено условие към момента на кандидатстване, тъй като впоследствие се следи.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ предложи да се запише, че това трябва да се поддържа през целия мониторингов период и този, който е получил точки по критерия, да не се сменя.

ИВА ИВАНОВА обясни, че когато получиш точки по някой критерий, си длъжен да го изпълняваш.

ИСКРЕН МУТАФОВ посочи, че по критериите за допустимост от 24 месеца, младите земеделски стопани, които са кандидатствали през 2025 година, ще са автоматично изключени. Зададе въпрос дали за тях ще има изключения, за да бъдат допустими.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА отговори, че ако нямат две години, няма да могат да кандидатстват.

ЯНКА ПОПОВА отново повтори, че един кандидат животновъд, ако иска да си купи фадрома, малък трактор, косачка, сеносъбирачка, неща които се поместват в един малък бюджет, той няма да вземе нито една точка. Затова предложи нов критерий за кандидати с проекти с малък финансов ресурс да бъдат подкрепени с поне 10 точки, за да имат шанс да участват в този прием по инвестиционната мярка. Става въпрос за средно стопанство с 300 броя овце или кози. Точно тези хора имат нужда от тази техника.

ДИМИТРИЧКА ТЪРПАНОВА подкрепи животновъдите и допълни, че това касае и всички производители на плодове от порядъка на 100, 150 и 200 декара, като те също няма да получат нищо по тази мярка.

НИКОЛАЙ МОМЧИЛОВ не подкрепи предложението, тъй като земеделските кооперации, нито могат да бъдат млади фермери, нито могат да бъдат нови фермери, нито могат да бъдат отделно животновъди, те не са и малки стопанства, обикновено са средни и големи стопанства. Видно е, че самите земеделски кооперации са изключени отвсякъде и никакви точки

допълнително не могат да вземат. И когато се говори за коопериране, грешно е да се каже, че няма коопериране в България, тъй като земеделските кооперации точно това представляват, те са физически лица, които със собствеността си, земята си, са влезли като членове в тази кооперация. Подадени са множество сигнали, че кооперациите под никаква форма нямат никакви приоритети.

Г-н Момчилов посочи, че би искал да има такова отношение към земеделските кооперации, така както и към групи и организации на производителите. В крайна сметка земеделските кооперации са регистрирани по Закона за кооперациите и никъде тук няма критерий за земеделски кооперации.

СИЛВИЯ ТОДОРОВА подкрепи предложението на д-р Петкова за критерий 2 за хуманно отношение и алтернативните системи да бъде с тежест поне 10 точки, като е представено и писмено становище с подробна аргументация от името на ССИ.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА посочи, че по молба на г-н Матански ще представи информация за одобрените групи и организации, а именно: по 4.1 от 1868 подадени проекта - 13 са на групи и организации.

КРИСТИНА ЦВЕТАНСКА посочи, че сдружаването е доброволен акт и когато се сдружаваш не тръгваш да кандидатстваш за 5 точки, 3 точки и т.н.

ВЕНЦИСЛАВ ВЪРБАНОВ изрази подкрепата си за свиневъдите и птицевъдите за 10 точки.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА обясни, че им се дава голяма преднина, другата част от животновъдите възразяват.

Тя прекрати дискусиите и премина към режим на гласуване на предложените критерии за оценка и приложената Методика за приоритизиране в случай на равен брой точки по интервенция II.Г.1

Гласуване:

- „За“ – 54
  - „Против“ – Няма.
  - „Въздържали се“ – 1.
- Предложението на УО се прие.

РЕШЕНИЕ ПО Т. 4.1

Комитетът по наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 г. одобри критериите за подбор по интервенция II.Г.1 – Интервенции в земеделски стопанства, с направените промени, съгласно приложение № 6.1.

Точка 4.2

Критерии за подбор по интервенция II.Г.1.1. - Инвестиции в земеделските стопанства, насочени към опазване на компонентите на околната среда

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА направи предложение да се гласуват критериите по интервенция II.Г.1.1, тъй като промените са аналогични на интервенция II.Г.1 и без други изменения.

Гласуване:

- „За“ – 54
- „Против“ – Няма.
- „Въздържали се“ – Няма.

Предложението на Управляващия орган се прие.

РЕШЕНИЕ ПО Т. 4.2

Комитетът по наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 г. одобри критериите за подбор по интервенция II.Г.1.1. - Инвестиции в

зеделски стопанства, насочени към опазване компонентите на околната сред, с направените промени, съгласно приложение № 6.2.

Точка 4.3

Критерии за подбор по интервенция II.Г.2 - Преработка на селскостопански продукти и II.Г.2.1. - Преработка на селскостопански продукти, насочени към опазване компонентите на околната среда“

ПРЕДС.ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предложи да се премине директно към дискусия, тъй като предложенията бяха представени на заседанието предния ден. Постъпилите предложения бяха отчетени.

Отново се дава най-голям брой точки за сдружаване и се дава приоритет на местна, на собствена суровина по двата критерия, като се прави едно уточнение за сектор „Месо“ и се отчита спецификата.

По финансовия критерий д-р Василева обясни, че трябва да се даде малко по-висок приоритет за разлика от II.Г.1 - 20 точки за финансовия критерий и отново 2 точки за такива, които не са подпомагани.

Повишава се броят на точките за цифрови технологии, за автоматизации и за иновации.

Д-р Василева откри дискусия.

АНТОАНЕТА БОЖИНОВА попита дали точките може да се получат кумулативно, два пъти по 15 точки за един кандидат, който отговаря и на двата критерия. Една група организация ще получи 30 точки.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА отговори, че точките би могло да се натрупат.

АНТОАНЕТА БОЖИНОВА посочи, че в този случай една и съща група организация взима 30 точки още на старта. Оттам нататък няма нужда да кандидатстват останалите. Тя допълни, че и едно предприятие може да преработва собствени суровини, без да е в група и тогава защо не се изравняват точките. Тя предложи да не е само за група организация, а въобще за производители.

АТАНАС УРДЖАНОВ уточни, че преработвателят изобщо не може да участва, защото тук няма никакъв равен старт.

АНТОАНЕТА БОЖИНОВА посочи, че ако останат 15 и 15, с което категорично не е съгласна, тогава финансовият резултат трябва да бъде 30 само за производителите, тоест за фирмите, които не са в групи производители, за да може да има паритет, тоест да има равен старт. Ако ще се дава такъв старт на група производители, то нека има друга мярка за тях.

ИВАН ГЛАВЧОВСКИ посочи, че тези 15 групи организации, които са кандидатствали, няма как да изчерпят бюджета.

АТАНАС УРДЖАНОВ репликира, че парите няма да стигнат за преработвателите.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ подкрепи предложението на Управляващия орган.

ПЕТЯ ПЕТКОВА поясни, че абсолютно подкрепя изказването на госпожа Божинова. Г-жа Петкова се спря на трети критерий - с изключение на „червено месо“. Говорейки за бели меса, каквито са от птиците, в България има достатъчно количества бели меса, които могат да осигурят тези над 50 %. Касае се за недостиг при червените меса. Ако останат 2 по 15, тя ще подкрепи финансовия критерий с 30 точки.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА уточни за критерий 3, където е записано „над 50 % от общия обем на преработваните суровини, с изключение на червено месо“, за което се дават 30 точки и при редакцията на г-жа Петкова „над 30 % от общия обем на месни суровини от червено месо“.

КРИСТИНА ЦВЕТАНСКА подкрепи госпожа Божинова в нейната теза и предложи намаляване на точките по критерий 1 - от 15 на 5 и намаляване на точките от критерий 2 - от 15 на 10 със същите аргументи. Така общият брой на точките по първите два критерия за групите производители ще бъде 15 точки.

НИКОЛАЙ КОЛЕВ подкрепи предложението на Управляващия орган за 20 точки за финансови резултати плюс 10 точки по критерий 3, със сбор от двете - 30 точки по критерий 1

и 2. От статистиката става ясно, че групи и организации на производители са подали 13 проекта по предишния прием по 4.1, като той изрази мнение, че не очаква да има повече от 5 – 6 проекта по 4.2, които дори няма да са на максимална стойност. Това ще отнеме не повече от 5 % от бюджета на мярката от групи и организации на производители.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ обобщи - 15 точки по критерий 1, 15 точки по критерий 2, групите и организации, преработващи българска суровина ще получат 40 точки само в трите критерия, на фона на това, че никой друг не може да вземе тези точки.

Той разясни, че истинска група на производител е когато има членове, 20, 30, 50 и 100, а група от 4 човека или 3 е изкуствено създадена. Съгласен е на групите производители, ако трябва и 30 точки да се дадат, но да не стигат 40 точки.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ изрази несъгласие с предложението на г-н Михайлов.

РУМЕН АНДРЕЕВ подкрепи предложението на д-р Петкова за червените меса.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА посочи, че тази редакция се прие.

ДИМИТРИЧКА ТЪРПАНОВА подкрепи предложението на Управляващия орган. По 4.2 почти няма организации, кандидатствали досега, нека им се даде шанс.

ВЕСЕЛИНА РАЛЧЕВА уточни, че в първоначалния вариант на предложението на УО за двете мерки за преработка точки за биологично производство не са се получавали. И тъй като предложението на Българска асоциация „Биопродукти“ е за даване на точки и по двете мерки, тя попита дали всички биологични производители би следвало да се пренасочат в тази мярка или могат да заявят едни и същи инвестиции и в двете мерки. Тя предложи да има точки за биологично и в двете мерки и попита дали има демаркация в инвестициите.

ГЕРГАНА КАЛИНОВА уточни, че точно за това е оставен приоритет само в П.Г.1, тъй като тази интервенция ще бъде насочена към биологичните преработватели.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА разясни, че в случаите, когато биологичен производител кандидатства по втората мярка, ще получи точки, като обърна внимание, че ако се кандидатства по първата, точки няма да се получат. Ако се прави биологична преработка е най-добре да се кандидатства във втория прием. Демаркация - като предмет на инвестиция – не, просто ще се вземе приоритет.

Д-Р ВАСИЛЕВА посочи, че предвид дискусията Управляващият орган ревизира предложението по критерий 1 – 15 точки, по критерий 2 – 10 точки, без да се променя формулировката, тъй като се приема, че има дублиране на приоритетите. По първия приоритет, който се дава за групи и организации, и се предполага, че те ще правят именно преработка на собствена продукция, като по втория - също за групите - максималният брой от 15 се намалява на 10. Ако земеделски производител кандидатства за преработка, ще получи 10 точки, а ако преработвател - по третия критерий, ще получи 10 точки. Така се получава равнопоставеност, защото в първоначалното предложение се даваше по-голям приоритет на земеделски стопани, а сега ще стане по-балансирано.

ДИМИТЪР ЗОРОВ предложи пак да са 10 и 15 точки, но обратно за групите – 10, а на вторите да остане 15.

ДИМИТЪР МИТЕВ и ВЕНЦИСЛАВ ВЪРБАНОВ подкрепиха предложението на Димитър Зоров - земеделските стопани с 15 точки, а организациите с 10 точки.

ПЕТКО СИМЕОНОВ не подкрепи това предложение. Изрази становище да се даде приоритет на групи и организации и на производители с 15 точки и собствена преработка – 10 точки, защото не е задължително една група да вземе точки и по втория критерий. Попита колко са проектите от групи и организации на производители по последните два приема по 4.2.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА обясни, че целта е да се стимулира групата да преработва продукцията на собствените си членове.

ИВА ИВАНОВА отговори на г-н Симеонов, че в последния прием са подадени 523 проекта, като 3 от тях, са на групи.

ИЛИЯ ПРОДАНОВ не подкрепи предложението за намаляване на точките по втория критерий, тъй като основно земеделските производители биха се възползвали от него, за да получат точки.

ПЕТЯ ПЕТКОВА също подкрепи предложението точките по втория критерий да не се намаляват, а да се намалят по първия.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ подкрепи запазването на 15, 10 и 10. Започваш да преработваш 50 %, 60 % и 70 %, не се започва с 75.

КРИСТИНА ЦВЕТАНСКА обърна внимание, че по критерий 3 трябва да се уточни дали тези 50 % от суровините ще са спрямо капацитета на преработвателното предприятие или спрямо заложената по бизнес план – първа година, втора година, трета година.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА посочи, че бизнес планът за периода на мониторинг се уточнява в Насоките за кандидатстване.

Д-Р ВАСИЛЕВА прекрати дискусията и се премина в режим на гласуване по критерии за подбор и изпратената методика по интервенция П.Г.2. „Инвестиции за преработка на селскостопански продукти“.

Гласуване:

- „За“ – 54
- „Против“ – Няма.
- „Въздържали се“ – Няма.

Критериите бяха приети единодушно.

РЕШЕНИЕ ПО Т. 4.3.

Комитетът по наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 г. одобри критериите за подбор по интервенция П.Г.2 - Инвестиции за преработка на селскостопански продукти, с направените промени, съгласно приложение № 6.3.

Точка 4.4

Критерии за подбор по интервенция П.Г.2.1. - Инвестиции за преработка на селскостопански продукти, насочени към опазване на компонентите на околната среда

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предложи да се гласуват критериите по П.Г.2.1. с аналогичните промени, както при П.Г.2.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ предположи по критерия за зелена енергия – 10 точки за над 25 % и за над 50 % от всички допустими разходи по проекта, когато са за фотоволтаик - 15 точки. Цялото приложно поле и целият смисъл на П.Г.2.1 е за инвестиции за преодоляване на климатичните изменения.

ДИМИТЪР ЗОРОВ подкрепи предложението на г-н Михайлов.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА посочи, че досега разходите за фотоволтаици са ограничавани до не повече от 50 %. Но сега се дава приоритет, тъй като интервенция П.Г.2.1 е изцяло мярка за екология. Тя съобщи, че УО приема предложението на НАМ, да се включи такъв критерий.

ИЛИЯ ПРОДАНОВ попита каква е разликата между проектите, които са над 50 % и над 25 % ВЕИ при положение, че ще получат приоритет.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ отговори, че ефектът е декарбонизацията и по-малкото емисии, като за ВЕИ ще се получават - 10 точки.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА уточни, че първоначалното предложение на УО беше 5 точки, сега е 10 точки, а предложението за още повишение не се подкрепя. Интервенцията е само за екологични инвестиции.

ПЕТКО СИМЕОНОВ предложи дадените точки за биологична продукция да се разпределят на нива, защото е много трудно, нека да се бонифицират предприятията, които произвеждат 100 % биологична продукция, но да се направят нива, например над 50 % или над 70 % - по-малко точки, тъй като на пазара не може да се издържи само с биологична преработка.

ДИМИТЪР ЗОРОВ изрази своето съгласие с предложението на Петко Симеонов и предложи стъпала при точките, тъй като едва ли има предприятие, което произвежда 100 % биопродукция.

ВЕСЕЛИНА РАЛЧЕВА подкрепи предложението и уточни, че има малко такива предприятия и няма да се стимулират сериозните предприятия да откриват биологични линии.

ДИМИТЪР ЗОРОВ предложи следните нива за точкуване:

25 точки за 100 %

20 точки- над 50 %

15 точки - над 25 %.

В резултат от дискусията между г-н Зоров, г-жа Боянова и г-н Караколев **СИМЕОН КАРАКОЛЕВ** предложи финално: от 30 %, 50 % и 100 % през пет точки – 15 точки, 20 точки и 25 точки.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА прие предложението и подложи на гласуване критериите за подбор по интервенция П.Г.2.1.

Гласуване.

„За“ –53

- „Против“ – Няма.

- „Въздържали се“ – Няма.

Предложението се прие.

РЕШЕНИЕ ПО Т. 4.4

Комитетът по наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 г. одобри критериите за подбор по интервенция П.Г.2.1. - Инвестиции за преработка на селскостопански продукти, насочени към опазване компонентите на околната среда, с направените промени, съгласно приложение № 6.4.

Точка 5

Предложението на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за критерии за подбор по интервенциите от Стратегическия план 2023-2027 г.:

5.1. Интервенция П.Ж.1 „Подкрепа за оперативни групи в рамките на ЕПИ“;

5.2. Интервенция П.Ж.2 „Сътрудничество за къси вериги на доставки“

Точка 5.1

Критерии за подбор по интервенция П.Ж.1 - Подкрепа за оперативни групи в рамките на ЕПИ за проекти във втора стъпка

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА даде думата на г-жа Венислава Бояджиева за кратко представяне.

ВЕНИСЛАВА БОЯДЖИЕВА представи предложението на Управляващия орган за критерии за подбор на заявления за подпомагане по интервенция П.Ж.1. - Подкрепа за оперативни групи в рамките на ЕПИ за проекти във втора стъпка.

Предложението за промяна, изпратено на Комитета по наблюдение, беше съгласувано с бранша вследствие на проведено заседание на Тематична работна група на 7 август 2025 година. В резултат на постъпилите становища от членовете на КН бяха нанесени следните допълнения:

По критерии 1.2 е прецизиран текстът с цел по-голяма реалистичност на времевия график за изпълнение на проекта – „Кандидатът е обосновал постигането на поставените цели в рамките на времевия график за изпълнението на проекта“. Първоначално предложеният текст е във връзка с предвидените дейности, но след постъпила бележка това беше отразено и прието от УО. Дейностите трябва да са съобразени с времевия график на проекта с идеята текстът, който е записан в Стратегическия план, да е за реалистичност на времевия график за изпълнение на целите, които си поставя проекта.

По критерий 3.3, с който се дава предимство на оперативни групи, които включват най-малко двама земеделски или горски стопани, или призната от министъра на земеделието и храните група или организация на производители, се добавя „или развъдна организация“.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА отвори дискусиата.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ посочи, че в изпратеното становище на НАМ има предложение за отпадане на критерий 5.3 поради това, че е абсолютно дискриминативен и попита какви са доводите на УО да го остави. Мотивът за отпадане на този критерий е, че по критерий 3.5 също се дава предимство, пак за такива кандидати, които са участвали в първа фаза. Така двата критерия създават едно предимство на база на предходна история, която би поставила в доста неизгодна позиция едни нови кандидати. Г-н Михайлов предложи критерий 5.3 да отпадне.

ВЕНИСЛАВА БОЯДЖИЕВА напомни, че на заседанието на Тематичната работна група по този въпрос е имало доста сериозна дискусия и неслучайно критерий 5.3 е с два подкритерия. Когато се разработват иновации, е от изключителна важност членовете или поне един от участниците в оперативната група при изпълнението на такъв тип проекти, да имат опит, свързан с иновации - Програмата за развитие на селските райони - мярка 16, Хоризонт 2020 или сега Хоризонт „Европа“. Също така, тя разясни, че ако повече от един от членовете е с опит, ще се дава малко по-голямо предимство.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА категорично подкрепи предложението да има такъв критерий, тъй като тези проекти не се отличават по нищо от инвестиционните мерки, където е необходимо техническа стабилност и капацитет на тези, които ще работят проекта.

За протокола г-жа Боянова се върна към критериите по интервенция II.Г.2.1 и посочи, че може да има проблем относно допустимостта на инвестициите в преработката за био. Ако се кандидатства с биологична продукция и с инвестиция за околна среда няма проблем – 30 на 70. Обаче, ако се кандидатства само с 30, преработка на биологично и другата му част не е свързана с околна среда, може да се окаже, че е недопустим. Затова помоли да бъде прегледано отново.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА отговори, че ще се помисли по въпроса.

ИВАН ГЛАВЧОВСКИ поиска уточнение как ще се докаже „опит по внедряване“, тъй като някой може да е участвал и да е изпълнил проект по 16.1, но самият експеримент да е бил неуспешен или успешен, но да не е внедрен. За да се вземат точки трябва да има доказателство, че това иновативно решение някъде е внедрено или поне на едно, две или три места, за да се види, че реално това иновативно решение е работещо.

ПРОФ. Д-Р ДОЙЧО ДИМОВ благодари на УО, че предложението за включване на развъдните организации като бенефициенти и взето предвид. Уточни, че мястото им е в точка 3.2, където е записано „юридически лица с нестопанска цел“.

Той отправи бележка по отношение на терминологията за екосистемни услуги, тъй като това понятие е ясно дефинирано в световната литература. Определението в интервенцията не е реалистично. предложи да се използва дефиницията, която е дал в предложението си.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА посочи, че предложението на проф. д-р Димов по отношение на това развъдните организации да са в точка 3.2 се приема.

ВЕНИСЛАВА БОЯДЖИЕВА поясни, че терминологията за екосистемни услуги е взета от сайта на Европейската комисия, където има определение за екосистемни услуги и УО се стреми да ползва едни и същи определения, които се ползват на цялата територия на Европейския съюз.

ПРОФ. Д-Р ДОЙЧО ДИМОВ поясни термина „Представител на науката“, което не съответства на идеята в групата за иновации да присъства лице с научна компетенция.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА посочи, че най-важното предложение е включено в критериите с 10 точки.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ оттегли предложението за премахване на критерий 5.3. Той се присъедини към казаното от г-н Главчовски и това как ще се дефинира внедряването и как ще се доказва, че е внедрено.

По предходните 16.1 и 16.4 има доста лоша статистика по отношение на подписани и изпълнени договори. По информация неизпълнението на подписани договори е пряко свързано с невъзможността да се финансират съответните проекти. Той предложи и по двете интервенции

П.Ж.1 и П.Ж.2, в случая на П.Ж.1, да се включи финансов критерий, като поясни, че почти всички проекти не се реализираха най-вече поради финансовия проблем.

ВЕНИСЛАВА БОЯДЖИЕВА посочи, че идеята на сътрудничеството е да се съберат подходящите партньори, за да изпълнят конкретен иновативен проект. Не е приемливо да се дава предимство на такива, които са финансово по-добре. По Закона за задълженията и договорите самото дружество си разписва правила, с които си финансира проекта и това е решение на самата оперативна група. Причината да не бъде приет този критерий е, защото би се дало приоритет на финансово обезпечените, а целта е да бъдат подкрепени наистина добрите проекти.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА допълни, че има и 5.2 за финансова обезпеченост за реализацията на проекта, но с друга философия.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ посочи, че в световен мащаб разработването на нови технологии е изключително скъпа дейност. Едва ли има човек, който да реализира някаква приложима иновация в индустрията с малко пари и попита какво означава 10 на сто от размера.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА обясни, че обикновено кандидатите не са търговски дружества и не може да се приравнят към изискванията за търговските дружества, тук са неправителствени организации и наука. В европейските проекти обикновено процентът е 10 на 100 за самостоятелно съфинансиране, като 90 % се поемат от съответната финансираща организация, а обикновено 10 на сто остават за накрая.

ВЕНИСЛАВА БОЯДЖИЕВА отговори на г-н Главчовски, че един от приоритетите, записан и в Стратегическия план, е всички тези иновативни идеи да имат някаква практическа насоченост. В случая не се финансират научни изследвания и кой знае какви индустриални иновативни решения, а наистина иновативни по отношение на стопанството, на проблемите на фермерите, независимо в кой сектор са и затова УО предлага опита по внедряване да е свързан с практиката и ако е необходимо, това ще бъде уточнено и в самите Насоки за кандидатстване.

ПРОФ. Д-Р ДОЙЧО ДИМОВ посочи, че тук не става въпрос за фундаментални изследвания, но един новаторски проект наистина трябва да има определен тип проучване и т.н. В този смисъл мнението му е негативно за даването на точки на оперативни групи, които са имали опит в изминалия програмен период за това, за да се предотвратят такива практики, при които някои оперативни групи са се адаптирали към перманентни иновации.

РАНГЕЛ МАТАНСКИ попита дали има опасност развѐдните асоциации да получат два пъти повече точки, което според него няма да е справедливо.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА уточни, че има определение за представителите на науката, в което развѐдните асоциации не са включени. Тя прекрати дискусията и предложи да се премине към гласуване.

Гласуване:

- „За“ – 54
- „Против“ – Няма.
- „Въздържали се“ – Няма.

Предложението се прие единодушно.

РЕШЕНИЕ ПО Т. 5.1

Комитетът по наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 г. одобри критериите за подбор по интервенция П.Ж.1 - Подкрепа за оперативни групи в рамките на ЕПИ, с направените промени, съгласно приложение № 7.

Точка 5.2

Критерии за подбор по интервенция П.Ж.2. - Сътрудничество за къси вериги на доставки

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА даде думата на г-жа Бояджиева да представи критериите за подбор по интервенция П.Ж.2. - Сътрудничество за къси вериги на доставки.

ВЕНИСЛАВА БОЯДЖИЕВА посочи, че материалите, които са изпратени на КН, не са претърпели никаква редакция. Няма постъпило нито едно предложение за промяна на критериите за късите вериги от Комитета. Тя съобщи, че днешното предложение на УО е обсъдено и изработено заедно с бранша, в резултат на работната среща, проведена на 7 август 2025 година.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предложи да се премине към гласуване, тъй като няма желаещи, за да вземат думата за коментари.

Гласуване.

- „За“ – 51
  - „Против“ – Няма.
  - „Въздържали се“ – Няма.
- Предложението се прие.

РЕШЕНИЕ ПО Т. 5.2

Комитетът по наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 г. одобри критериите за подбор по интервенция П.Ж.2. - Сътрудничество за къси вериги на доставки, съгласно приложение № 8.

Точка 6

Индикативен годишен график за планираните приеми по интервенциите за развитие на селските райони от СПРЗСР

6.1. Предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за изменение на ИГГ за планирани приеми по интервенциите за развитие на селските райони от СПРЗСР за 2025 г.;

6.2. Предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за ИГГ за планирани приеми по интервенциите за развитие на селските райони от СПРЗСР за 2026 г.

Точка 6.1.

Предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за изменение на ИГГ за планирани приеми по интервенциите за развитие на селските райони от СПРЗСР за 2025 г.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА даде думата на г-жа Иванова да представи изменението на Индикативния годишен график за 2025 година.

ЕЛЕНА ИВАНОВА посочи, че актуализираният Индикативен годишен график за планираните приеми през 2025 година включва изменения при общо четири интервенции - в техните бюджети, срокове за прием, както и разширяване кръга на допустимите кандидати, които следва да бъдат описани - описват се в Индикативния годишен график във връзка с направените промени по част от интервенциите.

Първата актуализация е в срока за провеждане на прием по интервенция П.Г.6. - *Инвестиции в основни услуги и дребна по мащаб инфраструктура в селските райони*. Актуализиран е периодът на прием септември – януари 2026 година, за срок не по-кратък от 90 дни, като приемът по тази интервенция стартира на 1 септември, тоест спасен е актуализираният срок.

Актуализации в интервенции П.Г.1 и П.Г.1.1.

В П.Г.1. - *Инвестиции в земеделските стопанства* е актуализиран срокът за провеждане на приема в периода месец ноември 2025 година – месец януари 2026 година, за срок не по-кратък от 90 дни. Това предложение е валидно и за двете интервенции.

Актуализиран е размерът на бюджета, с който приемът ще бъде обявен по всяка една от тези интервенции. За интервенция П.Г.1. - *Инвестиции в земеделските стопанства* се предлага бюджетът на приема да бъде в размер на 193 513 850 евро, което е 80% от целия бюджет по интервенцията. От тези средства Управляващият орган предлага 75% или 145 135 387 евро да са за бюджета за заявления за подпомагане, които включват инвестиции изцяло насочени към чувствителни сектори. Чувствителните сектори могат да бъдат намерени в приложения списък,

който беше изпратен до КН по-късно по електронната поща. Списъкът с приоритетни сектори, култури и животни до настоящия момент се използваше при предоставянето на точки по съответния приоритет в критериите за подбор. Сега този списък ще е приложим за определяне приложимостта на дадено заявление към чувствителен сектор и включените в него култури или животни, тоест списъкът става вид документ, удостоверяващ допустимостта на кандидата за подаване на заявление в съответния бюджет.

Извършва се прецизиране и в общия размер на разходите за един проект, като актуализацията е свързана основно с увеличения размер на разходите за един проект на групи и организации на производители.

Общият максимален размер на допустимите разходи по двете интервенции II.Г.1 и II.Г.1.1 е до 1 млн. 800 хиляди евро и 3,5 млн. евро за група организации на производители.

Общият максимален размер на допустимите разходи по двете интервенции за инвестиции в земеделска техника за индивидуални проекти е до 700 000 евро и до 1,5 млн. евро за група организация на производители.

По интервенция II.Г.1.1 се предлага да бъде обявен прием с бюджет в размер на 84 648 794 евро, което е 75% от общия бюджет на интервенцията. От тези средства 63 486 595 евро ще са за Заявления за подпомагане, включващи инвестиции изцяло насочени към чувствителни сектори съгласно списъка с приоритетни сектори, култури и животни. Заложен е период на прием през месец ноември до месец януари 2026 година, за срок не по-кратък от 90 дни.

Направена е актуализация в общия размер на допустимите разходи за един проект за група организации на производители и съответната комбинация, която е аналогична на посочената по-горе

В интервенция II.Г.7 – *Запазване на духовния и културния живот на населението в селските райони* се прави прецизиране в съответствие с взетото в предишния ден решение за разширяване кръга на допустимите кандидати в тази интервенция. Управляващият орган предлага за новия допустим кандидат, новите допустими кандидати религиозни общности, регистрирани като юридически лица, съгласно чл. 15 от Закона за вероизповеданията, да бъде определен делегиран бюджет, в размер на 10 млн. евро.

Общият бюджет, с който се предлага интервенцията да стартира, е целият наличен по нея в размер на 72 500 000 евро, от които 10 млн. евро - за допустими кандидати религиозни общности, регистрирани като юридически лица. В съответствие с направеното изменение се прецизира обхватът на допустимите кандидати в Индикативния годишен график. Прецизира се периодът на прием от месец септември до месец декември 2025 година за срок, не по-кратък от 90 дни, като намерението е приемът да стартира наистина в рамките на месец септември през втората половина на месеца. Прецизиран е също и обхватът на прилагане на интервенцията - селски райони на територията на 237 общини, които са определени като такива.

Това са измененията в Индикативния годишен график за 2025 година.

ДИМИТЪР ЗОРОВ предложи да се гласува и да се върви по-нататък.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предложи да се премине към режим на гласуване на предложеното изменение на Индикативния годишен график за 2025 година.

Гласуване:

- „За“ – 51
- „Против“ – Няма.
- „Въздържали се“ – Няма.

Предложението се прие единодушно.

РЕШЕНИЕ ПО Т. 6.1

Комитетът по наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 г. одобри актуализирания Индикативен годишен график за планирани приеми по интервенциите за развитие на селските райони от СПРЗСР за 2025 г., съгласно приложение № 9.

Точка 6.2

Предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за Индикативен годишен график за планирани приеми по интервенциите за развитие на селските райони от СПРЗСР за 2026 г.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА даде думата на г-жа Иванова да представи ИГГ за планираните приеми през 2026 г.

ЕЛЕНА ИВАНОВА посочи, че Индикативният годишен график за планираните приеми за 2026 година включва десет интервенции, които ще стартират през следващата година. Общият бюджет на приемите по десетте интервенции е в размер на над 440 млн. евро, които ще бъдат на разположение за подпомагане за различен тип дейности.

II.Г.2 - Инвестиции за преработка на селскостопански продукти

Предлага се интервенцията да стартира с общ бюджет в размер на 235 838 246 евро, които представляват 80% от целия наличен бюджет по интервенцията.

От тези средства 212 254 421 евро ще бъдат определени за заявления за подпомагане, включващи инвестиции в преработка на суровини само от чувствителни сектори, съгласно приложения Списък с приоритетни сектори, култури и животни. Тези средства представляват 90% от бюджета, с който стартира приемът. Предлага се приемът да стартира в периода януари – април 2026 година, за срок не по-кратък от 60 дни. Направена е корекция във връзка с увеличения размер на разходите за един проект за индивидуални кандидати за целия период на прилагане на двете интервенции II.Г.2 и II.Г.2.1 - от 3 милиона евро на 3,5 милиона евро.

Тази промяна беше направена вчера и в съответния фиш на мярката.

Интервенция II.Г.2.1. - Инвестиции за преработка на селскостопански продукти, насочени към опазване компонентите на околната среда.

Предлага се стартиране с бюджет в размер на 70 248 792 евро, които представляват 80% от целия наличен бюджет по интервенцията. От тези средства 63 223 912 евро ще бъдат определени за заявления за подпомагане, включващи инвестиции в преработка на суровини само от чувствителни сектори, съгласно приложения Списък с приоритетни сектори, култури и животни, като това представлява 90% от бюджета, определен за съответния прием. Интервенцията ще стартира в периода януари – април, за срок не по-кратък от 60 дни.

Размерът на финансовата помощ и по двете интервенции е 50%, като допълнителна финансова помощ може да бъде предоставена за Заявления за подпомагане, които се изпълняват в чувствителни сектори. 10% ще вземат всички в делегиран бюджет - чувствителен сектор и 25% за заявления за подпомагане предоставени от кандидати групи и организации на производители, но не повече от максималния размер, посочен в регламента, а именно 65%.

II.Г.4 – Възстановяване на земеделския потенциал след природни бедствия или катастрофични събития и инвестиции в подходящи превантивни действия.

След предложеното и одобрено от КН прехвърляне на средства към бюджета на интервенцията, същата вече е с наличен бюджет в размер на 18 172 308 евро. По нея допустими кандидати са земеделски стопани и публични субекти. Публичните субекти, както бяха дискутирани вчера са Българска агенция по безопасност на храните и нейните структури и Изпълнителна агенция за борба с градушките. Предлага се интервенцията да стартира в периода април – юни за срок не по-кратък от 90 дни, като в максимален размер на допустимите разходи е записано следното: „За земеделски стопани максималният размер на допустимите разходи за един кандидат за периода на прилагане на интервенцията, е в размер на 750 000 евро.“

За публични субекти е определен бюджет, както следва:

„За Българската агенция за безопасност на храните, лабораториите към нея и НДНВМИ в размер на 2 млн. евро.“

„За Изпълнителна агенция за борба с градушките – в размер на 10 млн. евро.“

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ посочи, че в тази епизотична обстановка, в която до момента има около 7000 животни под селекционен контрол, които са евтаназирани и ако се приеме, че тези стопани ще участват по мярката за репопулиране, бюджетът няма ще стигне за всички.

Г-н Караколев попита дали има опция публичните структури да получат общо 14 млн. евро.

ЕЛЕНА ИВАНОВА посочи, че първоначалният бюджет на интервенцията беше шест милиона евро, като сега се прехвърлят 12 млн. евро целево. Преди промяната във фиша на интервенцията беше записано, че бюджетът е 6 млн. евро и са допустими земеделски стопани, БАБХ и Агенцията за борба с градушките, а сега се прехвърлят 12 млн. евро и се изваждат ИАБГ и другите публични бенефициери от 6 млн. евро, като те са определени само за земеделци.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ попита дали тези 6 млн. евро ще бъдат заделени специално за обезщетяване на земеделски стопани, които са пострадали например от чума, от шарка или от природни бедствия и т.н.

ЕЛЕНА ИВАНОВА уточни, че шестте милиона евро обхващат допустимите дейности по интервенцията както за възстановяване на потенциал, така и за превенция.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ направи една проста сметка - до тук има 21 000 евтаназирани животни, като само за агнета по 250 евро общо стават 5,5 млн. евро.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА допълни, че и до момента чрез Агенцията по безопасност на храните се поемат разходите за закупуване на животни. Регламентът позволява и с европейски средства да се прави това подпомагане, но ако стопаните получат подпомагане от Агенцията по безопасност на храните, (даже може и авансово да се получава една част), ако те са се възползвали от подпомагане чрез Агенцията по безопасност на храните, по Програмата те стават автоматично недопустими. В предния програмен период имаше същият проблем с Африканската чума по свинете, където само двама кандидати се бяха възползвали, докато всички други се възползваха от подпомагането през Агенцията по безопасност на храните.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ посочи, че помощта от Агенцията по безопасност на храните е лимитирана, тя не покрива 100% стойността на едно животно.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА уточни, че Методиката за изчисление е една и съща и по двете направления – БАБХ или по Програмата.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ попита дали не може да се получи компенсация и от двете, когато се наложи.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА посочи, че има и растениевъден сектор, където земеделските стопани търпят загуби поради измръзвания. Тази интервенция не е само за животновъдите.

БОЙКО СИНАПОВ предложи добре да се помислим и ако има някакви резервни варианти, да се добави още бюджет.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА посочи, че в момента приемът се отваря с наличния бюджет, а в следствие ще се прецени и ако е нужно, ще се търсят решения.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ посочи, че бюджетът който се отделя от 4.2, т.е. II.Г.2 и II.Г.2.1 за нечувствителни сектори е 10 %, а по II.Г.1 и II.Г.1.1 се гласуваха 25 %.

Според официална статистика от ДФЗ за периода 2020 – 2025 година по мярка 4.1 и 4.2 отделеният бюджет за нечувствителни сектори, е не повече от 2 %. Затова г-н Михайлов предложи да не е повече от 5 %. Категоричното му становище беше, че няма нужда от делегиран бюджет за интервенции II.Г.2 и II.Г.2.1.

ЕЛЕНА ИВАНОВА уточни, че Управляващият орган също е изготвил анализ, който беше изпратен заедно с материалите. Данните показват, че за първия проведен прием по реда на наредбата през 2015 година няма нито един одобрен проект в нечувствителен и в неприоритетен сектор. В последния прием по подмярка 4.2, изключвайки целевите, има по-висок процент одобрени проекти в нечувствителни сектори, като става дума само за нечувствителни сектори. Анализите и цифрите на УО, на база среден процент успеваемост, обуславят предложението за 10 %.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ посочи, че през 2015 година не е имало война в Украйна, нито Ковид, нито нов програмен период. Той смята, че данни с по-голяма давност от 5 години не би следвало да са релевантни в тази статистика.

ИЛИЯ ПРОДАНОВ изрази мнение, че предложението на г-н Михайлов е под санитарния минимум. За 2024 година България е изнесла пшеница за 2 млрд. 200 милиона, а г-н Михайлов предлага да отделим 2 %, което за 2 % от 300 милиона прави 6 милиона, а за 5 % - 15 милиона. Той изрази своето недоумение как с 15 милиона би се развивала преработвателна промишленост на суровина, която струва няколко милиарда. Той заяви, че 10 % също е малко.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА прекрати продължилата дискусия между г-н Проданов и г-н Михайлов и посочи, че становището на г-н Михайлов е единственото, което е против заделянето на 10 % за нечувствителен сектор.

Д-р Василева обърна внимание, че става въпрос за 30 милиона или разделено на две прави 15 проекта.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ предложи прозорецът за прием по II.Г.2 и II.Г.2.1 да е 90 дни, а приемът да е януари – април. Предложи също така да има предвиден прием по мярката за осведомяване и промотиране на схеми.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА посочи, че за II.Г.4 е записано приемът да е април, а месец март е за първична преработка и че не е добра идея да има струпване на приеми по едно и също време.

По отношение на интервенцията II.Ж.4 – Популяризиране и подкрепа на схеми за качество, която никога не е стартирала и има нужда от време, добре е да е за втората половина на годината.

ДИМИТЪР ЗОРОВ предложи да е по-рано – през март, за да се търси ефект от реализация.

ЕЛКА БОЖИЛОВА подкрепи казаното от д-р Василева.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ предложи за юни месец, иначе се отива във втората половина на годината.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА прие предложението интервенцията да стартира през юни.

ЕЛЕНА ИВАНОВА продължи с това, че до края на 2026 година се предлага да стартират още няколко интервенции.

Интервенция II.Г.14 – Първична преработка на дървесина.

Интервенцията е с бюджет в размер на 10 млн. евро и се предлага да бъде обявен прием с целия наличен бюджет. По интервенцията са допустими микро, малки и средни предприятия.

Предлага се приемът да стартира през месец март до месец май, за срок не по-кратък от 60 дни. Финансовата помощ се определя съгласно приложимия режим за държавни помощи, посочена е левовата равностойност на 200 000 евро, възможно е текстът да се прецизира в съответствие с новото приложимо законодателство, 65 % от размера на допустимите разходи е размерът на финансовото подпомагане.

През месец септември 2026 година до месец декември се планира да се обяви може би последният прием по т.нар. *общинска интервенция*. На 1 септември стартира третият прием и всички общини, които не са кандидатствали или не са запълнили определените им гарантирани бюджети, ще имат възможност да го направят, както в рамките на текущия в момента прием, така и на последния през 2026 година.

През есента се планира обявяване на втори приеми по интервенция II.Д.1 – *Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство*, която да бъде отворена с наличния към момента бюджет в размер на близо 69 млн. евро – 68 716 487 милиона евро, планира се интервенцията да се прилага в периода октомври – декември, за срок не по-кратък от 60 дни. Финансовата помощ е в размер на 100% и се предоставя под формата на две плащания, ненадвишаващи 40 000 евро.

В същия период октомври – декември се предлага стартирането на интервенция II.Д.2 – *Подпомагане на много малки земеделски стопанства*, с бюджет в размер на 26 740 660 евро, това представлява наличният по интервенцията бюджет след одобреното вчера прехвърляне на средстава, чрез което се изтегли 3,8 млн. евро от бюджета на интервенцията.

Подпомагането е в размер на 20 000 евро, предоставено под формата на две плащания в размер на 100%.

Интервенция II.Ж.1 – Подкрепа за оперативни групи в рамките на Европейското партньорство за иновации.

Приемът ще стартира следващия месец, като се предвижда прилагане и на втори прием за подготовка и подаване на същинските иновативни проекти. В случай че кандидатите нямат възможност да подготвят проектните си предложения за този прием или все още се изпълняват проекти от първа стъпка, тези кандидати ще имат възможност да подадат проектни предложения в рамките на втория прием, който се планира за периода юни – август, за срок не

по-кратък от 60 дни. Бюджетът ще бъде определен на по-късен етап и той ще е остатъчният неусвоен ресурс по интервенцията след провеждане на приема до края на тази година.

Предлага се стартиране на втори прием по интервенция *II.И.2 - Професионално обучение и придобиване на знания* с бюджет в размер на 5 млн. евро, който да стартира в периода ноември – декември, за срок не по-кратък от 60 дни.

II.И.1. - Консултантски услуги и повишаване на консултантския капацитет.

Предлага се интервенцията да стартира в периода януари – март, за срок не по-кратък от 60 дни с бюджет в размер на 7 млн. евро. Предлага се стартирането на интервенцията в този ранен етап, тъй като в Министерството на земеделието и храните беше извършен анализ на необходимостта от разширяване кръга на съветниците, като под разширяване се има предвид разширяване само в рамките на Насоките за кандидатстване, разширяване на обхвата на допустимите кандидати чрез включване на Областните дирекции по земеделие към Министерството на земеделието и храните като допустими кандидати, които да имат възможност да предоставят съветнически услуги. Областните дирекции по земеделие и служителите към тях, заедно с експертите от областните и мобилните общинските офиса на НССЗ, са хората, които са най-близо до земеделските стопани. Те имат капацитет и възможности да предоставят съветнически услуги, свързани с подпомагане на земеделските стопани при очертаването на земеделските парцели при подаване на заявленията им по директните плащания. Спомагат за предоставянето на съвети относно методите и практиките, прилагани в стопанства на земеделските производители, като по този начин броят на съветниците - от Национална служба за съвети в земеделието и частните съветници - ще бъде увеличен. Предлага се бюджетът на интервенцията за този прием да бъде в размер на 7 млн. евро.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА, ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ и ИЛИЯ ПРОДАНОВ не счетоха за правилно да се намесват и ОДЗ-тата, тъй като за тях не би следвало да се правят бюджетни разходи с европейски средства.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА посочи, че парите са предвидени за съветници, без значение частен или държавен, така че и двете са допустими. Бюджетът ще бъде отворен за всички и за НССЗ, ОДЗ и за частни.

ЗАМ.-МИНИСТЪР ЯНИСЛАВ ЯНЧЕВ обърна внимание, че през ОДЗ-тата преминават над 60 000 заявления по директните плащания и всички тези заявления ще се наложи по една или друга причина да се чертаят, както в момента стана със селските райони и по този начин има опит да усилим капацитета им, тоест те ще бъдат и ще служат като упълномощени лица на хората, които не могат да си чертаят от вкъщи. Заплатите в общинските служби и областните дирекции са на 50 % от заплатите на същите нива в държавната администрация. Това е временен механизъм, който ще стимулира тези хора, за да не напускат по 20 човека на седмица.

ВЕСЕЛИНА РАЛЧЕВА и ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ заявиха, че просто трябва да се увеличат заплатите в ОДЗ-тата.

ЯНКО КАРАМИТЕВ попита, от името на горовладелците, за мярката за гори в „Натура 2000“, която се очаква от два програмни периода.

ЕЛЕНА ИВАНОВА посочи, че в Индикативния годишен график се включват към момента само инвестиционни интервенции, тези с компенсаторен характер плащане на площ не фигурират в този Индикативен график, тъй като вървят по специални наредби в рамките на Кампанията по директни плащания.

ЗАМ.-МИНИСТЪР ЯНИСЛАВ ЯНЧЕВ посочи, че в момента се прецизират специализираните слоеве при горите в „Натура 2000“ във фаза „Старост“ и това ще бъде най-вероятно направлението, което ще бъде отворено. За да са допустими кандидатите по тази интервенция, трябва да имат сертифицирани гори във фаза „Старост“, като към този момент данните са за няколко общини на територията на страната и основно държавни гори на държавните стопанства.

ЯНКО КАРАМИТЕВ попита защо трябва да са сертифицирани и че става въпрос за собственици, които са вкарани в „Натура 2000“, за кооперации с площ от над 2000 хектара, които изцяло са в „Натура 2000“.

ЗАМ.-МИНИСТЪР ЯНИСЛАВ ЯНЧЕВ отговори, че сертификацията осигурява устойчивост в ползването и това е един нормиран процес. Това е изискване по Стратегическия план. Той съобщи, че прием ще има, като в момента се прецизират териториите, които са допустими за подпомагане. Оттам нататък следва изготвянето на наредба, която ще бъде обсъдена с бранша и с всички заинтересовани страни.

СРЕБРИН ИЛИЕВ изрази мнение, че областната дирекция ще бъде бенефициент и че е готов да подкрепи такова нещо, когато се изчистят нещата.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА уточни, че ще се уточнят точно кои пакети ще се предоставят безплатно на земеделските производители и няма да се налага да се плаща нерегламентирано. Тя разясни, че в момента се обсъжда увеличаване размерът на приема по интервенцията, а не как ще се прилага, с какъв бюджет, по какви правила, колко пакета или колко човека ще участват по проектите.

НИКОЛИНА СИМЕОНОВА попита за една друга компенсаторна интервенция, II.A.15 – Поддръжка на новосъздадени и възстановени гори и дали се предвиждат средства за тези гори.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА посочи, че се предвижда да има такава мярка. Ще бъде съобразено да няма прекъсване, за да може след като се изпълни инвестицията да може да се кандидатства и за текущи разходи.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предложи да се премине към гласуване на Индикативния годишен график за планираните приеми за 2026 година.

Гласуване:

- „За – 49
  - „Против“ – Няма.
  - „Въздържали се“ – Няма.
- Предложението се прие.

РЕШЕНИЕ ПО Т. 6.2

Комитетът по наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 г. одобри Индикативния годишен график за планираните приеми за 2026 година, с направените промени, съгласно приложение № 9.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА допълни, че предвид бележката на госпожа Боянова да се прегледа отново интервенцията II.G.2.1 във връзка с това, че се даде приоритет не само на изцяло биологична суровина, а се одобри скала, се идентифицира малък проблем в текста на фиша, където е записано, че трябва да се подпомага изцяло биологична преработка. Предложението е да се прецизира текста, така че да се допуснат не само изцяло биологична суровина, а и частично такава.

Тя съобщи, че заседанието е с нужния кворум и всички членове се обединиха за получаване на приоритет и на 30%, и на 50% и на 100%. В момента фишът е рестриктивен и посочва само на 100%. Съобразявайки се с решението на Комитета, това следва да се коригира и във фиша.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА поясни, че ще гласува „въздържал се“, защото не може веднага да прецени дали фишът ще се промени в посоката, в която вече бе гласувано с такива големи проценти - като 70 % да е небиологично в интервенция за биологично.

ДИМИТЪР МИТЕВ посочи, че е по-правилно да се върнат точките, така както бяха предложени в началото, само за 100 %.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ предложи да се обсъди на писмена процедура.

ПЕТКО СИМЕОНОВ посочи, че и двете крайности не са ОК.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предложи биото да остане изцяло в II.G.2.1, но да може и частично и да се даде мандат на УО да коригира фиша в тази посока, ако се окаже, че не може и не е приемливо, дискусията ще се отвори отново.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА предложи да се гласува.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предложи Комитета да даде мандат на Управляващия орган да прецизира текстовете във фиша на мярка II.G.2.1 предвид гласувания критерии по точка 4, а

именно да се допусне различен процент сертифицирана земеделска суровина да бъде преработена с инвестицията обект на подпомагане.

Гласуване:

- „За“ – 49
  - „Против“ – Няма.
  - „Въздържали се“ – Няма.
- Предложението се прие.

ДОПЪЛНИТЕЛНО РЕШЕНИЕ ПО Т. 4.

Комитетът по наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 г. реши да даде мандат на Управляващия орган да прецизира текстовете във фиша на мярка II.G.2.1, предвид гласувания критерий по точка 4, а именно да се допусне различен процент сертифицирана био земеделска суровина да бъде преработена с инвестицията обект на подпомагане.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА обяви, че Дневният ред на двудневното Седмо заседание на Комитета по наблюдение е изчерпан и благодари на всички за участието, подкрепата и за добрата дискусия.

(Вторият ден на Седмото заседание на Комитета по наблюдение приключи в 14:10 ч.)

Приложения 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 и 10 са неделима част от настоящия протокол.

14.11.2025 г.

19.11.2025 г.

X

Елена Иванова
Директор РСР
Signed by: Elena Angelova Ivanova

11/14/2025

X

Аделина Стоянова
Директор на дирекция "Директни пла
Signed by: Adelina Kirilova Stoyanova

14.11.2025 г.

X

Ирина Лазарова
директор на ПМОП
Signed by: Irina Nachkova Lazarova

X

Деница Динчева
директор на дирекция "Животновъдство"
Signed by: Denitsa Boykova Dincheva